

narada

RAPORT DE ACTIVITATE

**E ok să
facem
noi.**

2
0
2
5

Astăzi, aproape orice informație de care ai nevoie o găsești pe internet sau cu ajutorul AI. „Mâine” e posibil să nici nu mai fie nevoie de evaluări naționale sau examen de bacalaureat.

Prin urmare, în era AI, noi la Narada credem că succesul academic ar putea deveni irelevant în comparație cu responsabilitatea în luarea deciziilor, echilibrul în relații sau gândirea critică.

narada

cuprins

CAPITOLUL 1: NARADA AZI CE ESTE ȘI DE CE CONTEAZĂ	4
Misiunea Narada	6
Editorial președinte	7
Social and Behaviour Change	9
CAPITOLUL 2: PROBLEMA REALĂ: CE NU FUNCȚIONEAZĂ ÎN EDUCAȚIE ȘI DE CE	11
Cum se măsoară impactul în educație	17
Ce învățăm din datele Narada și de ce contează	21
De ce Narada insistă pe date	23
CAPITOLUL 3: 2025: ANUL VALIDĂRII MODELULUI	24
De la testare la schimbare reală	26
Narada Pathway	27
Nevoi ordinare pentru copii EXTRAORDINARI	29
MVP 1	53
MVP 2	57
MVP 3	61
Cum arată impactul anului 2025 în cifre	67
Ce am învățat în 2025	68
CAPITOLUL 4: MODELUL NARADA: DE LA INTERVENȚII LA INFRASTRUCTURĂ	70
Metacompetențele ca infrastructură educațională	73
Meta-Competence Index (MCI)	74
Ce ne diferențiază de alte ONG-uri	77
CAPITOLUL 5: OAMENII CARE ORIENTEAZĂ SCHIMBAREA	78
Boardul Narada	80
Advisors Board	81
Echipa Narada	82
Partenerii Narada	87
Metacompetențele care creează infrastructura invizibilă fără de care învățarea rămâne fragilă	88
CAPITOLUL 6: COMUNICAREA CA INFRASTRUCTURĂ DE SCHIMBARE	92
Meet Nari	100
Experiment Social	103
Nevoi ordinare pentru copii EXTRAORDINARI	107
Generația extraordinară suntem noi!	111
Dăruim sens	112
Cifre media în 2025	113
Impact digital	113
CAPITOLUL 7: RESURSE, TRANSPARENȚĂ & GUVERNANȚĂ	114
CAPITOLUL 8: 2026 DE LA EXPERIMENT LA REPER	122
Ce urmează în 2026	124
Gândirea critică nu este un capitol din programă. Este fundația unei societăți funcționale	125
Obiectivul real pentru 2026	127
Dincolo de note: povestea unei directoare care a înțeles că încrederea este prima materie	129
Cu Alin despre autonomie, curaj și ce înseamnă să fii extraordinar	131
Tu ce alegi?	133

Narada azi

ce este și
de ce contează

„Lumea în care vor trăi copiii noștri e complet diferită de cea în care am crescut noi, iar eu voi vorbi mai degrabă din perspectiva părintelui. Gândirea critică este esențială pentru că ei vor fi bombardați din ce în ce mai mult cu informații (multe false), cu presiuni sociale, cu influenceri care le vând orice. Vreau ca fiii mei să poată pune întrebări, să nu înghită orice li se spune, să facă diferența între ce e real și ce e manipulare. Să poată decide singuri, nu să fie conduși de algoritmi sau de opinia majorității.

Reziliența - pentru că viața îi va lovi. Nu pot să-i scutesc de eșecuri, de dezamăgiri, de momente grele. Dar pot să-i învăț că se pot ridica după. Că un eșec nu îi definește. Că au resurse în ei să facă față. Altfel, la primul obstacol mai serios, se prăbușesc.

Autoreglarea - pentru că nimeni nu va fi lângă ei să le spună „calmează-te”, „concentrează-te”, „mai ia o pauză”. Trebuie să știe singuri când sunt prea furioși ca să ia o decizie, când au nevoie să se retragă, cum să-și gestioneze emoțiile fără să explodeze sau să se închidă în ei. Nu vreau să-i țin de mână toată viața. Vreau să le dau instrumente ca să se descurce singuri, orice s-ar întâmpla.”

Valentina Vesler

Head of PR & Communication
Aqua Carpatica

Misiunea narada

Narada creează și testează riguros alături de profesori, în 50 de școli publice, programe educaționale ce dezvoltă gândirea critică, autonomia și responsabilitatea copiilor, astfel încât acestea să poată fi folosite de orice școală din România, indiferent de resurse sau context.

„Școala a fost cândva un loc al răgazului.”

Andra Munteanu-Streche

CO-FONDATOR NARADA

Cuvântul „școală” vine din grecescul skholē care nu înseamnă obligație, constrângere sau evaluare. Înseamnă timp liber. Răgaz. Spațiu de gândire neîngrădită.

Grecii credeau că învățarea este activitatea nobilă a omului eliberat de griji imediate, nu o cursă contracronometru spre un examen. Latinii au preluat cuvântul ca schola, păstrând esența: un loc în care mintea se poate juca cu ideile.

Mă gândesc deseori la distanța enormă dintre ce a vrut să fie școala și ce a ajuns să fie. Și mă întreb: dacă cei care au inventat ideea ar vedea o sală de clasă din România de azi - copii înghesuiți între materii, profesori prinși între birocrație și extenuare, părinți anxioși de note - ar mai recunoaște-o?

Spun asta ca să marchez un paradox fascinant: tocmai când sistemul a ajuns mai rigid și mai deconectat de viață ca oricând, lumea din jurul lui s-a transformat atât de radical încât vechile rețete nu mai funcționează. Inteligența artificială nu este o tendință, ci o adevărată ruptură.

Conform World Economic Forum, 39% dintre competențele de bază cerute pe piața muncii se vor schimba până în 2030, nu în 2050. Un copil care intră azi în clasa a V-a va termina facultatea într-o lume ale cărei meserii dominante probabil că nici nu există încă.

A-i pregăti pentru examene nu este doar insuficient. Este, îmi permit să spun, o formă de neglijență colectivă - poate binevoitoare, dar oarbă.

Narada s-a născut în 2020 dintr-o indignare simplă: copii care nu ajung la școală din cauza lipsei de încălziri. Dar în cinci ani am înțeles că problema nu era niciodată doar despre ce se vede la suprafață. Era despre ce se construiește înăuntru sau nu se construiește. Gândire critică. Autoreglare emoțională. Autodisciplină. Curajul de a greși și de a continua. Tocmai competențele pe care niciun algoritm nu le poate replica și pe care viitorul le va cere mai mult ca oricând.

Raportul pe care îl ții în mâini documentează un an în care am ales să ne mutăm întrebarea. Nu mai întrebăm „funcționează modelul?”, ci „cum îl transformăm în reper de sistem?” Am văzut profesori devenind agenți de schimbare, comunități trezindu-se la viață în jurul unei școli, părinți recunoscând pentru prima dată, în limbaj comun că nu nota contează, ci omul din spatele notei.

Dar înainte să intri în cifre și studii de caz, vreau să te las cu o stare. Tocmai pentru că trăim în cel mai imprevizibil moment al ultimelor decenii - poate al ultimelor secole - cel mai valoros lucru pe care îl putem oferi unui copil este exact ce au înțeles grecii acum două milenii și jumătate: capacitatea de a sta cu o întrebare, de a nu se grăbi spre un răspuns sigur, de a gândi în voie. Skholē. Acel răgaz interior din care se nasc oamenii care nu doar supraviețuiesc schimbărilor, ci le dau formă.

Și pentru că la Narada credem că și cunoașterea trebuie să fie accesibilă, nu rezervată unor puțini, îți facem un dar. Tot ce am învățat în cinci ani din sute de studii și mii de interacțiuni cu profesori, elevi și părinți a fost transformat în Nari, asistentul nostru AI gratuit, disponibil la narada.ro/nari. Nu un chatbot generic, ci un instrument antrenat cu cercetare reală din domeniul schimbării comportamentale. Intră, pune-i o întrebare, lasă-l să te surprindă.

Acum, citește raportul. Nu ca un document de bilanț, ci ca o invitație la o întrebare: cum arată educația care construiește oameni întregi pentru un viitor pe care nu îl putem prezice?

Ce înseamnă

Social and Behaviour Change

Social and Behaviour Change (SBC) este un cadru strategic folosit pentru a înțelege și a influența comportamente la nivel individual și social, prin intervenții bazate pe dovezi, cercetare și înțelegerea contextului.

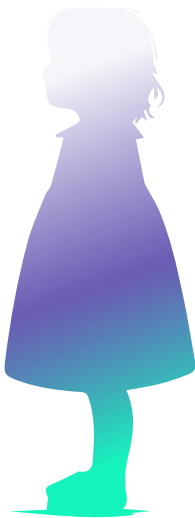
Pe scurt:
SBC înseamnă să nu presupui că oamenii se schimbă pentru că li se spune ce e bine, ci să construiești intervenții care schimbă comportamente reale, în contexte reale.

DIFERENȚA FAȚĂ DE EDUCAȚIA CLASICĂ:

Educația tradițională:
transmite informație > speră că se schimbă comportamentul.

SBC:
pornește de la comportamentul dorit > construiește condițiile în care el devine mai probabil.

SBC nu a fost inventat de pe o zi pe alta, e un concept inspirat din psihologie și economie comportamentală, folosit deja de organizații mari, la nivel mondial, precum Unicef sau Organizația Mondială a Sănătății, având rezultate foarte bune în campanii de vaccinare sau nutriție sănătoasă, în prevenirea violenței, în dezvoltarea competențelor socio-emoționale sau în prevenirea abandonului școlar.

Ce înseamnă SBC în contextul Narada?

Imaginați-vă următoarea situație:

Într-o clasă de gimnaziu, majoritatea elevilor petrec zilnic 4-6 ore pe o platformă de social media. Temele sunt făcute superficial sau deloc și în discuții apar frecvent afirmații de tipul:

„Oricum școala nu te ajută.”

„Uite influencerul X, câștigă 20.000 € pe lună fără facultate.”

„Important e să devii viral.”

Profesorii observă scăderea implicării, lipsa de efort și o relativizare a valorii educației.

ABORDAREA CLASICĂ

O lecție despre „importanța școlii”.

O prezentare despre riscurile internetului.

Un invitat care vorbește despre carieră.

E posibil să fie interesant, dar comportamentul nu se schimbă, sau nu ne schimbă covârșitor, la nivelul dorit.

ABORDAREA SBC

Nu încercăm să le schimbăm convingerile prin discurs, ci mai degrabă ne uităm la comportamentul concret pe care vrem să-l vedem diferit.

Vrem ca elevul:

să verifice informațiile înainte să le creadă,

să înțeleagă ce înseamnă, în realitate, „succesul rapid”

să-și organizeze timpul înainte să intre pe social media.

Apoi ne întrebăm: de ce nu se întâmplă asta acum?

Pentru că online-ul oferă recompensă instant. Pentru că nimeni nu i-a învățat cum să analizeze o sursă. Pentru că efortul școlar nu e legat clar de consecințe pe termen lung.

Așa că intervenim mic, dar constant.

Le arătăm cum funcționează algoritmi și de ce văd doar un anumit tip de conținut.

Analizăm împreună povestea unui influencer: câți ani de muncă sunt în spate? câți au reușit și câți nu?

Exersăm verificarea surselor.

Introducem un ritual simplu: întâi 40 de minute de lucru concentrat, apoi pauză. Nu moralizăm. Nu interzicem. Nu ținem predici.

Construim obiceiuri și măsurăm dacă ele apar.

Infrastructură educațională, marele „de ce” din spatele intervențiilor Narada

Infrastructura educațională înseamnă rutine stabile, instrumente clare și practici care pot fi folosite de orice profesor, în orice clasă, fără a depinde de un proiect temporar sau de o finanțare punctuală.

Înseamnă intervenții suficient de simple pentru a fi integrate în programul obișnuit al școlii, dar suficient de solide pentru a produce schimbări reale în comportamentul elevilor.

Înseamnă ca un exercițiu de gândire critică să nu fie o activitate specială, ci parte din felul în care se predă.

Înseamnă ca autoreglarea să fie exersată înainte de evaluări, nu doar discutată teoretic.

Înseamnă ca responsabilitatea să fie construită prin practică repetată, nu prin discurs moralizator.

Infrastructura este ceea ce rămâne după ce proiectul se termină. Este acel set de instrumente validate și măsurate, care pot fi preluate de o școală vulnerabilă sau de una bine dotată, fără a pierde din eficiență.

Narada construiește această infrastructură prin testare continuă, ajustare și standardizare.

Cu alte cuvinte, mergem în școli care pot fi reprezentative pentru toate școlile din România și testăm pe copii care pot fi reprezentativi pentru toți cei 3 milioane de elevi din sistemul educațional din România, astfel încât, la final, programele educaționale ce sprijină dezvoltarea gândirii critice, a autonomiei și responsabilității copiilor, să poată fi duse în orice clasă, indiferent de gradul de vulnerabilitate și context.

**E ok să
facem
— noi.**

**ce nu funcționează
în educație și de ce**

„Cei care gândesc critic sunt cei mai puțin predispuși să fie conduși de ego sau să alunece într-o mentalitate de victimă. Astfel de tipare declanșează, de regulă, reacții emoționale neproductive și creează un cerc vicios al negativității. O minte critică, asemenea corpului unui atlet, se antrenează prin disciplină și curiozitate. Ea presupune disponibilitatea de a învăța și de a pune sub semnul întrebării tot ceea ce întâlnește, iar în asta există o forță reală.

Primul pas, ideal învățat încă din copilărie, este să îți examinezi propriile gânduri, reacții și presupuneri inițiale. Din acest mod de a gândi apare, firesc, reziliența. Înseamnă să nu renunți doar pentru că o emoție îți spune să o faci și să recunoști că, dacă un gând sau un sentiment nu contribuie la o soluție sau la un rezultat cu sens, merită doar să fie observat și apoi lăsat deoparte.

A accepta de timpuriu că viața și lupta sunt inseparabile îi permite unei persoane să trăiască bine în ciuda provocărilor, nu să fie definită de ele.”

Maggie Kitshoff

Partner Prime Kapital

Ramona Raduly

DIRECTOR DE COMUNICARE
NARADA

Când m-am alăturat echipei Narada, în urmă cu cinci ani, am făcut-o din convingerea de nestrămutat că între copiii mei ce învățau într-o școală din centrul Bucureștiului și niște copii pe care i-am cunoscut în inima Moldovei, într-un sat uitat de lume, e o diferență ca de la cer la pământ.

La momentul respectiv, lipsa resurselor în educație mi se părea problema cea mai mare, în spinarea căreia puneam cu toată puterea greutatea motivului pentru care unii copii aveau șanse să reușească în viață, în timp ce alții nu.

Anul trecut am vizitat aceași copii din Moldova, după cinci ani, să văd cât au crescut și cum s-au dezvoltat. Șocul a fost extrem de puternic când am realizat că între ei și copiii mei nu mai e practic aproape nicio diferență.

Cu resurse sau fără, toți copiii au aceleași nevoi și aceleași lipsuri. Toți stau ore în șir în Social Media și au tendința să creadă orice li se înfățișează acolo, cu toții sunt încercați de dureri de burtă înainte de examene importante, nu știu să facă față unui episod de bullying, nu știu să ia decizii asumate,

nu sunt capabili de relații sociale echilibrate, preferă viața din online și perdeaua acestuia și nu pot spune cu certitudine că ai mei vor avea parte de un viitor luminos. Informațiile pe care oricare dintre ei le învață la școală pot fi furnizate în 10 secunde de inteligența artificială, însă autonomia, gândirea critică sau responsabilitatea, nu.

Numele meu este Ramona Raduly, sunt director de comunicare al Narada și iată care sunt, din punctul meu de vedere, problemele din educație.

Însă, așa cum spuneam mai sus, tot ce face Narada se bazează pe date, pe cercetări, pe informații verificate de științele comportamentale.

În 2025, Narada a implementat patru programe educaționale și l-a început pe al cincilea, în ideea de a construi cele mai bune intervenții menite să sprijine gândirea critică, autonomia și responsabilitatea. La finalul lor, datele au scris următoarea poveste: copiii nu duc lipsă de informație, ci de instrumente interioare.

gândirea critică

Cercetarea formativă realizată în cadrul The Extra Lab – Skills for the Future arată un paradox interesant: majoritatea elevilor sunt familiarizați cu noțiunea de gândire critică.

O pot defini. O consideră importantă. O recunosc ca fiind necesară în viața de zi cu zi. Și totuși, aplicarea ei este fragilă.

Elevii folosesc internetul ca principală sursă de informare, iar social media este deja integrată în activitatea școlară – de la comunicarea cu colegii, până la realizarea temelor. Deși sunt familiarizați cu conceptul de fake news și pot oferi exemple, încrederea în propria capacitate de a verifica informațiile este adesea supraestimată.

Mai mult, capacitatea de a-și urmări propriul proces de gândire – de a observa când își schimbă o opinie, de ce o fac și pe ce bază – este limitată. Elevii nu au, în mod natural, exercițiul reflecției critice asupra propriilor decizii.

Un alt aspect esențial: exprimarea opiniilor depinde masiv de existența unui mediu sigur. Acolo unde profesorii sunt calmi, răbdători, deschiși la opinii diferite, elevii vorbesc. Unde acest mediu nu există, tăcerea devine regulă.

Datele ne arată clar: gândirea critică nu apare spontan. Are nevoie de contexte sigure, de exercițiu ghidat și de practică repetată.

autodisciplină

Rezultatele din Start Bun (clasa a V-a) și Power Mode (clasa a VIII-a) arată un lucru constant:

Copiii sunt implicați, vor să participe, dar nu au încă instrumentele necesare pentru a se gestiona singuri.

În clasa a V-a, pe măsură ce programul a avansat, s-a observat o creștere a implicării elevilor și o îmbunătățire semnificativă a relațiilor dintre ei. Profesorii au raportat o creștere de la 18,2% la 55,6% a percepției relațiilor sociale puternice din clasă. Elevii devin mai deschiși să vorbească despre emoții și dificultăți – un prim pas esențial spre autonomie.

În clasa a VIII-a, datele arată o creștere a utilizării strategiilor de autoreglare: mai mulți elevi aleg să-și schimbe modul de a gândi atunci când se confruntă cu probleme și folosesc strategii concrete de învățare (repetare, structurare, organizarea spațiului). Și totuși, apar și limitele: amânarea și distragerea rămân prezente, iar o parte dintre elevi continuă să nu ceară sprijin, nici măcar atunci când au nevoie.

Autonomia nu înseamnă să te descurci singur cu orice. Înseamnă să știi cum să te organizezi, când să ceri ajutor și cum să continui fără să te autodistrugi. Datele arată că aceste lucruri se pot învăța, dar nu se învață de la sine.

autoreglare

Cercetările din MVP-ul de autoeficacitate parentală arată ceva esențial:

Responsabilitatea copiilor nu poate fi separată de adulții din jurul lor.

După intervenție, peste 67% dintre părinți au raportat îmbunătățiri în relația cu copiii – comunicare mai bună, mai multă răbdare, mai multă înțelegere. Părinții se simt mai capabili să asigure siguranță și să-și pregătească copiii pentru viață.

Interesant este că frecvența activităților comune a scăzut ușor, nu pentru că părinții s-ar fi implicat mai puțin, ci pentru că evaluarea a devenit mai critică și mai conștientă. În schimb, a crescut contactarea profesorilor la nevoie, semn că relația părinte-școală începe să fie văzută ca o resursă, nu ca o instanță de sancțiune.

Responsabilitatea nu se formează prin control. Se formează prin încredere, feedback și modele consecutive.

Datele arată că atunci când adulții capătă mai multă claritate și siguranță, copiii încep să o construiască la rândul lor.

Ce ne spun toate aceste date, împreună

Privite separat, aceste rezultate pot părea mici ajustări. Privite împreună, ele arată o realitate clară:

Copiii de azi au nevoie să învețe:

cum să gândească,
nu doar ce să știe

cum să se organizeze,
nu doar ce au de făcut

cum să își asume responsabilitatea,
fără frică și fără presiune distructivă

Școala oferă cadrul academic.

Narada intervine acolo unde acest cadru nu ajunge încă: în dezvoltarea competențelor care îi ajută pe copii să facă față vieții, nu doar evaluărilor.

Cum se măsoară impactul în educație

Trebuie astfel să pornim la drum prin a conștientiza că măsurarea impactului în educație este un proces de o mare complexitate cauzală: rezultatele educaționale sunt influențate de mulți factori (familia, economici, de politici publice, motivație individuală etc), ceea ce îngreunează atribuirea unui efect direct programului nostru.

Pe lângă acestea, mai sunt câteva aspecte care afectează evaluarea programelor, atât ale asociației noastre, cât și în general ale organizațiilor din domeniul educației:

Anul 2025 a reprezentat pentru "organizația" noastră o schimbare fundamentală: am trecut de la a produce schimbări vizibile (investiții în școli, aparatură, dotări etc.) la a urmări schimbări care nu se văd - să susținem elevii să își dezvolte (meta)competențele de care au nevoie pentru a se adapta mai bine la un viitor imprevizibil.

Măsurarea efectului schimbărilor dorite sau, așa cum este cunoscut în domeniu, măsurarea impactului devine astfel cu atât mai importantă când vorbim de lucruri pe care nu le putem observa în mod direct.

Lucrurile sunt însă și mai complexe deoarece, în mod tradițional, **măsurarea impactului în educație ridică dificultăți semnificative.**

Să facem un exercițiu:

Un elev dintr-un sat din județul Argeș abandonează școala în clasa a VIIIa. Dacă ar fi avut susținerea unui ONG, ce ar fi trebuit acea organizație să facă pentru a îl ajuta să rămână la școală?

Să îi ofere meditații pentru a acumula cât mai rapid informații? Să îi ofere o bursă ca să nu fie nevoit să își ajute părinții și să lucreze în gospodărie? Să achiziționeze un microbuz școlar pentru a putea ajunge în 15 minute la școală, nu în 50? Să desfășoare activități cu el pentru a îi stimula motivația, capacitatea de autodisciplină, reziliența sau starea de bine? Să ofere consiliere în relația cu părinții pentru a avea un mediu sigur acasă? Să formeze profesorii pentru a avea un mediu sigur și la școală? Și lista poate continua.

Vedem astfel că doar pentru ca un copil să rămână în școală putem identifica o multitudine de factori. Pentru ca un copil să devină un adult de succes are nevoie ca un întreg ecosistem să funcționeze bine mulți ani la rând.

Rolul exercițiului de mai sus nu a fost însă să ne demotiveze și pe noi, să ne dăm bătăuți pentru că nu putem să le facem pe toate (nici nu trebuie!). Ci să identificăm corect și realist ce ne dorim să schimbăm, ce putem să schimbăm și să evaluăm corect ce am reușit să schimbăm.

Așa cum ne avertizează și ne sfătuiesc specialiștii în domeniu: **măsurarea impactului este, din ce în ce mai mult, o necesitate, însă trebuie să fie realistă.**

ORIZONTUL LUNG DE TIMP:

efectele reale ale intervențiilor educaționale apar adesea pe termen lung (ani, decenii chiar), nu imediat, iar urmărirea pe termen lung este costisitoare și dificilă. În același timp, organizațiile se confruntă cu presiunea de a avea și arăta rezultate semnificative cât mai rapid.

LIMITE PRACTICE ȘI ETICE:

este dificil sau lipsit de etică uneori să folosim metode experimentale în contexte vulnerabile sau când avem minori ca subiecți de cercetare; resursele și accesul la date pot fi limitate.

CONCEPTE INVIZIBILE / INTANGIBILE GREU DE MĂSURAT:

schimbări precum încrederea în sine, motivația sau gândirea critică sunt greu de cuantificat precis și cer instrumente sensibile, folosirea unor scale riguroase fundamentate științific. În special pentru noi la Narada, care ne revendicăm din științele comportamentale, este cu atât mai necesar să stabilim riguros ce comportamente urmărim să schimbăm.

VARIABILITATEA CONTEXTULUI:

aceeași intervenție poate avea rezultate diferite în diferite școli, ceea ce complică generalizarea concluziilor. Fiecare școală este în sine un ecosistem aparte, definit de aspecte precum: comunitatea din care provine, mediul rural/urban, cultura organizațională, vulnerabilitățile cu care se confruntă elevii și părinții lor (migrație, persoane la risc de sărăcie, care provin din diverse minorități etc), relația cu autoritățile publice și multe altele.

Totuși, în ciuda acestor dificultăți, limite și complexități ridicate, de ce este necesar să măsurăm impactul?

În primul rând, așa cum menționam la început, trebuie să ne asigurăm că programele noastre produc rezultate reale și sustenabile, iar măsurarea acestora ne ajută să le îmbunătățim constant, mai ales când vorbim de dezvoltarea unor metacompetențe puțin vizibile în absența unor instrumente riguroase. Pe scurt, măsurarea ne arată ce funcționează și ce nu, permițând adaptări bazate pe date. În plus, în mediul nonprofit, care adeseori se confruntă cu resurse limitate, aceleași date ne ajută la prioritizarea celor mai eficiente intervenții și la eficientizarea folosirii resurselor. Datele ne pot ajuta să selectăm ce intervenții sunt scalabile, care pot fi preluate mai departe de alte organizații și poate chiar să influențăm politici publice. Nu în ultimul rând, măsurarea impactului aduce responsabilitate și transparență: din ce în ce mai mulți donatori și parteneri au nevoie să știe dacă resursele au avut efect.

Am lăsat la final un aspect esențial pentru măsurarea impactului: acesta pornește întotdeauna de la o teorie a schimbării - o hartă logică, cauzală care descrie cum activitățile noastre ne conduc la rezultate. Narada și-a construit o teorie a schimbării clară:

- am identificat contextul, problema cheie cu care se confruntă elevii, profesorii sau părinții;
- am stabilit care este nevoia căreia vrem să îi răspundem (ce comportamente e nevoie să schimbăm);
- am listat resursele disponibile pentru a aborda nevoia respectivă;

- am realizat intervenții comportamentale specifice pe baza literaturii științifice; am listat livrabilele relevante pentru atingerea rezultatelor dorite;

- am măsurat rezultatele imediate specifice (comportamente măsurabile țintite prin microintervenții comportamentale sau nudge-uri);

- apoi rezultatele pe termen lung (comportamentele cheie pe care le-am schimbat pentru a elimina problema cheie cu care am pornit la drum) și am ajuns la impactul educațional Narada.

Această teorie a schimbării ne ghidează ce măsurăm și de ce.

Pentru a obține o imagine cât mai fidelă a impactului pe care îl produc programele noastre, combinăm metode cantitative și calitative în procesul de măsurare. Din prima categorie, menționăm teste standardizate, chestionare adaptate pentru fiecare program, indicatori măsurați pre și post intervenție pentru a cuantifica schimbările. Printre metodele calitative se numără: interviuri și focus grupuri cu profesori, elevi și părinți, observație. Toate acestea ne oferă o înțelegere contextuală, explică mecanismele din spatele schimbărilor și identifică efecte neprevăzute sau bariere. Combinația acestor metode ne oferă atât validitate internă, cât și profunzime explicativă.

Schimbările sociale, economice și tehnologice (digitalizare, presiuni bugetare, cererea pentru transparență și responsabilitate) vor face măsurarea impactului din ce în ce mai necesară. Astfel, noi la Narada nu pregătim doar copiii pentru viitor, ci și pe noi ca organizație, iar măsurarea impactului este o necesitate și un mod de a ne păstra reziliența și de a oferi programe sustenabile pe termen lung.

Carmen Voinea

Doctor în sociologie,
Membră a echipei de impact
Narada

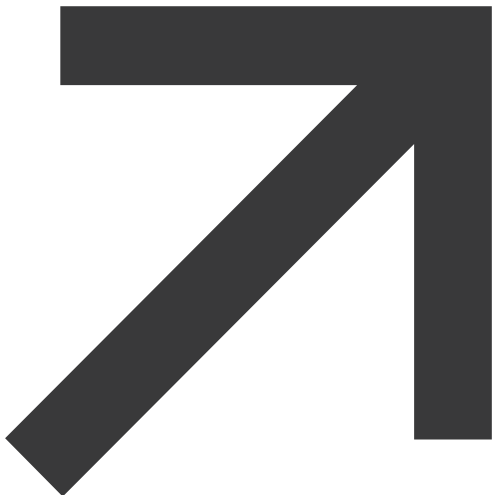

Ce învățăm din datele Narada și de ce contează

Datele colectate în cadrul intervențiilor Narada din 2025 spun o poveste coerentă, dincolo de programe, clase sau vârste.

Ele arată nu doar ce s-a schimbat, ci cum și în ce condiții apare schimbarea.

1.

Impactul este real, dar apare doar când intervenția este ancorată în comportamente concrete

Creșterile observate – fie că vorbim despre autoreglare, relații sociale mai puternice, deschidere emoțională sau strategii de învățare – nu apar în urma unor mesaje motivaționale sau a unor intervenții generale. Apar atunci când lucrăm pe comportamente specifice, observabile și repetate în timp.

Datele arată că:

- elevii pot învăța să-și schimbe modul de a reacționa,
- pot adopta strategii mai sănătoase de învățare,
- pot construi relații mai bune cu colegii și adulții din jur,

dar numai dacă intervențiile sunt integrate în viața lor zilnică, nu adăugate artificial peste ea.

Schimbarea nu vine din intenție. Vine din practică.

2.

Relațiile contează la fel de mult ca instrumentele

Un pattern clar care apare în toate cercetările este rolul decisiv al relațiilor: relația cu profesorii, cu părinții și cu mediul clasei. Creșterea deschiderii emoționale, a încrederii și a capacității de a cere sprijin apare acolo unde:

- există un mediu sigur,
- adulții sunt consecvenți,
- schimbarea apare acolo unde copiii sunt corecți și ghidați, nu judecați.

Datele din MVP-urile parentale arată că atunci când adulții din jurul copilului își cresc propria claritate și încredere, schimbarea se transferă către copil.

Impactul nu este izolat, este sistemic.

4.

De ce datele sunt esențiale și nu opționale

În educație, multe inițiative sunt construite pe intenții bune, dar puține sunt testate riguros. Datele Narada ne permit să facem o diferență clară între:

- ce sună bine,
- ce este apreciat,
- și ce funcționează efectiv.

Abordarea Narada este fundamentată în științele comportamentale, care pornesc de la un principiu simplu: oamenii nu se schimbă pentru că li se spune ce să facă, ci pentru că mediul și rutina lor se schimbă. Măsurarea ne ajută să:

- ajustăm intervențiile,
- renunțăm la ce nu funcționează,
- păstrăm și standardizăm ce produce impact.

Fără date, inovația rămâne opinie. Cu date, devine infrastructură.

3.

Progresul nu apare peste noapte și tocmai de aceea este sustenabil

Un alt lucru important pe care îl arată datele este că schimbarea comportamentală nu este liniară și nu este „perfectă”.

Vedem îmbunătățiri clare în anumite zone și stagnări sau chiar mici regresii în altele, cum ar fi amânarea sau solicitarea sprijinului. Acest lucru nu este un eșec. Este o confirmare a realității umane.

Din perspectiva științelor comportamentale, **schimbarea durabilă apare prin expunere repetată și ajustare continuă, nu prin intervenții unice sau promisiuni rapide.**

5.

Ce ducem mai departe

Pe baza datelor din 2025, Narada intră în următoarea etapă cu câteva certitudini clare:

- este posibil să dezvoltăm gândirea critică, autonomia și responsabilitatea în școală, fără a modifica structura academică;
- intervențiile scurte, repetate și integrate sunt mai eficiente decât programele extinse și izolate;
- impactul crește atunci când lucrăm simultan cu elevi, profesori și părinți;
- măsurarea constantă este singura cale prin care putem scala fără a dilua calitatea.

Aceste învățăminte stau la baza deciziilor strategice pentru 2026 și dincolo de el.

Nu ca promisiuni, ci ca **ipoteze deja testate, care merită duse mai departe.**

De ce Narada insistă pe date

Pentru că schimbarea de sistem nu se face prin convingere, ci prin demonstrație.

Pentru că educația are nevoie de curaj, dar și de rigoare.

Și pentru că, în lipsa datelor, chiar și cele mai bune intenții pot face rău.

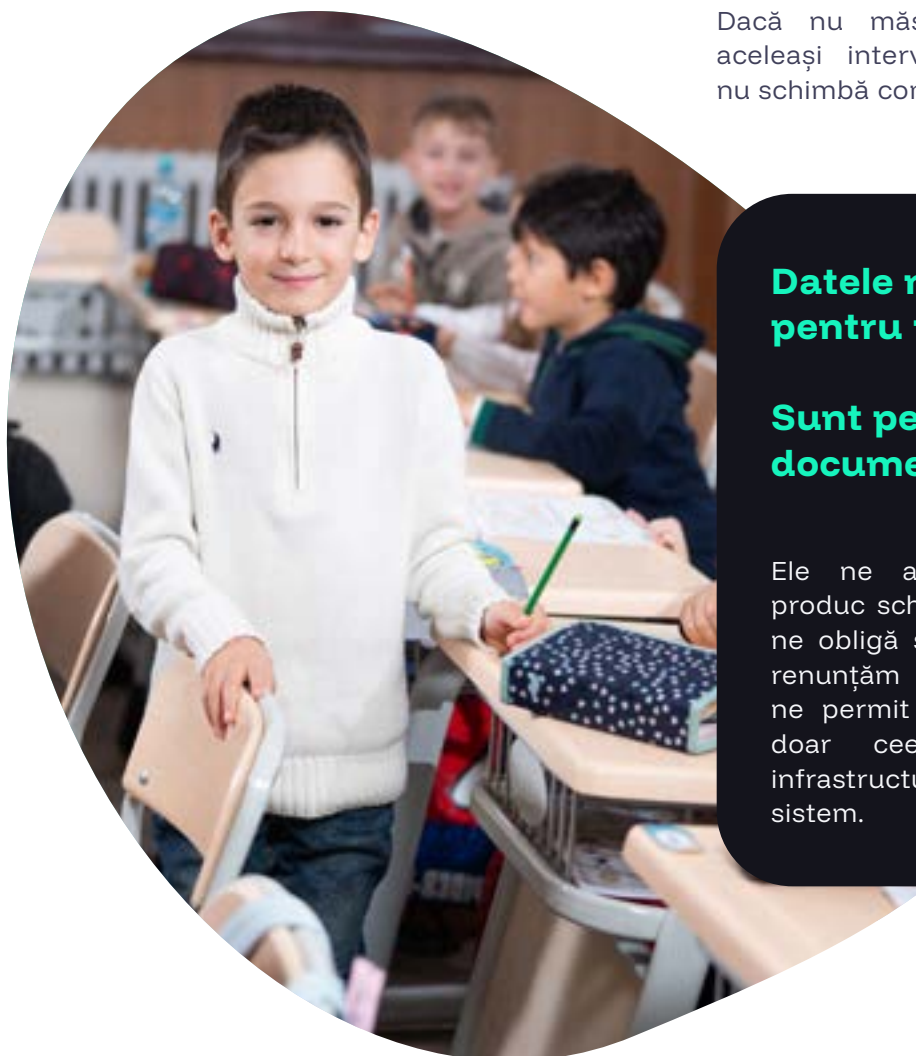
Narada alege să construiască lent, măsurat și transparent. Pentru ca ceea ce rămâne în urmă să poată fi folosit, replicat și dus mai departe, dincolo de noi.

Dar înainte de a construi, ne punem o întrebare simplă și incomodă:

Ce nu funcționează structural în educație și de ce intervențiile clasice nu mai sunt suficiente?

Dacă nu înțelegem clar problema, riscăm să construim soluții elegante pentru nevoi identificate greșit.

Dacă nu măsurăm, riscăm să repetăm aceleași intervenții care sună bine, dar nu schimbă comportamente.

Datele nu sunt pentru raport.

Sunt pentru a ne documenta deciziile.

Ele ne arată unde intervențiile produc schimbare reală și unde nu, ne obligă să ajustăm, ne obligă să renunțăm la ce nu funcționează și ne permit să ducem mai departe doar ceea ce poate deveni infrastructură pentru întregul sistem.

2025

anul validării modelului

„Inovația și tehnologia sunt vehicule prin care livrăm valoare adăugată. În Deloitte Technology Delivery Center avem acces la oportunități și tehnologii care pot transforma procese, organizații și comunități, mentalități. Este responsabilitatea noastră să nu ne oprim la clienții noștri, ci să contribuim la dezvoltarea societății și cel mai bun mod de a face asta este prin educație.

Când am aflat de planurile Narada de a dezvolta Nari, am rezonat cu această inițiativă destul de repede din trei motive:

În primul rând, realitatea nevoilor din educație, care în România nu se rezumă doar la lipsuri materiale, ci la provocări ce țin de acces, competențe și adaptare la viitor.

În al doilea rând, dorința de a folosi cunoștințele și expertiza echipelor noastre pentru a contribui în comunitățile locale.

Și, în al treilea rând, chimia pe care am avut-o cu echipa Narada – au o energie molipsitoare, o deschidere și idei ancorate în soluții concrete.”

Andrei Daniel Ionescu

Director
Deloitte Technology Delivery Center

De la testare la schimbare reală

La începutul anului 2025, când am decis să implementăm acest model de intervenție bazat pe științele comportamentale, ce are ca obiectiv dezvoltarea metacompetențelor de gândire critică, autoreglare emoțională și autodisciplină, știam doar ce valoare socială vor avea rezultatele. Mai exact, ne imaginam bazându-ne pe date culese din cercetările făcute în alte țări și pe datele reieșite în comunitățile Narada, legate de nevoia introducerii acestor programe în școala românească.

Prin urmare ne-am pus să construim și să testăm noul model Narada.

Împreună cu sociologi, psihologi, experți în educație am gândit o metodologie, o serie de programe pe care le-am implementat prima dată în șase școli, apoi în zece, apoi în 19. Am măsurat rezultatele și am concluzionat că funcționează, chiar dacă în unele locuri vom mai face mici ajustări astfel încât să fie potrivite oricărui copil din orice școală din România, indiferent de mediu și context.

Acum discuția nu mai este dacă merge sau nu, ci cum ducem acest model în toată țara, mai ales că poate cea mai importantă lecție a anului a fost aceea că cererea din partea școlilor a fost mult mai mare decât puterea noastră de implementare.

Astfel, din 2026 ne concentrăm pe influență și pe pregătirea extinderii. Punem totul în ordine: ghiduri pentru profesori, instrumente pentru părinți, soluții clare pentru școli, rezultate măsurate pentru cei care au puterea de decizie la nivel instituțional. Ne asigurăm că modelul poate fi folosit fără să depindă permanent de noi.

În 2027, soluția iese din Narada și începe să fie preluată prin parteneriate. Construim rețele de profesori-lideri și școli care duc mai departe ce funcționează.

Din 2028, vorbim despre extindere la scară mare. Impactul este măsurat. Practicile devin stabile. Narada nu mai este doar un ONG care face proiecte, ci un reper pentru sistem.

În 2029, consolidăm și transferăm. 500.000 de copii sunt impactați. Gândirea critică, autonomia și responsabilitatea devin parte din rutina școlii.

2030 nu este despre un obiectiv atins. Este despre faptul că schimbarea nu mai poate fi întoarsă.

Acesta este drumul nostru: testăm, demonstrăm, extindem. Până când ceea ce funcționează devine normal.

ÎN 2025, NU AM MĂSURAT CE AM FĂCUT, CI CE S-A SCHIMBAT

În acest raport, impactul nu este definit prin numărul de activități, ore sau participanți, ci prin transformările observabile pe care intervențiile noastre le-au produs. Am urmărit dezvoltarea competențelor, schimbarea comportamentelor, creșterea încrederii, îmbunătățirea relațiilor și efectele asupra parcursului educațional al copiilor. Metodologia utilizată respectă principiile Social Return on Investment (SROI): fiecare program este evaluat prin prisma valorii reale create pentru elevi, părinți și profesori, nu prin volumul de activitate livrat. Pentru că, în educație, nu contează cât facem, ci ce rămâne după ce intervenția se încheie.

narada pathway

2025

TRANZIȚIE & MODEL VALIDAT

2025 an de MVP functional, în care noul model Narada:

- a fost construit (metodologie + intervenții SBC),
- a fost testat în școli,
- a fost acceptat fără contestare externă,
- a generat prime efecte de tip spill-over.

CONCLUZIE-CHEIE:
Modelul este valid - discuția se mută de la „funcționează?” la „cum îl transformăm în reper de sistem”.

2026

MODEL FUNDAMENTAT PE DATE

Devenim voce de referință
Produs Narada clar, standardizat
Meta-Competence Index (MCI) operațional
Vizibilitate media masivă, coerență
First mover advantage consolidat
Diversificare surse de finanțare

OUTPUT-CHEIE:
legitimare publică și instituțională

2029

CONSOLIDARE & TRANSFER

Impact stabilizat, măsurat prin Indexul Național
Transfer către sistem și comunități
Rol de curator și garant al standardului

OUTPUT-CHEIE:
autonomie de sistem

2030

OBIECTIV ATINS

500.000 copii impactați
Metacompetențe integrate ca standard
Narada devine infrastructură sau intră în sunset

Output-cheie:
impact ireversibil

2028

SCALARE SISTEMICĂ

Soluția iese din Narada, în scalare națională via Minister / tech / NGO partnerships
Rețele de școli și profesori-lideri
Adopție instituțională progresivă
Scalare prin parteneriate, nu volum

CONCLUZIE-CHEIE:
extindere fără creșterea ONG-ului

2027

INFRASTRUCTURA COMPLETĂ

Pregătim scalarea
Finalizăm playbook Național (curriculum paralel)
Manual profesori | Toolkit părinți | Ghid autorități
Train-the-trainer & fidelitate >80%
Transfer de know-how fără dependență

OUTPUT-CHEIE:
soluție completă, replicabilă

„nevoi ordinare pentru copii EXTRAORDINARI”

În 2025,
Narada a lansat primul său
program educațional construit
integral pe modelul Social &
Behavioral Change (SBC),
„Nevoi ordinare pentru copii
EXTRAORDINARI”, cu ambiția
clară de a descoperi și valoriza
talentele ascunse ale copiilor
din școli vulnerabile și de a
demonstra că potențialul există
chiar și acolo unde contextul
pare limitativ.

Programul nu a fost gândit ca o succesiune
de activități, ci ca o intervenție menită să
producă schimbări reale de mentalitate și
comportament, transformând școala într-un
spațiu sigur, în care copiii se simt văzuți,
încurajați, autonomi și liberi să se exprime
fără teamă de judecată.

Primul model Narada de
intervenții comportamentale,
validat în școală

DE UNDE A PORNIT IDEEA?

Programul „nevoi ordinare pentru
copii EXTRAORDINARI” a fost construit
pornind de la o realitate dureroasă:
sistemul educațional românesc tinde
să recunoască doar performanța
academică, ignorând talentele
ascunse ale copiilor care provin din
medii vulnerabile.

Acești copii, deși nu se remarcă prin
premii sau note mari, posedă abilități
valoroase dobândite din nevoia de a face
față vieții: empatie, responsabilitate,
creativitate practică, adaptabilitate pe
care școala nu le cultivă, nu le poate
integra.

Teoria Schimbării propusă de proiect
pornește de la această inechitate și
formulează o viziune clară: **Fiecare
copil merită șansa de a-și descoperi
și valorifica talentul, indiferent de
mediul din care provine, construindu-și
astfel premisele pentru un viitor mai
echitabil și împlinit.**

OBIECTIV

Obiectivul principal al proiectului a fost
crearea unui ecosistem educațional
echitabil în jurul acestor copii „extra-
ordinari”, un spațiu în care abilitățile
lor speciale să fie scoase la lumină,
recunoscute și valorificate.

Prin această intervenție, Narada a vrut să transforme modul în care școala înțelege succesul: de la „note mari” la potențial uman unic, de la „deficite” la puncte forte.

IMPACTUL URMĂRIT (conform Teoriei Schimbării):

20
de copii

își descoperă și valorifică
talentele în școală.

10
școli

crează ecosisteme durabile
de sprijin pentru acești copii.

10
echipe

de copii își construiesc și
implementează propriile
proiecte.

Profesorii devin
mentori,
comunitățile devin
**parteneri
activi.**

Cum a fost implementat programul?

În primăvara anului 2024, Narada a lansat un studiu național și un apel public pe platforma HartaEdu, colectând peste 1.000 de răspunsuri de la profesori și directori din toată țara. Printre problemele recurente identificate se afla o realitate incomodă: sistemul este centrat aproape exclusiv pe performanța vizibilă, iar copiii ale căror talente nu se exprimă în note sau concursuri rămân, de cele mai multe ori, invizibili.

Acest semnal a declanșat un proces amplu de cercetare. Un desk research aprofundat ne-a condus către studiul „Hidden Talents”, care arată că elevii proveniți din medii dificile dezvoltă adesea abilități valoroase precum autodisciplină, adaptabilitate, creativitate, dar performează doar atunci când școala le oferă un ecosistem potrivit.

Cercetarea realizată ulterior în școli, prin focus grupuri și interviuri, a confirmat concluzia: copiii cu potențial neexprimat nu sunt sprijiniți nu pentru că nu ar avea talent, ci pentru că sistemul tradițional nu oferă cadrul în care acesta să devină vizibil și valorificat.

Pe baza acestor date, Narada a selectat 10 școli din comunități vulnerabile, unde existau deja indicii clare despre existența unor „talente ascunse”. În aceste școli au fost formate echipe mixte de elevi: unii cu rezultate academice solide, alții cu abilități practice și potențial latent, care au început să colaboreze într-un cadru non-formal, orientat spre proiecte aplicate.

În paralel, două cadre didactice din fiecare școală, în total 20 de profesori, au fost formate intensiv în mentorat educațional 1:1, identificarea și cultivarea talentelor, leadership transformățional și tehnici de susținere a copiilor care au trecut prin experiențe dificile.

Schimbarea urmărită nu a fost doar una de metodă, ci de rol: de la profesor-evaluator la profesor-mentor, capabil să activeze și să susțină potențialul fiecărui copil.

În fiecare școală pilot a fost creat un „Laborator EXTRA”, adică un spațiu educațional dedicat colaborării, creativității și dezvoltării personale. Aici, elevii au lucrat pe proiecte interdisciplinare, dezvoltând nu doar cunoștințe, ci și abilități esențiale precum lucrul în echipă, comunicarea, planificarea, autoevaluarea și încrederea în sine.

Intervenția a inclus și o componentă individualizată pentru 21 de copii vulnerabili cu potențial nevalorificat, care au beneficiat de mentorat 1 la 1, sprijin academic, acces la cursuri pentru dezvoltarea pasiunilor, consiliere psihologică și vocațională, precum și acoperirea unor nevoi materiale de bază. Investiția nu a fost doar educațională, ci una orientată spre crearea condițiilor minime necesare pentru performanță.

Între ianuarie și iunie 2025, progresul a fost monitorizat constant prin vizite în școli, sesiuni de coaching pentru profesori, feedback continuu și ajustări rapide, implicând activ comunitatea locală: voluntari, companii și lideri locali. Această monitorizare permanentă a permis nu doar implementarea, ci optimizarea intervenției în timp real.

Rezultatul nu a fost doar livrarea unor activități, ci generarea de valoare la nivel de sistem: copiii au început să își recunoască propriul potențial, profesorii au devenit mentori ai transformării, școlile au început să funcționeze ca spații incluzive, iar comunitățile au fost implicate ca parteneri în educație. Investiția în potențial a produs nu doar schimbare individuală, ci un efect de multiplicare care depășește cadrul pilotului.

Comunități în care potențialul a fost activat

Programul s-a desfășurat în zece școli din regiuni diferite ale țării, majoritatea situate în comunități cu vulnerabilități socio-economice ridicate, atât din mediul rural, cât și din mediul urban, tocmai pentru a testa modelul în contexte diverse și a înțelege dacă intervenția produce valoare indiferent de profilul social sau demografic.

Școlile selectate din județele Argeș, Bacău, Botoșani, Cluj, Iași, Prahova și București aveau în comun nu doar dificultăți structurale - sărăcie, risc de abandon, familii dezorganizate -, ci și existența unor copii pe care profesorii îi descriau drept „diamante neșlefuite”: elevi care nu excelează neapărat în evaluările tradiționale, dar care demonstrează determinare, creativitate și abilități practice remarcabile, dezvoltate adesea în afara școlii.

În Școala Profesională Răscruți din județul Cluj, profesorii au identificat elevi care, deși provin dintr-o comunitate rurală mică, stăpânesc cunoștințe practice solide în agricultură sau meșteșuguri, dobândite din responsabilitățile asumate acasă.

În Școala Gimnazială Cocorăștii Colț din Prahova, într-un context marcat de lipsuri materiale, există copii cu talent artistic evident, care nu avuseseră până atunci un cadru în care să îl exprime.

În Școala Gimnazială nr. 113 din București, situată într-o zonă urbană dificilă, s-au remarcat elevi care își doresc să depășească mediul ostil prin implicare civică, inițiative creative și preocupări pentru sustenabilitate. În toate aceste cazuri, investiția nu a pornit de la deficit, ci de la potențial.

Prin includerea acestor școli, Narada nu a urmărit doar susținerea unor copii individuali, ci activarea comunităților în jurul lor, astfel încât schimbarea să fie susținută de profesori, părinți, autorități și voluntari, iar valoarea creată să depășească granițele unui proiect punctual.

elevii

DE LA VULNERABILITATE LA RESURSĂ

Beneficiarii direcți ai programului au fost copiii pe care Narada îi numește „EXTRAORDINARI”: elevi proveniți din familii cu resurse limitate, uneori marcați de experiențe dificile, dar care au dezvoltat, tocmai prin confruntarea cu aceste realități, capacități de adaptare ieșite din comun.

Mulți dintre ei au inteligență practică, creativitate nativă, spirit de lider sau empatie profundă, însă, în absența unui cadru de sprijin, aceste calități rămân neobservate și nevalorificate, iar rezultatele școlare modeste îi expun riscului de etichetare și demotivare.

Intervenția a schimbat această perspectivă, pornind de la talentul practic ca motor al progresului academic și personal, oferind recunoaștere, mentorat și sprijin personalizat.

În același timp, în fiecare echipă au fost incluși și elevi cu performanțe academice ridicate, astfel încât programul să genereze un schimb reciproc de abilități și perspective: copiii cu experiență practică au învățat să își consolideze competențele școlare, iar cei cu rezultate bune au învățat adaptabilitate, empatie și responsabilitate socială. Valoarea creată nu a fost unidirecțională, ci distribuită între participanți.

Beneficiari indirecti au fost ceilalți aproximativ 6.500 de elevi din școlile implicate, care au fost expuși la modele pozitive și au avut acces la resursele create: laboratoare, cluburi de talente, inițiative colaborative, consolidând astfel impactul dincolo de grupul inițial.

profesorii

DE LA EVALUATORI LA AGENȚI AI TRANSFORMĂRII

Profesorii au reprezentat nucleul metodologiei „Nevoi ordinare pentru copii EXTRAORDINARI”, fiind atât cei care au identificat elevii cu potențial neexprimat, cât și mentorii care i-au însoțit pe parcursul programului.

În fiecare școală pilot au fost desemnați câte doi profesori mentori, selectați dintre cadrele didactice deschise la inovație și implicare voluntară, care au beneficiat de formare specializată în mentorat educațional 1:1, leadership transformățional și susținerea copiilor din medii vulnerabile.

Această etapă a urmărit o schimbare de rol și de mentalitate: profesorul nu mai este doar evaluator al performanței, ci facilitator al potențialului și constructor de încredere. În implementare, mentorii au coordonat activități din Laboratoarele EXTRA, au organizat întâlniri regulate cu elevii, au oferit consiliere emoțională și sprijin academic și au construit punți între școală și comunitate, atrăgând resurse suplimentare și parteneriate locale.

Deși la început unii profesori au manifestat scepticism sau nesiguranță în fața acestui rol extins, pe parcurs au ieșit din zona de confort și au devenit promotori ai schimbării în propriile școli. Au dobândit competențe pedagogice noi și, poate mai important, și-au consolidat convingerea că orice copil poate progresa atunci când este văzut, sprijinit și valorizat. Transformarea lor a generat un efect de multiplicare în cancelarie și a contribuit la sustenabilitatea intervenției dincolo de perioada oficială a pilotului.

Rezultatele
proiectului

PROFESORI FORMAȚI PENTRU A DEVENI
MULTIPLICATORI AI SCHIMBĂRII

Douăzeci de profesori mentori au parcurs un program intensiv de formare și peste 100 de ore de coaching individual și de grup, într-un proces de acompaniere constantă. Formarea nu a vizat doar metode pedagogice, ci o schimbare de rol: de la profesor-evaluator la profesor-mentor, capabil să creeze un climat emoțional sigur, să identifice talente ascunse și să construiască intervenții educaționale incluzive.

Cadrele didactice au învățat să proiecteze și să monitorizeze intervenții, să evite practicile nocive și să își asume leadership educațional, activând comunitatea din jurul școlii. Rezultatul a fost o schimbare de mentalitate și consolidarea convingerii că fiecare copil poate progresa atunci când este văzut și susținut.

INFRASTRUCTURĂ
CARE RĂMÂNE ÎN ȘCOALĂ

În șapte școli au fost create de la zero Laboratoare EXTRA, iar în alte trei au fost completate spațiile existente, transformându-le în hub-uri pentru colaborare, creativitate și proiecte aplicate. Investiția nu a însemnat doar dotări, ci crearea unui cadru stabil în care elevii pot explora talente, pot lucra în echipă și pot construi încredere.

ELEVI SPRIJINIȚI
ȘI VALOARE CREATĂ

Programul a implicat direct peste 140 de elevi și a generat impact indirect asupra a aproximativ 6.500 de copii din școlile participante.

Cei 21 de elevi identificați cu „talente ascunse” au beneficiat de mentorat individual, sprijin academic și consiliere, înregistrând o evoluție de 100% pe cel puțin o arie aptitudinală, emoțională sau școlară. În total, intervenția a inclus peste 150 de ore de meditații, 240 de ședințe de terapie și peste 300 de ore de mentorat 1 la 1.

Rezultatele arată că, atunci când potențialul este susținut prin structură, mentorat și încredere, schimbarea devine vizibilă și măsurabilă, iar investiția produce valoare nu doar pentru elevi, ci pentru întreaga comunitate școlară.

Zece școli,
zece inițiative

CU IDENTITATE PROPRIE

În fiecare dintre cele zece școli participante, echipele de elevi și profesori s-au întâlnit constant, săptămânal – iar în unele cazuri chiar de mai multe ori pe săptămână – acumulând peste 600 de ore de lucru colaborativ. Din aceste întâlniri nu au rezultat simple activități, ci proiecte concrete, ancorate în specificul și energia fiecărei comunități.

- 1 La Școala Profesională Răscruci (Cluj), echipa a construit un târg comunitar cu componentă antreprenorială, prin care elevii și-au pus în valoare abilitățile practice și au experimentat inițiativa economică reală.
- 2 La Școala Gimnazială Cocorăștii Colț (Prahova), copiii au transformat spațiul școlii printr-un proiect de pictură murală și au lansat un podcast, dând voce propriilor idei și experiențe.
- 3 La Școala Gimnazială „Emil Isac” (Cluj), elevii au realizat o carte digitală de texte și ilustrații, îmbinând creativitatea literară cu expresia vizuală.
- 4 La Școala Gimnazială „Mircea Luca”, Băișoara (Cluj), a prins viață o revistă școlară online, construită integral de echipă, care a devenit un spațiu de exprimare și colaborare.
- 5 La Școala Gimnazială Nr. 1 Vlădești (Argeș), elevii au dezvoltat un studio media și un podcast, explorând comunicarea digitală și producția de conținut.
- 6 La Liceul Tehnologic „Jacques M. Elias”, Sascut (Bacău), echipa a creat o expoziție multisenzorială, demonstrând că învățarea poate fi trăită prin experiență directă și implicare creativă.
- 7 La Școala Gimnazială „Laurențiu Fulga”, Fulga de Sus (Prahova), a fost pusă în scenă piesa de teatru „Ceasul prieteniei”, un proiect care a consolidat lucrul în echipă și exprimarea emoțională.
- 8 La Școala Gimnazială Nr. 113 (București), elevii au amenajat spații creative și au dezvoltat un avizier digital interactiv (ADA), transformând comunicarea internă a școlii.
- 9 La Liceul „Mihai Dumitriu”, Valea Lupului (Iași), echipa a creat o platformă digitală și a organizat dezbateri, punând accent pe argumentare și implicare civică.
- 10 La Școala Gimnazială Nr. 1 Văculești (Botoșani), elevii au realizat un film de expresie și au dezvoltat o platformă digitală, explorând storytelling-ul vizual și colaborarea.

Fiecare proiect reflectă nu doar creativitatea elevilor, ci și capacitatea lor de a transforma idei în inițiative reale, cu impact în propria comunitate școlară.

Impactul

DINCOLO DE CIFRE

Deși programul se află încă în faza pilot, desfășurată pe durata a șapte luni, rezultatele indică deja un impact solid, atât la nivel cantitativ, cât și la nivel calitativ.

Din perspectivă numerică, intervenția a implicat direct 140 de elevi și 20 de profesori și directori formați, generând în același timp un impact indirect asupra unei comunități școlare extinse de aproximativ 6.500 de elevi. Aceștia beneficiază astăzi de infrastructura creată – laboratoarele EXTRA – și de cultura colaborativă instalată în școli.

În termeni concreți, programul a produs zece laboratoare amenajate, zece proiecte educaționale finalizate cu rezultate tangibile

– o carte publicată, o revistă online, o seră funcțională, un târg comunitar cu vânzări record de 16.000 lei pentru o comunitate mică, expoziții, podcast-uri și scurtmetraje. În paralel, 21 de elevi din medii vulnerabile au fost menținuți în sistemul educațional prin burse și sprijin personalizat, iar progresul lor a fost monitorizat constant. Aceste rezultate confirmă fezabilitatea modelului și oferă repere clare pentru extindere.

Impactul calitativ este însă și mai relevant. Atmosfera din școli s-a schimbat vizibil: elevii implicați manifestă o motivație crescută pentru învățare, absenteismul în rândul lor a scăzut, iar părinții au raportat o creștere a entuziasmului și a încrederii copiilor. Copiii care anterior se simțeau marginalizați își văd acum talentele recunoscute și valorizate.

Evoluțiile individuale sunt grăitoare: o elevă pasionată de design vestimentar a început un curs de specialitate și își proiectează un viitor în acest domeniu; un elev talentat la scris și-a finalizat prima poveste într-un

maraton de creație; o elevă cu aptitudini artistice își dezvoltă abilitățile de ilustrator. Aceste schimbări nu pot fi reduse la cifre, dar indică o transformare profundă: trecerea de la neîncredere la asumarea unui drum.

Profesorii au traversat la rândul lor o transformare, asumându-și rolul de mentori și inițiatori de soluții. În unele școli, cadrele didactice au atras resurse suplimentare și au facilitat accesul elevilor la consiliere vocațională și oportunități externe, demonstrând că modelul poate activa nu doar elevii, ci și comunitatea educațională în ansamblu.

La evenimentele finale – târguri, expoziții, spectacole – au participat părinți, autorități locale și antreprenori, iar școala a devenit un spațiu de coeziune comunitară. Impactul programului nu se limitează la rezultate academice sau produse finale, ci se reflectă în schimbarea relațiilor, în creșterea încrederii și în consolidarea unei culturi a colaborării.

Programul demonstrează că atunci când comunitatea acționează unită și investiția este orientată spre potențial, transformarea nu este doar posibilă, ci vizibilă și măsurabilă.

impactul în cifre

7

**LABORATOARE
EXTRA**
create de la zero

3

**ȘCOLI DOTATE
SUPLEMENTAR**
pentru activități
non-formale

20

profesori
mentori
formați

20

ore de
training
specializat

100+

ore coaching
individual și
de grup

150

ore de
meditații
individuale

240

ședințe
de terapie
și consiliere

300+

ore de
mentorat
1-la-1

10

**ȘCOLI
PILOT**
din comunități
vulnerabile

140

**ELEVI
IMPLICAȚI**
direct în echipele
EXTRA

21

**TALENTE
ASCUNSE**
sprijinite
individual

6500

**ELEVI
BENEFICIARI**
indirect

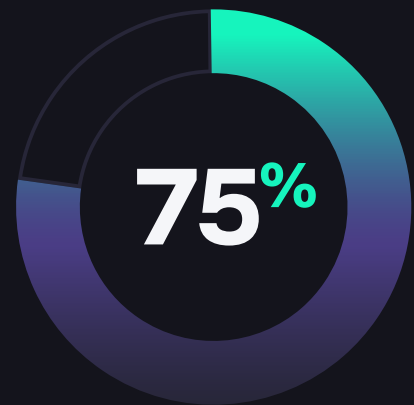
10

**PROIECTE
EDUCAȚIONALE
FINALIZATE**

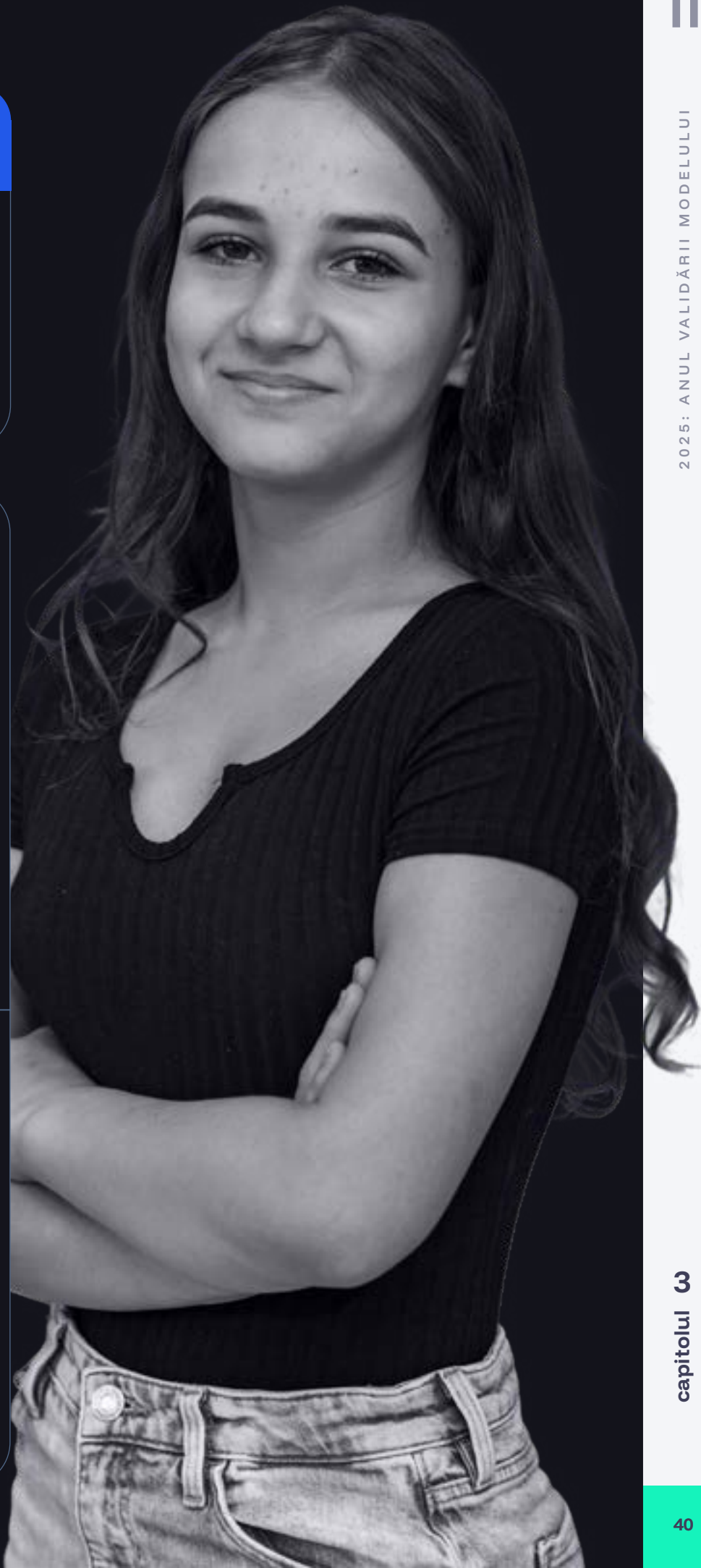
- carte publicată
- revistă online
- seră funcțională
- târg comunitar
(16.000 lei vânzări)
- expoziții, podcast-uri,
scurtmetraje, platforme
digitale

dintre cei **21 de elevi vulnerabili**
au înregistrat progres pe cel
puțin o dimensiune: academică,
emoțională sau aptitudinală.

dintre elevi și-au explorat și pus
în valoare talentele.

Analiza datelor din monitorizare
și evaluarea finală

Programul „Extraordinar” a fost monitorizat continuu, prin colectare de date la începutul intervenției, într-o etapă intermediară și la final. Rata de răspuns la chestionarele de evaluare a crescut progresiv, ajungând la 100% în etapa finală — un indicator clar al implicării consolidate a profesorilor mentori și al asumării procesului.

EVOLUȚIA
PROFESORILOR MENTORI

Datele arată o creștere semnificativă a capacității profesorilor de a identifica și cultiva talente ascunse: de la 72% la 85-90%. S-a dublat numărul celor care consideră că sprijină activ dezvoltarea profesională a elevilor, iar evaluarea eficienței propriilor metode didactice s-a îmbunătățit vizibil.

La nivel organizațional, relațiile dintre colegi și colaborarea cu părinții s-au consolidat. Profesorii au recunoscut nevoia de sprijin structural pentru inițiative creative, dar au confirmat beneficiile coeziunii echipei și ale schimbării modului de lucru.

În plan personal, majoritatea au raportat creșterea încrederii în sine, deschidere către abordări noi și o relaționare mai empatică cu elevii.

EVOLUȚIA
GLOBALĂ A IMPACTULUI

100% dintre profesori consideră că proiectul a contribuit pozitiv la:

- creșterea încrederii în sine a elevilor,
- creșterea motivației pentru participarea la activități școlare,
- exprimarea mai clară a ideilor și opiniilor,
- exprimarea emoțiilor,
- creșterea autonomiei în gestionarea sarcinilor,
- colaborarea mai eficientă în echipă,

EVOLUȚIA
ELEVILOR CU TALENTE ASCUNSE

Schimbările observate de profesori la elevii vulnerabili se grupează în trei direcții principale:

1. Dezvoltare personală

Creșterea încrederii în sine, a stimei de sine și a deschiderii către experiențe noi. Elevii au devenit mai vocali, mai curajoși și mai implicați emoțional.

2. Relaționare

Îmbunătățirea comunicării cu colegii și profesorii, asumarea rolurilor în echipă, gestionarea mai bună a timpului și acceptarea învățării reciproce.

3. Participare școlară

Implicare mai activă la ore și în activități extracurriculare, prezență mai constantă la școală și o atitudine generală mai pozitivă față de învățare.

Majoritatea profesorilor au observat și menținerea sau îmbunătățirea rezultatelor școlare.

- îmbunătățirea atitudinii generale față de școală,
- identificarea și valorificarea talentelor proprii.

kpiș esențiali

vocea elevilor

Dincolo de indicatori și procente, impactul programului se vede în modul în care elevii își descriu propria transformare.

La întrebarea
„Care este cel mai util lucru pe care l-ai învățat?”,

răspunsurile devin foarte interesante și de impact:

„Că sunt curajoasă în public.”

„Să fiu mai creativă și să am răbdare.”

„Sunt mai deschisă la nou, mai puțin timidă și mai fericită că fac ceea ce îmi place.”

„Faptul că dacă o comunitate este unită poate schimba lucrurile în lume.”

„La început eram mai timidă și nu prea colaboram, dar acum nu mai sunt așa.”

„Acum mă simt mai încrezătoare, mai implicată și mai dornică să învăț lucruri noi.”

„Înainte să încep proiectul eram agitată și aveam stresuri, iar acum nu mai sunt agitată și am scăpat de toate stresurile și neazurile.”

„Că îți poți atinge țelurile.”

„Unul dintre cele mai utile lucruri pe care le-am învățat în urma acestui proiect este că munca în echipă contează.”

„Eram foarte emoționată și stresată, dar acum sunt mult mai deschisă la proiecte și activități noi.”

„Am învățat că doar prin muncă în echipă putem reuși.”

„Înainte nu aveam o relație așa de bună cu unii colegi, dar acum suntem toți prieteni.”

„Prietenia și comunicarea sunt mai puternice decât timpul.”

„Acum sunt mult mai atent la cei din jur și colaborez mai bine în echipă.”

„Te ajută să te descoperi, să crezi în tine și să nu renunți la visurile tale.”

„Cel mai util lucru pe care l-am învățat a fost să comunic cu oamenii și să am mai multă încredere în mine.”

**Continuitate și
sustenabilitate
în școli**

Programul nu s-a încheiat odată cu finalizarea pilotului.

În majoritatea școlilor implicate există deja acțiuni concrete care asigură continuitatea inițiativelor.

Prin aceste mecanisme, inițiativa depășește stadiul de experiment local și se consolidează ca model replicabil. Continuitatea nu depinde exclusiv de prezența Narada, ci de capacitatea școlilor de a integra proiectele în propria cultură organizațională.

Miza rămâne aceeași: să construim încredere, autonomie și curaj în cât mai multe comunități din România, astfel încât fiecare copil să poată imagina și construi un viitor mai bun.

**Programul continuă în
7 din 10 școli**

**Proiectul „12 culori ale
pieteniei” al elevilor de
la Școala gimnazială
nr 1 Vlădești a devenit
opțional al materiei de
gimnaziu.**

- LA ȘCOALA PROFESIONALĂ RĂSCRUCI (CLUJ)**
este în pregătire următorul târg comunitar, semn că inițiativa antreprenorială a fost asumată local.
- LA ȘCOALA GIMNAZIALĂ COCORĂȘTII COLȚ (PRAHOVA)**
s-a format o echipă de elevi autonomi care continuă proiectele începute.
- LA ȘCOALA GIMNAZIALĂ „EMIL ISAC” (CLUJ-NAPOCA)**
procesul continuă prin publicarea cărții realizate și prin acțiuni de promovare și diseminare.
- LA ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIRCEA LUCA”, BĂIȘOARA (CLUJ)**
echipa funcționează în continuare ca redacție și pregătește noi ediții ale revistei școlare.
- LA ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 VLĂDEȘTI (ARGEȘ)**
studioul media rămâne o resursă activă; școala a reușit avizarea unui curs opțional dedicat dezvoltării talentelor și explorării abilităților elevilor și își propune continuarea podcasturilor și promovarea lor online.
- LA LICEUL TEHNOLOGIC „JACQUES M. ELIAS”, SASCUT (BACĂU)**
echipa se extinde, iar elevii interesați și-au exprimat dorința de a dezvolta noi direcții și proiecte.
- LA ȘCOALA GIMNAZIALĂ „LAURENȚIU FULGA”, FULGA DE SUS (PRAHOVA)**
este deja în pregătire următoarea piesă de teatru.
- ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 113 (BUCUREȘTI)**
se organizează o campanie de strângere de fonduri pentru continuarea amenajării spațiilor creative.
- LA LICEUL „MIHAI DUMITRIU”, VALEA LUPULUI (IAȘI)**
platforma digitală rămâne funcțională, iar echipele pot continua dezvoltarea inițiativelor începute.
- ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 VĂCULEȘTI (BOTOȘANI)**
direcția de promovare pe platforma digitală continuă, inclusiv explorarea potențialului filmului realizat.

Celebrăm rezultatele. Consolidăm apartenența. Creștem valoarea creată.

GALA „100 DE FELURI DE A FI EXTRAORDINAR”

Între 29 iunie și 1 iulie, la București, 94 de elevi și profesorii lor mentori s-au reunit într-un moment care a depășit ideea unei excursii.

A fost o investiție strategică în capital social, în motivație și în consolidarea identității de grup.

Obiectivele au fost clare:

- conectarea copiilor din 10 școli și 7 județe;
- întărirea viziunii programului;
- crearea unei experiențe care să susțină continuitatea;
- ecunoașterea publică a transformării.

Pentru mulți dintre elevi, a fost prima experiență de călătorie fără familie, primul contact cu medii profesionale diverse și prima recunoaștere formală a muncii lor.

Gala organizată la MINA a reprezentat momentul de validare simbolică și emoțională. Pentru mulți copii, a fost prima dată când au simțit recunoașterea publică a efortului lor. În logica Social Return on Investment, acest tip de recunoaștere produce efecte pe termen lung: crește încrederea, motivația și probabilitatea de continuitate a implicării.

Un insight relevant pentru viitor: conectarea mai frecventă între echipe pe parcursul anului ar putea amplifica sentimentul de apartenență și impactul asupra rezultatelor.

Vizitele la parteneri (ING, ProTV, Impetum, Prime, BIC, Project 1) nu au fost simple tururi, ci expunere la modele organizaționale, muncă în echipă și responsabilitate profesională.

Treasure Hunt-ul urban și experiențele colaborative au consolidat ideea centrală a programului: împreună construim mai mult decât individual.

Recunoașterea performanței - investiție în continuitate

Premiile acordate nu au fost recompense simbolice, ci investiții directe în sustenabilitatea proiectelor.

PREMIUL SPECIAL

Școala Gimnazială „Emil Isac” - Cluj-Napoca
 Lucrarea: „Învăț să zâmbesc. Mă descopăr.
 Explorez.”

O antologie de texte și ilustrații originale care documentează procesul de autocunoaștere al elevilor. Premiul susține tipărirea și diseminarea volumului, transformând creația într-o resursă educațională replicabilă.

LOCUL 1

Liceul Tehnologic „Jacques Elias” – Sascut,
Bačău

Un proiect cu impact profund de dezvoltare personală și colaborare autentică. Echipa a demonstrat maturizare accelerată, asumare și capacitate de a atrage resurse externe. Continuitatea programului în această școală susține dezvoltarea de competențe relevante de viață: autonomie, lucru în echipă, creativitate și încredere.

LOCUL 2

Școala Gimnazială Fulga – Prahova

Proiect construit riguros, cu progres clar și vizibil. Piesa „Ceasul prieteniei” a fost expresia unei transformări colective: de la nesiguranță la asumarea publică a emoțiilor și a propriei voci.

LOCUL 3

Școala Profesională Răscruți – Cluj

Un exemplu de mobilizare comunitară reală. Echipa a organizat cel mai mare eveniment local din program, iar Laboratorul EXTRA a devenit un spațiu de apartenență și disciplină. Proiectul a generat valoare concretă pentru școală și comunitate.

buget

- investiție în schimbare măsurabilă

Investiția totală în programul „Extraordinar” pentru perioada decembrie 2024 – iunie 2025 a fost de 304.435 EURO.

Alocarea resurselor a urmărit crearea unui impact educațional sustenabil, distribuit între infrastructură, oameni, intervenție directă și dezvoltare de model:

Achiziții și dotări pentru Laboratoarele EXTRA (echipamente, amenajări, servicii)	88.338 EURO
Formare și coaching pentru profesori mentori	14.580 EURO
Sprijin personalizat pentru elevi (mentorat, meditații, consiliere, dezvoltare talente)	24.906 EURO
Experiențe educaționale și activități pentru elevi	21.866 EURO
Comunicare, producție video & foto, spațiu media	21.200 EURO
Cercetare și inovație: design, dezvoltare și testare programe, analiză și interpretare date, monitorizare și evaluare, tehnologie și infrastructură IT	95.385 EURO
Cheltuieli administrative și indirecte, susținerea operațională a intervenției în teren	38.159 EURO
TOTAL	304.435 EURO

Structura bugetară reflectă un principiu esențial: investiția nu a vizat doar activități punctuale, ci construirea unui model validat, replicabil și măsurabil.

Toate sumele au fost întocmite și verificate în conformitate cu legislația financiar-contabilă aplicabilă organizațiilor non-guvernamentale din România și fac obiectul unui audit financiar extern realizat conform Standardelor Internaționale de Audit (ISA), asigurând transparență și responsabilitate în utilizarea resurselor.

Menționăm că totalul final poate suferi ajustări minore, întrucât anumite activități sunt încă în derulare, iar execuția bugetară completă va fi reflectată în raportarea finală.

EXTRAORDINARI prin ochii lor

PROFESOR MENTOR

- schimbarea culturii școlii

„Pentru elevii noștri, simplul fapt că vin zi de zi la școală este o performanță. Înainte abia îi convingeam să participe la ore, acum vin ei cu idei și inițiative. Școala a devenit locul unde vor să fie.”

ELEV

- recunoaștere și încredere

„Înainte să începă proiectul eram agitată și aveam stresuri. Acum nu mai sunt așa. Sunt mai încrezătoare și mai deschisă la lucruri noi.”

PĂRINTE

- efectul în familie

„De multă vreme nu mi-am mai văzut copilul atât de entuziasmat să meargă la școală. Notele or să vină și ele, dar cel mai important e că acum crede în el.”

PROFESOR MENTOR

- validare și recunoaștere

„Este pentru prima dată când evenimentul final a fost dedicat în întregime copiilor și nouă, profesorilor coordonatori. Din punctul nostru de vedere, scopul a fost atins mult mai mult decât ne-am așteptat.”

DIRECTOR DE ȘCOALĂ

- impact la nivel instituțional

„Impactul pe care proiectul l-a avut în școală și în comunitate a fost deosebit de important. Faptul că elevii își doresc ca acest proiect să meargă mai departe reprezintă dovada incontestabilă a succesului.”

Poate cel mai important rezultat al acestui program nu este doar ceea ce s-a întâmplat în cele 10 școli pilot, ci faptul că

modelul

a fost documentat, structurat și pus la dispoziția întregului sistem.

Ghidul de bune practici „nevoi ordinare pentru copii EXTRAORDINARI”

transformă experiența locală într-un instrument național: un model clar, testat și transferabil, care poate fi implementat în orice școală din România, indiferent de context, resurse sau profil social.

GHIDUL POATE FI DESCĂRCAT AICI

Ceea ce am construit nu rămâne o poveste de succes punctuală, ci devine o soluție replicabilă.

Intervenții pilot – MVP-uri

**În 2025,
Narada a lucrat cu o logică
de testare controlată.**

Fiecare intervenție a fost construită ca un MVP (Minimum Viable Product), o versiune funcțională, aplicată în școli pentru a valida o ipoteză concretă: funcționează sau nu?

Am implementat, am măsurat, am ajustat. Am păstrat ce produce schimbare reală și am renunțat la ce nu generează efect.

Această etapă nu a fost despre volum, ci despre rigoare, nu despre extindere, ci despre validare.

În continuare, prezentăm MVP-urile testate și ce am învățat din fiecare.

MVP 1

Autoeficacitatea parentală

(primul test de intervenție scurtă)

SCOP ȘI OBIECTIVE

Intervenția a urmărit creșterea implicării și autoeficacității părinților în educația și dezvoltarea copiilor, cu accent pe părinții cu grad scăzut de implicare.

Metacompetența vizată:
Autoeficiență parentală

OBIECTIVELE PRINCIPALE AU FOST:

creșterea încrederii părinților
în propriul rol,

ajutorul dat acestora pentru a
înțelege cât de mult contează
implicarea lor,

încurajarea activităților concrete
petrecute împreună cu copiii

și consolidarea relației
dintre familie și școală.

CUM A FOST IMPLEMENTATĂ INTERVENȚIA:

activități desfășurate la clasă, la care au participat împreună părinții și copiii;
mesaje scurte, practice, trimise pe WhatsApp de două ori pe săptămână, timp de patru săptămâni, cu sugestii concrete de lucruri pe care părinții le puteau aplica acasă;

întâlniri de discuție în care părinții au putut împărtăși experiențe, dificultăți și soluții, într-un cadru ghidat.

PROFILUL PARTICIPANȚILOR

Majoritatea participanților au fost femei (~ 87-88%), cu nivel de educație mixt (aprox. 20% cu studii superioare). Vârste între 30-62 ani, majoritatea cu 2-3 copii, aproximativ 10% cu copii cu CES. Părinții proveneau din medii vulnerabile, cu roluri parentale tradiționale și responsabilitate crescută a mamelor.

Mai multă încredere în propriul rol de părinte

Părinții au declarat că se simt mai capabili să răspundă nevoilor copiilor lor, să le ofere siguranță și să îi pregătească pentru viață.

Mai multă încredere în propriul rol de părinte

Părinții au declarat că se simt mai capabili să răspundă nevoilor copiilor lor, să le ofere siguranță și să îi pregătească pentru viață.

Implicare mai conștientă

Deși numărul activităților raportate a scăzut ușor, acest lucru poate indica o evaluare mai realistă a implicării. În schimb, a crescut disponibilitatea de a contacta profesorii atunci când este nevoie.

limite și
lecții
învățate

Numărul relativ mic de răspunsuri și faptul că datele au fost colectate prin intermediul profesorilor limitează precizia rezultatelor.

Am observat, de asemenea, diferențe între școli, iar implicarea variabilă a profesorilor a influențat calitatea implementării.

Intervențiile scurte pot produce schimbări vizibile în atitudine și relație, însă modificarea reală a comportamentelor necesită timp, consecvență și expunere repetată.

Pentru următoarele MVP-uri, am decis că vom avea nevoie de mai multă structură, un cadru de implementare mai clar, o frecvență mai mare a activităților și metode mai riguroase de colectare și analiză a datelor.

Relație mai apropiată cu școala

Tot mai mulți părinți au început să vadă școala ca partener și sursă de sprijin, nu doar ca instituție de evaluare.

Percepția utilității programului

69,6% dintre părinți au considerat activitățile foarte utile, iar 76,1% au remarcat schimbări pozitive în relația cu copiii lor.

concluzii

Deși rezultatele numerice nu au fost spectaculoase, experiențele și mărturiile părinților indică un impact real asupra relației cu copiii și asupra încrederii în propriul rol.

Intervențiile scurte, repetate și bazate pe activități practice și mesaje clare pot produce schimbări vizibile în comunicare, implicare și susținere emoțională.

Chiar și într-un sistem educațional cu limitări structurale, atunci când părinții primesc instrumente simple și aplicabile, relația cu copilul se poate îmbunătăți, iar dezvoltarea acestuia este susținută mai coerent.

CE SPUN PĂRINȚII

„Comunicarea cu copilul meu este mult mai bună.”

„Vorbim mai mult și nu doar despre școală.”

„Ne-am înțeles mult mai bine.”

„Vine mai des la mine să vorbim despre ce i s-a întâmplat în timpul zilei.”

„Comunicăm mai mult.”

„Are mai multă încredere.”

„A prins mai multă încredere în ea și în ceea ce poate realiza.”

„Este mai comunicativă și mai descurcăreață.”

„Este mai sigur pe el.”

„Copilul are mai multă încredere și curaj.”

„Își gestionează emoțiile mai bine.”

„S-a făcut mai responsabilă.”

„Este mai fericit.”

„Copilul meu a început să învețe puțin mai bine.”

„Am apreciat că a avut curajul să rostească în public cuvinte de apreciere la adresa mea.”

„Am învățat să-i ofer mai multă atenție și sprijin.”

„Sunt mai calmă și îl înțeleg mai bine.”

REZULTATELE
DETALIAȚE
ALE ACESTUI
MVP SUNT
DISPONIBILE
AICI:

MVP 2

„Start bun în clasa a V-a”

FOCUS:

autoreglare și tranziție sănătoasă în clasa a V-a

De ce am făcut acest MVP?

Trecerea din clasa a IV-a în clasa a V-a este una dintre cele mai sensibile etape din parcursul școlar. Elevii schimbă profesorii, spațiul, ritmul și așteptările.

Pentru mulți, această tranziție vine cu anxietate, nesiguranță și scăderea motivației.

MVP 2 a fost conceput pentru a sprijini elevii în această etapă, prin reducerea stresului asociat schimbării, dezvoltarea capacității de a-și gestiona emoțiile și consolidarea sentimentului de apartenență la noul colectiv.

CUM A FOST IMPLEMENTAT:

Programul a început cu o etapă de colectare de date. Am aplicat un chestionar elevilor și am organizat focus grupuri pentru a înțelege concret ce îi sperie la trecerea în clasa a V-a, unde apar blocaje și ce comportamente au nevoie să fie susținute sau schimbate.

Am analizat, printre altele:

- **nivelul de stres legat de noii profesori și de evaluare;**
- **disponibilitatea de a cere ajutor;**
- **sentimentul de apartenență la clasă;**
- **motivația academică.**

Pe baza acestor date, am construit intervenția propriu-zisă, desfășurată timp de 6 săptămâni în 12 școli, cu 408 elevi și 21 de profesori diriginți.

Programul a fost implementat în cadrul orelor de dirigenție și a inclus activități structurate, exerciții practice și momente de reflecție ghidată, menite să îi ajute pe elevi să gestioneze mai bine emoțiile, să își ceară sprijin atunci când au nevoie și să își consolideze încrederea în noul context școlar.

CE S-A SCHIMBAT, CONCRET, PENTRU ELEVII

Compararea datelor colectate înainte și după intervenție arată o reducere a stresului asociat tranziției la gimnaziu, în special în ceea ce privește:

- **organizarea pe cont propriu;**
- **asumarea responsabilităților;**
- **adaptarea la sistemul de notare.**

După program, mai mulți copii au spus că se simt mai puțin copleșiți de trecerea la gimnaziu. Le este mai ușor să se organizeze singuri, să-și gestioneze temele și să facă față responsabilităților noi.

Cu alte cuvinte, presiunea începutului de gimnaziu s-a redus.

În același timp, tot mai mulți elevi au declarat că se simt parte din colectiv, că au un loc al lor în clasă și că sunt acceptați. S-a diminuat sentimentul de „nu mă potrivesc aici” și a crescut siguranța emoțională.

CE AU OBSERVAT PROFESORII

Profesorii au văzut o schimbare clară în dinamica clasei.

- o implicare mai mare a elevilor pe parcursul programului;
- relații mai bune între colegi;
- o deschidere crescută a elevilor către discuții despre emoții și dificultăți.

Dacă la început doar o mică parte dintre elevi aveau relații puternice și sănătoase între ei, la final mai mult de jumătate dintre clase erau descrise ca având relații sociale solide.

Elevii au devenit mai implicați, au început să vorbească mai deschis despre emoțiile lor și au fost mai dispuși să ceară ajutor atunci când întâmpinau dificultăți.

Ce nu a rezolvat încă programul

Programul nu a redus teama de teste și evaluări.

Frica de note și presiunea examenelor sunt probleme mai adânci, care țin de modul în care este construit sistemul și care nu pot fi schimbate printr-o intervenție scurtă.

De asemenea, cele 6 săptămâni au fost suficiente pentru a produce schimbări vizibile, dar nu și pentru transformări emoționale foarte profunde.

Unele lucruri au nevoie de timp și consecvență.

concluzii

„Start Bun în clasa a V-a” și-a atins obiectivul.

Programul a arătat că putem reduce stresul începutului de gimnaziu, că putem crește încrederea copiilor în propriile forțe și că putem construi un sentiment real de apartenență în clasă.

A demonstrat că metoda Narada funcționează în școli reale, cu profesori reali, în contexte diverse.

Mai mult decât atât, a confirmat că atunci când intervenim concret, pe comportamente clare, schimbarea este posibilă.

Următorul pas este firesc: extinderea duratei programului și integrarea lui într-un parcurs mai lung, care să înceapă încă din clasa a IV-a și să continue la începutul clasei a V-a, pentru ca tranziția să nu mai fie un șoc, ci un proces susținut.

În urma tuturor datelor colectate, analizate și interpretate în raportul final (disponibil aici), nu ne-am oprit la concluzii.

Am transformat învățarea în instrument. Am construit Ghidul elevului pentru un Start Bun în clasa a V-a, un manual practic,

cu jocuri, exerciții și aplicații simple, care pot fi integrate ușor la clasă pentru a sprijini acomodarea la început de gimnaziu.

Este un ghid construit pe experiență reală din școli, pe ce i-a speriat pe copii, pe ce i-a ajutat concret și pe ce funcționează în practică, nu în teorie.

**GHIDUL
ESTE DISPONIBIL
ONLINE ȘI POATE
FI DESCĂRCAT
GRATUIT AICI.**

MVP 3

„Power Mode”

FOCUS:

autodisciplină și gestionarea presiunii emoționale în clasa a VIII-a

Context

Clasa a VIII-a este, pentru mulți elevi, primul moment în care școala devine sinonimă cu presiunea. Evaluarea Națională nu este doar un examen, ci un filtru perceput ca decisiv pentru viitor.

În acest context, elevii nu au nevoie doar de pregătire academică în plus sau de veșnicile meditații. Au nevoie de instrumente pentru a gestiona stresul, pentru a-și organiza învățarea și pentru a rămâne funcționali sub presiune.

SCOPUL PROGRAMULUI

MVP 3 a fost conceput pentru a sprijini elevii în procesul de pregătire pentru examen prin dezvoltarea autodisciplinii, a autoreglării și a autonomiei în învățare.

Nu am intervenit asupra conținutului academic, am intervenit asupra modului în care elevii se raportează la învățare și la presiune.

RAPORT PRELIMINAR DE CERCETARE

Înainte de a construi programul, am aplicat chestionare și am organizat focus grupuri pentru a înțelege realitatea elevilor de clasa a VIII-a, pentru a putea să fim cât mai aproape de ceea ce simt și ceea ce gândesc.

Ce ne-au arătat datele înainte de intervenție

Stare emoțională și anxietate

Cele mai frecvente momente de anxietate apar înainte de ascultare sau test, ca să nu mai vorbim de momentele simulărilor pentru Evaluarea Națională.

Nu vorbim despre anxietate generalizată, ci despre stres intens legat direct de evaluare, pentru că examenul este principalul declanșator emoțional.

Strategii de învățare

Majoritatea elevilor folosesc metode pasive: recitare, memorare, repetare. Planificarea timpului, eliminarea distragerilor și învățarea colaborativă sunt rar utilizate. Sunt copii care nici nu înțeleg termenii, darămite să-i fi aplicat vreodată.

Autodisciplina este percepută mai degrabă ca „a sta mai mult la birou” decât ca organizare eficientă.

Motivație

Elevii învață în principal din presiune externă: note, examen, așteptările părinților.

Motivația intrinsecă, adică acea dorință de a învăța pentru ei înșiși, este redusă, iar asta înseamnă că energia lor este alimentată mai degrabă de frică sau obligație decât de sens personal.

Autoreglare

Când trec prin perioade dificile, peste jumătate dintre elevi aleg să evite problema și să nu se mai gândească la ea.

Doar un procent mult mai mic încearcă să își schimbe perspectiva sau modul de gândire, să adopte cumva o strategie mult mai sănătoasă.

Dar, per ansamblu, evitarea este mecanismul dominant.

Sprijin

Părinții sunt principala sursă de sprijin emoțional și profesorii sunt rar percepuți ca persoane la care pot apela.

Un procent ridicat de elevi declară că nu vorbesc cu nimeni atunci când au probleme.

Aceasta este una dintre cele mai îngrijorătoare concluzii.

rezultate

Ce s-a schimbat la nivelul elevilor

La finalul intervenției am măsurat rezultatele, prin chestionare și focus groups, în ideea de a vedea dacă s-a schimbat ceva la nivel comportamental.

AUTOREGLAREA:

MAI PUȚINĂ EVITARE, MAI MULT CONTROL

După intervenție, a crescut numărul elevilor care aleg strategii sănătoase atunci când trec printr-o perioadă dificilă. Mai mulți elevi au început să încerce să își schimbe modul de gândire în fața unei probleme (de la 25,8% la 33,5%), iar tendința de a evita complet problema a scăzut.

Este un semnal important care a demonstrat că autoreglarea poate fi antrenată.

ÎNVĂȚARE COLABORATIVĂ:

O DESCHIDERE REALĂ

A crescut numărul elevilor care învață împreună cu colegii, iar procentul celor care nu colaborează niciodată a scăzut vizibil (de la 35,8% la 30,4%).

Schimbarea nu este spectaculoasă, dar este consistentă și indică o flexibilizare a comportamentului.

STRATEGII DE ÎNVĂȚARE:

DE LA PASIV LA ACTIV

Elevii au început să folosească mai frecvent strategii mai eficiente:

- repetarea cu voce tare;
- sublinierea ideilor importante;
- izolarea într-un spațiu de concentrare.

Aceste schimbări arată că autodisciplina nu înseamnă doar „mai mult timp la birou”, ci înseamnă a învăța mai strategic.

AMÂNARE ȘI DISTRAGERE

Procrastinarea rămâne prezentă. În unele situații, frecvența amânării a crescut, probabil pe fondul apropierii examenului. Totuși, la temele abordate direct în program s-au observat progrese. Am înțeles astfel că autodisciplina nu se instalează în patru sesiuni, dar poate fi inițiată.

SPRIJIN,

O REALITATE ÎNGRIJORĂTOARE

Părinții rămân principala sursă de sprijin emoțional, iar acest procent a crescut (de la 51,6% la 60%).

Profesorii sunt în continuare rar percepuți ca sprijin.

Cel mai relevant indicator: peste 40% dintre elevi declară că nu vorbesc cu nimeni atunci când au probleme. Acesta este unul dintre cele mai puternice semnale pentru intervențiile viitoare.

IMPLEMENTARE

Pe baza acestor date, am construit intervenția. Programul a fost implementat în 10 școli, cu participarea a 403 elevi, în 4 sesiuni de lucru la clasă. Sesiunile au fost susținute de 10 facilitatori instruiți special pentru acest program.

Intervenția a combinat:

- exerciții de autorefecție (cum reacționez la stres);
- consolidarea rutinei de studiu;
- strategii concrete de învățare;
- tehnici de planificare a timpului;
- elemente de învățare colaborativă.

Am lucrat pe comportamente concrete, nu pe discurs motivațional, am lucrat în interiorul școlii, în timpul orelor, fără a adăuga presiune suplimentară.

Concluzie

MVP 3 confirmă că intervențiile practice, integrate în rutina școlii și construite pe date reale pot produce schimbări comportamentale măsurabile.

Autoreglarea și strategiile de învățare pot fi îmbunătățite chiar și într-un an de presiune maximă.

Impactul este moderat, dar real.

Anxietatea și procrastinarea rămân zone critice care necesită intervenții mai lungi și o componentă mai puternică de lucru pe relația elev-profesor.

O lecție clară: programul are impact mai mare atunci când profesorii sunt pregătiți și implicați activ, iar intervențiile sunt repetate și susținute în timp.

Autodisciplina nu apare prin presiune, apare prin structură, practică și sprijin constant.

Limitări identificate

Programul nu a redus anxietatea asociată testelor.

În unele cazuri, stresul a fost chiar mai intens la final, pe fondul apropierii Evaluării Naționale. Presiunea examenului este un factor structural care nu poate fi diminuat printr-o intervenție scurtă.

Autodisciplina și autoreglarea sunt procese în dezvoltare. Efectele sunt vizibile, dar moderate pe termen scurt.

Diferențele dintre mediul urban și rural, care se vede în accesul la meditații, resurse, sprijin suplimentar, influențează impactul.

Implicarea profesorilor este decisivă. Acolo unde profesorii au fost activ implicați, rezultatele au fost mai consistente.

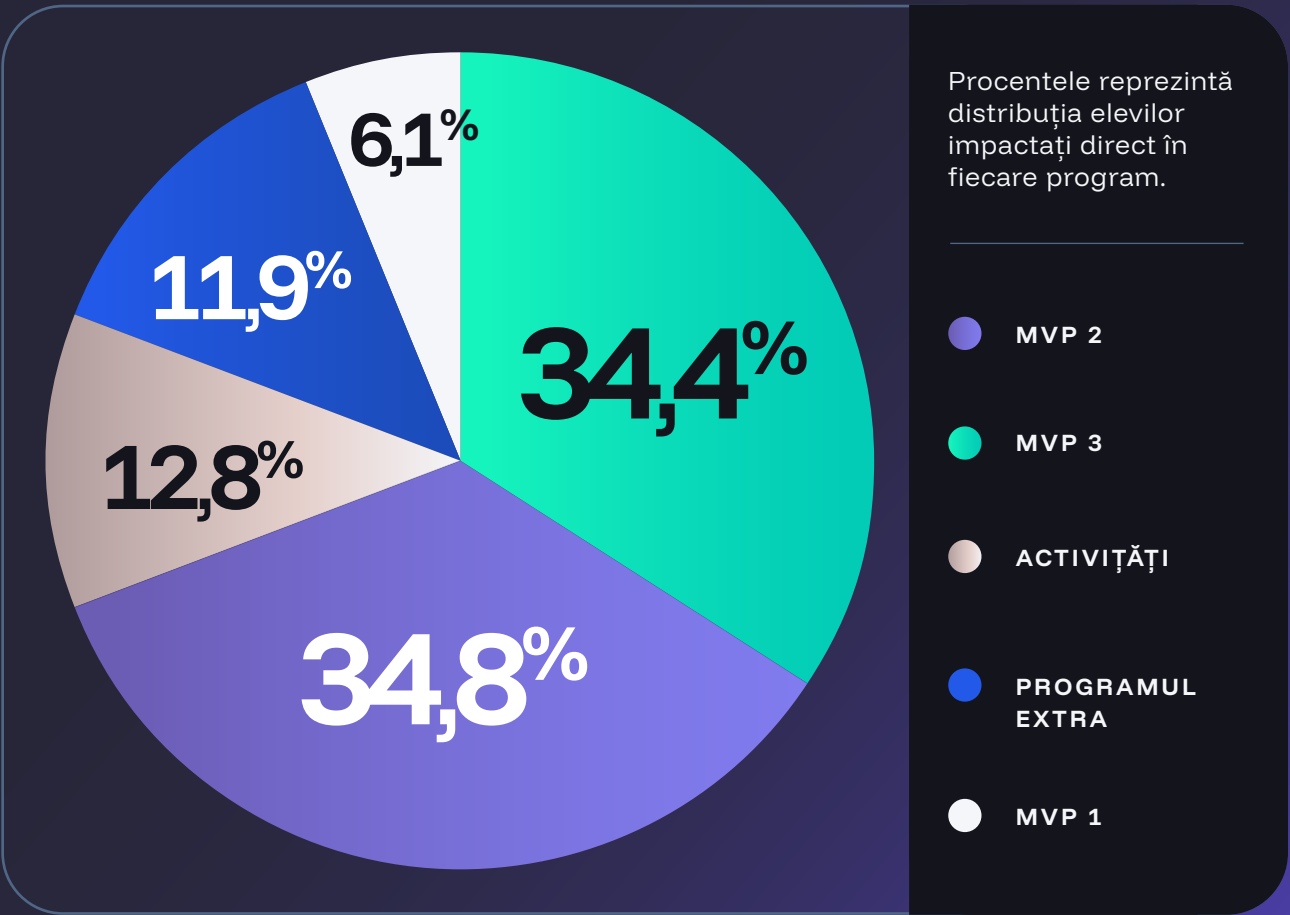
În urma intervențiilor, cu sprijinul educatorilor formatori și cu inspirația programului implementat în clasa a VIII-a, a fost publicat un ghid practic al elevilor, ce poate fi descărcat și folosit cu încredere la orele de dirigiență și de către alte comunități.

Ghidul e disponibil aici.

Cum arată impactul anului 2025 în cifre

DINCOLO DE CIFRE:

Ce am învățat în 2025

După un an de intervenții, măsurători și ajustări, 2025 nu este doar un bilanț de rezultate, ci un an de testare strategică: ce funcționează cu adevărat în școală, ce nu funcționează și ce trebuie regândit dacă vrem schimbare reală, nu doar proiecte punctuale.

Ce am testat în 2025

În 2025, Narada a făcut o schimbare importantă: nu ne-am mai concentrat doar pe intervenții de infrastructură sau pe sprijin punctual pentru școli, ci am început să lucrăm direct la mecanismele care influențează comportamentele din școală.

Am vrut să aflăm dacă putem produce schimbări reale în școală fără să adăugăm ore în plus, fără să încărcăm profesorii și fără să schimbăm programa.

Am testat câteva idei simple, dar esențiale:

CĂ INTERVENȚIILE SCURTE, REPETATE ȘI INTEGRATE ÎN RUTINA ZILNICĂ POT SCHIMBA COMPORTAMENTE FĂRĂ PRESIUNE SUPLIMENTARĂ.

CĂ DEZVOLTAREA AUTOREGLĂRII, AUTONOMIEI ȘI RESPONSABILITĂȚII AJUTĂ MAI MULT PE TERMEN LUNG DECÂT FOCUSUL EXCLUSIV PE NOTE.

CĂ PROFESORII POT DEVENI AGENȚI REALI AI SCHIMBĂRII DACĂ PRIMESC INSTRUMENTE CLARE ȘI UȘOR DE FOLOSIT, NU TEORIE ABSTRACTĂ.

CĂ SCHIMBAREA ADEVĂRATĂ ÎNCEPE CU PAȘI MICI, NU CU REZULTATE SPECTACULOASE PESTE NOAPTE.

CĂ PĂRINȚII RĂMÂN CEL MAI IMPORTANT SPRIJIN EMOȚIONAL AL COPIILOR, IAR FĂRĂ EI IMPACTUL ESTE LIMITAT.

CE A FUNCȚIONAT

Anul 2025 ne-a arătat câteva lucruri foarte clare.

- Activitățile care au cerut elevilor să facă ceva concret: să planifice, să reflecteze, să aplice o tehnică simplă, au produs cele mai vizibile schimbări.
- Instrumentele simple, vizuale și repetitive au fost cel mai ușor adoptate de profesori.
- Când elevii s-au simțit în siguranță emoțional, rezistența lor a scăzut și disponibilitatea de a învăța a crescut.
- Formarea profesorilor și sprijinul constant au făcut diferența între o intervenție formală și una care chiar produce efecte.
- Faptul că am cercetat, testat, ajustat și măsurat constant ne-a permis să învățăm rapid și să îmbunătățim intervențiile în timp real.

CE NU A FUNCȚIONAT

2025 a fost și un an al onestității.

- **Intervențiile scurte nu pot rezolva frica de examene sau anxietatea generată de sistem. Asta necesită intervenții pe termen lung.**
- **Schimbările profunde nu apar fără continuitate.**
- **Colectarea datelor doar prin profesori nu este suficientă; avem nevoie de o infrastructură mai solidă de evaluare.**
- **Implicarea părinților care sunt deja mai puțin conectați la școală rămâne o provocare.**
- **Motivația scăzută a elevilor mai mari nu poate fi schimbată rapid fără sprijin sistemic.**
- **Impactul diferă în funcție de climatul școlii, profilul profesorilor și contextul comunității. Nu există soluții identice pentru toate școlile.**

CE ȘTIM ACUM CU CERTITUDINE

DUPĂ 2025 ȘTIM CĂ:

Autoreglarea și încrederea în sine pot fi dezvoltate și măsurate în școală, dacă intervențiile sunt bine gândite.

Primele schimbări apar în zona încrederii și gestionării emoțiilor, iar performanța academică vine mai târziu.

Profesorii vor soluții aplicabile, nu discurs inspirațional, iar când le primesc, le folosesc.

Schimbarea este lentă, dar cumulativă. Efectele reale se văd în timp.

Datele calitative (ce spun copiii, ce observă profesorii) sunt la fel de valoroase ca cifrele.

Inegalitățile dintre școli sunt reale, iar soluțiile trebuie adaptate, nu copiate mecanic.

Știm și că școala și-a pierdut, în multe locuri, echilibrul între performanță și formare. Iar aici intervenim: reconstruind ordine, sens și climat.

Ce nu mai facem

Pe baza lecțiilor din 2025, am decis clar:

Nu mai dezvoltăm programe fără comportamente clar definite și măsurabile.

Nu mai lansăm intervenții fără evaluare înainte și după.

Nu mai implementăm fără formare serioasă a profesorilor.

Nu promitem impact rapid în zone unde problema este structurală.

Nu scalăm nimic înainte de a testa riguros în școli diferite, cu realități diferite.

Pentru că dacă vrem schimbare de sistem, trebuie să construim cu răbdare, pe dovezi, nu pe entuziasm.

**de la intervenții
la infrastructură**

„Reziliența este una dintre cele mai importante calități pe care le poate dezvolta un copil. Este acea abilitate interioară care îl ajută să se regroupeze după un moment dificil, să traverseze perioade de stres sau chiar experiențe traumatizante și, în cele din urmă, să-și regăsească echilibrul.

Reziliența îl învață că, dincolo de provocări, rămâne el însuși – cu valorile, resursele și calitățile pe care le poartă în interior. Îi oferă puterea de a se ridica, de a învăța din experiențe și de a merge mai departe cu încredere.

Într-o lume plină de schimbări și incertitudini, reziliența nu este doar o abilitate utilă, ci o fundație esențială pentru dezvoltarea sănătoasă și pentru capacitatea copilului de a-și construi propriul drum”.

Paul Cuza

CEO INDITEX

În 2020, anul I de funcționare al organizației Narada, situația era aproape dezastruoasă apropo de infrastructura școlară. În România, țară membră cu drepturi depline a Uniunii Europene, existau niște diferențe frapante între școlile din marile orașe și cele de la sat, ca să nu mai vorbim de cătunele uitate de lume. Existau numeroase clase ce stăteau să se prăbușească peste elevi la ore, sute de școli care nu erau conectate la o rețea de apă potabilă, mii de școli a căror sursă de încălzire erau sobele cu lemne, mii care nu aveau nici măcar o bibliotecă sau un laborator, fie el de fizică, chimie sau biologie.

A venit pandemia și nevoia conectării la școala online a exacerbât aceste lipsuri și nevoi ale sistemului educațional, astfel că pasul firesc pe care l-a făcut Narada a fost să intervină la firul ierbii, exact acolo unde era nevoia.

Însă, încă din primii ani, intervențiile noastre au căutat să scoată la suprafață potențialul de leaders al profesorilor, dar și cel de autonomie și al școlilor. Astfel că, în aproape orice comunitate am fost, am mers pe principiul: nu le da oamenilor flămânzi pește, dă-le undița și învață-i cum să pescuiască”.

Chiar dacă infrastructura școlară s-a îmbunătățit mult în ultimii ani, există încă nevoi structurale în sistemul de învățământ din România și acest model de intervenție, unul de succes de altfel, ar fi avut rezultate foarte bune și ar fi putut fi scalat.

Însă, în 2025 am dat un pas în spate și am vrut să vedem cum măsurăm impactul. Ne-am pus întrebarea ce înseamnă impact real: faptul că facem lucruri într-o școală sau că lucrăm 1 la 1 cu copiii?

Ce ar trebui să rămână în urma noastră într-o școală în care am intervenit? O tablă inteligentă care la primul puseu de tensiune ar putea să se ardă sau o metodă prin care profesorii știu să lucreze cu copiii și să îmbunătățească relațiile și felul în care aceștia din urmă reacționează la stres?

A fost primul pas în care am realizat că e momentul ca Narada să construiască infrastructură comportamentală.

Cu mult înainte de a putea verbaliza, de a pune pe agendă termenul de Social Behavioral Skills, inconștient am transmis acest lucru prin târgurile școlare pe care le organizăm în toată țara, transferând tot knowhow-ul nostru către profesori, care la rândul lor mobilizau comunități întregi.

Astăzi, după intervențiile anului 2025, ne dăm seama că SBC nu e pentru noi un set de instrumente „nice to have”, ci cu adevărat o arhitectură ce ne îndeamnă să plecăm de la un comportament clar definit, cum ar fi, de exemplu, faptul că elevul nu știe cum să-și gestioneze stresul în fața unui examen și să indentificăm barierele reale, dar și felul în care putem construi intervenția astfel încât comportamentul dorit să devină mai probabil.

Asta este infrastructură comportamentală. Modelul nostru organizațional este unul de tip action-research.

Nu implementăm soluții standard.

Cercetăm contextul.

Testăm la scară mică.

Măsurăm.

Ajustăm.

Standardizăm doar ce funcționează.

Scalăm doar ce este validat în contexte diferite.

De ce infrastructură și nu inspirație

Inspirația mobilizează pe termen scurt. Infrastructura schimbă sistemul.

Dacă un profesor pleacă și totul se prăbușește, nu am construit infrastructură. Dacă programul se termină și comportamentele dispar, nu am construit infrastructură.

Infrastructura înseamnă repetabilitate. Transferabilitate. Independență față de ONG.

Scopul nostru nu este să creștem Narada, scopul nostru este să devenim inutili.

Metacompetențele ca infrastructură educațională

Gândește-te la un moment din viața ta în care ai reușit ceva important.

- Un examen.
- Un proiect.
- O decizie grea.
- Un pas care ți-a schimbat direcția.

Acum oprește-te și pune-ți câteva întrebări:

- Cine a fost în spatele tău?
- Cum era starea ta de spirit?
- Ai fost calm sau copleșit?
- Ai avut încredere că poți reuși?
- Ai știut să îți organizezi pașii?
- Ai analizat opțiunile înainte să alegi?
- Ce a contat mai mult?
- Informația pe care o știai?
- Sau felul în care ai reușit să o folosești?

Dacă privești cu onestitate, vei observa că în spatele succesului nu a stat doar cunoașterea. Iar acum o să vorbim despre aceste metacompetențe, despre aceste soft skills care, în mod logic și extrem de argumentat au șanse să deslușească mult mai bine oportunitățile de viitor decât abilitățile academice.

METACOMPETENȚELE NU SUNT UN MOFT

Când auzi metacompetențe, tendința e mare să te gândești la un atelier de dezvoltare personală, la ceva soft skills opționale, la ceva ce ar putea intra pe agenda noastră dacă am avea time, la ceva „nice to have”.

Ei bine, nu despre asta vorbim. Metacompetențele reprezintă de fapt acele abilități vitale, poate, singurele oportunități pe care le vor avea copiii noștri în viitor, într-un viitor tulbure din cauza impredictibilității.

A ști să-ți gestionezi emoțiile va cântări mult mai mult decât a ști pe de rost cât face radical din 2025. Această informație o poți afla cu calculatorul telefonului sau, și mai simplu, cu ajutorul AI.

Gândește-te la un copil care știe lecția, dar intră în panică la test. Sau la un elev inteligent care amână până în ultimul moment. Sau la unul care crede orice vede online, fără să verifice.

AUTOREGLAREA înseamnă
să rămâi funcțional sub presiune.

AUTODISCIPLINA înseamnă
să acționezi chiar și când nu ai chef.

AUTOEFICACITATEA înseamnă
să crezi că poți influența rezultatul.

GÂNDIREA CRITICĂ înseamnă
să analizezi înainte să crezi.

METACOMPETENȚELE sunt
”need to have”.

DE CE LE NUMIM INFRASTRUCTURĂ?

Cum e măsurată performanța unui elev azi? Prin note. Dacă are note mari, e un elev bun. Nimeni nu se uită însă la ceea ce ar putea fi în spatele notei, nimeni nu măsoară mecanismul care duce la rezultat.

În curricula de dirigenție, metacompetențele sunt trecute ca obiective, însă aceste obiective nu sunt măsurate nicodată. De ce? Pentru că lipsește infrastructura formării și a unui mecanism clar de implementare.

Este evident că autoreglarea, autodisciplina și gândirea critică sunt esențiale în procesul de învățare, că susțin performanța, susțin reacția la eșec și susțin capacitatea de a merge mai departe.

*Metacompetențele reprezintă
infrastructura invizibilă a învățării.
Mai ales într-o lume digitală în care
copiii trăiesc într-un flux de stimuli,
în care atenția este fragmentată și
recompensa instantanee domină.*

În acest context, metacompetențele sunt mecanisme de protecție cognitivă.

Datele colectate în urma intervențiilor comportamentale din 2025 ne-au arătat că metacompetențele pot fi antrenate și dezvoltate și că le putem transforma în comportamente concrete și le putem integra în rutina școlii.

Miza este uriașă:

- ABANDONUL SCADE,
- AUTONOMIA CREȘTE,
- DEPENDENȚA DE MEDITAȚII SCADE,
- REZILIENȚA CREȘTE,
- PERFORMANȚA DEVINE MAI STABILĂ.

Fără ele, performanța are din ce în ce mai multe șanse să devină fragilă.

Metacompetențele nu sunt un lux educațional, sunt condiția de bază pentru ca școala să rămână relevantă.

*Dacă infrastructura fizică
ține clădirea în picioare,
metacompetențele țin
elevul în picioare.*

Rolul Meta-Competence Index (MCI)

Dacă vrem să vorbim serios despre infrastructură educațională, nu putem rămâne la impresii.

Meta-Competence Index nu este un „tool de evaluare”, este ambiția noastră de a construi un reper.

Ne dorim un instrument unic, standardizat, testat, care să măsoare coerent dezvoltarea celor trei metacompetențe - autoreglare, autodisciplină și gândire critică - și să ne permită să urmărim progresul în timp.

Pentru că plecăm de la o premisă simplă: un copil expus constant la intervenții care antrenează aceste competențe evoluează.

Dar asta trebuie demonstrat, nu presupus, motiv pentru care MCI este instrumentul prin care legăm cercetarea de intervenție și intervenția de scalare.

Ce vrem, de fapt, să înțelegem

Ne interesează impactul pe termen lung. Ne interesează diferențele reale dintre școli: zona geografică, cultura organizațională, mediul socio-economic.

Nu pentru comparații sterile, ci pentru a construi intervenții mai eficiente, adaptate contextului.

În același timp, vrem să măsurăm efectul de spillover. Vedem deja primele semne:

- școli care nu sunt incluse în program cer să testeze intervențiile;
- profesori care aplică metodele și la alte clase;
- comportamente care se propagă dincolo de grupul inițial.

Dar dacă vrem să vorbim despre impact sistemic, trebuie să îl putem măsura riguros. Asta înseamnă: grupuri de control, comparații reale, metodologie

Ce permite MCI

MCI ne ajută:

- să comparăm intervenții diferite și cohorte diferite;
- să urmărim progresul individual și colectiv al elevilor;
- să decidem ce merită scalat și ce rămâne în faza de testare;
- să avem un dialog bazat pe date cu Ministerul Educației și Cercetării, finanțatorii și partenerii;
- să monitorizăm impactul cumulativ, nu doar efectele punctuale.

Pe scurt, dacă vrem ca metacompetențele să devină infrastructură, trebuie să le putem măsura la fel de riguros cum măsurăm performanța academică. Altfel, rămân doar o idee bună.

DE CE ELEVII, PROFESORII ȘI PĂRINȚII SUNT AGENȚI DE SCHIMBARE

Schimbarea în educație nu vine dintr-un document strategic, nu vine dintr-un ordin de ministru și nu vine dintr-un ONG. Vine din oameni.

Dacă metacompetențele sunt infrastructură, atunci elevii, profesorii și părinții sunt cei care o construiesc zilnic. Iar alături de ei, noi ceilalți, oameni de bine, donatori, finanțatori, toți cei care credem că educația are nevoie de noi și care pornim de la ideea că **#EOksaFacemNoi**.

elevii

Elevii nu sunt beneficiari pasivi ai intervențiilor, sunt co-autori ai schimbării.

Când un elev învață să își gestioneze emoțiile înainte de un test, când cere ajutor în loc să abandoneze, când își planifică timpul în mod conștient, nu doar performanța lui se schimbă. Se schimbă dinamica clasei.

Comportamentele sunt contagioase. Autonomia se propagă, iar curajul de a vorbi deschide spațiu și pentru ceilalți.

părinții

Părinții rămân principalul sprijin emoțional al copiilor.

Indiferent cât de bun este programul, dacă mediul de acasă contrazice constant mesajul școlii, schimbarea este fragilă.

Dar când părintele învață să susțină fără să preseze, când validează efortul, nu doar nota, când încurajează cererea de ajutor, copilul câștigă stabilitate.

profesorii

Profesori, pe de altă parte, sunt multiplicatori de impact. Ei beneficiază de formare și au apoi abilitatea de a duce o intervenție comportamentală la clasă. Dar, la finalul ei, pot duce aceeași intervenție și la o altă clasă sau se pot forma pe dezvoltarea unei alte metacompetențe. În timp, un profesor poate influența sute de elevi și devine un model de urmat pentru alți colegi de cancelarie.

Când profesorul devine model de autoreglare, când creează un climat sigur, când oferă feedback fără umilire, schimbarea devine structurală.

Datele noastre arată clar: acolo unde profesorii sunt implicați activ, impactul este semnificativ mai mare.

SCHIMBAREA REALĂ ESTE RELAȚIONALĂ

Nicio intervenție nu funcționează în vid. Elevul, profesorul și părintele formează un triunghi de influență. Dacă unul lipsește, infrastructura rămâne incompletă.

De aceea, modelul Narada nu lucrează cu „beneficiari”, ci cu actori ai schimbării.

Pentru că infrastructura comportamentală nu se instalează, se construiește împreună.

Ce aducem diferit în educație

ÎN EDUCAȚIE, MULTE ORGANIZAȚII LIVREAZĂ CONȚINUT, ALTELE FAC ADVOCACY, ÎN TIMP CE ALTELE OFERĂ SUPTOR PUNCTUAL. NARADA A ALES ALT DRUM ȘI ANUME: AM ALES SĂ NU LUCRĂM LA SUPRAFAȚA SISTEMULUI, CI LA MECANISMELE CARE ÎL PUN ÎN MIȘCARE. DAR PENTRU CĂ ADESEA NE AFLĂM ÎN FAȚA ACESTEI ÎNTREBĂRI: CU CE VĂ DIFERENȚIAȚI FAȚĂ DE ALTE ONG-URI CARE LUCREAZĂ, DE PILDĂ, PE GÂNDIRE CRITICĂ CU ELEVI, AM ALES SĂ ADUCEM AICI ARGUMENTELE NOASTRE:

1. Focus pe metacompetențe comportamentale, nu pe conținut academic și nici pe abordări generale de tip SEL. Lucrăm pe autoreglare, autodisciplină și gândire critică, mecanismele care susțin performanța.
2. Nu intervenim în zona clinică a sănătății mintale, ci în zona dezvoltării personale funcționale, acolo unde comportamentele pot fi antrenate și integrate în rutina școlii.
3. Ne adresăm elevului tipic din sistemul public, nu doar cazurilor atipice. Intervențiile pot influența și copiii vulnerabili, dar sunt construite pentru majoritate, pentru a produce schimbare de sistem.
4. Intervenții scurte, standardizate și scalabile, integrate în programul școlii, fără a crea dependență de resurse externe. Continuitatea nu presupune bugete suplimentare, ci rutine noi.
5. Decizii bazate pe date, nu pe intuiție, storytelling sau presiune de advocacy. Fiecare program este pilotat, măsurat și ajustat.
6. Procese reale de co-creare cu elevi și profesori. Soluțiile nu sunt impuse, ci construite împreună cu școala.
7. Ajustare post-pilotare, în funcție de specificul fiecărei școli, cultură organizațională, mediu socio-economic, climat intern.
8. Intervenții holistice: profesori formați și acompaniați, părinți informați, elevi care exersează comportamente noi.
9. Impact măsurat gradual: T0: măsurare înainte de intervenție
T1: eficiența imediată
T2: ce rămâne în timp: rutine, abilități, rezultate.
10. Instrumente dezvoltate de specialiști, pretestate și adaptate din scale validate internațional.
11. Formare cu shadowing, nu doar training punctual. Profesorii primesc sprijin în implementare, ceea ce duce la schimbări reale de practică.
12. Abordare inspirată din modele internaționale validate, adaptate contextului românesc, nu copiate mecanic.
13. Nu construim o curiculă paralelă. Intervențiile noastre se integrează în orele existente (dirigenție, consiliere, cultură civică), folosind metode bazate pe științe comportamentale și nudges pentru a crea rutine transferabile în viață.
14. Schimbare sistemică din centru către periferie. Elevul este în centru. Schimbarea pornește de la comportamentele lui și se propagă: clasă – școală – comunitate.
15. Crearea unui ecosistem local de suport, prin implicarea părinților, profesorilor, voluntarilor și comunității extinse.
16. Nu măsurăm doar performanța academică, ci abilitățile transferabile: gestionarea emoțiilor, cererea de ajutor, planificarea autonomă, cooperarea, siguranța psihologică.
17. Construim un sistem valoric explicit:
 - Autoreglare > empatie, colaborare, responsabilitate emoțională
 - Autodisciplină > organizare, perseverență, responsabilitate
 - Gândire critică > curiozitate, onestitate intelectuală, spirit civic.

Oamenii

care orientează
schimbarea

„Consider că generația noastră nu poate să vorbească despre un viitor real în România fără să aleagă să se implice în educație. Companiile românești nu pot să se dezvolte în România fără să se implice și în educație.

Altfel o să riscăm nu doar pierderea de capital uman, ci și până într-acolo încât putem pierde direcția țării.”

Andreea Cionca

Managing Director
Impetum Group

boardul narada

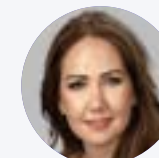
Andra Munteanu

Co-Fondator Narada & Board Chair

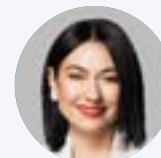
Alex Enache

Co-Fondator & Strategic Advisor

Andreea Cionca

Managing Director
Impetum Group

Anca Damour

Strategist, Real Estate
and Asset Management

Andrei Pitiș

Fondator & CEO Genezio

advisors

Mircea Miclea

Mircea Miclea - Antreprenor și fost ministru al Educației, fondator al Școlii psihologice

Fidelie Kalambayi

Ph.D. Associated Lecturer University of Bucharest, Romania Department of Sociology

Sorana Mocanu

Dr. Psiholog, psihoterapeut și specialist în sănătate mintală

Adrian Stanciu

Organizational Consultant, Adrista Consulting

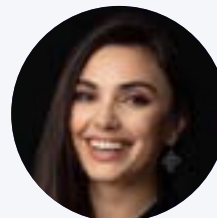
Corina Taraș Lungu

Expert în educație și pedagogie socială

Andreea Roșca

Writer and curious mind, The Vast and The Curious

Andra Munteanu

DIRECTOR CERCETARE & DEZVOLTARE

Andra Munteanu este co-fondatoarea Narada și motorul unei viziuni curajoase: educație relevantă pentru fiecare copil, într-o lume în schimbare. Antreprenor în serie și activist civic de la 17 ani, îmbină inovația, știința comportamentală și tehnologia pentru a crea soluții care transformă sistemul, nu doar îl repară. Crede în puterea comunității și a deciziilor bine „nudge-uite”.

Raluca Matei

DIRECTOR EXECUTIV

Raluca Matei s-a alăturat echipei Narada în 2022 și, din 2025, este Director Executiv. Cu peste 15 ani de experiență în gestionarea proiectelor și un simț fin al echilibrului între viziune și acțiune, Raluca este omul care transformă planurile în realitate. E pragmatică, caldă și mereu cu soluția la ea — fie în birou, fie acasă, printre doi băieți plini de energie. Un lider pe care te poți baza cu inima deschisă.

Irina Vasile

DIRECTOR PROGRAME & IMPACT

Irina Vasile este Director de Programe la Narada, cu peste 10 ani de experiență în ONG-uri și 6 ani în sistemul educațional. Pasionată de psihologie socială și dezvoltare personală, observă cu atenție dinamica din comunități și caută soluții reale, adaptate la nevoile elevilor, profesorilor și părinților. Pentru ea, educația nu e doar o profesie, ci o misiune de suflet.

Laura Baci

DIRECTOR PARTENERIATE

Laura Baci a fost cândva printre primii voluntari Narada, iar în 2024 s-a întors „acasă”, cu sufletul și bocancii plini de povești. După 14 ani în imobiliare și un sabatic cât două vieți, a ales educația – locul unde simte că poate schimba ceva. Aleargă cu entuziasm spre un obiectiv clar: toate companiile din România să știe cine suntem și ce misiune avem.

Bianca Apostu

MANAGER PROIECTE & TEHNOLOGIE

Bianca s-a integrat rapid în ritmul alert al proiectelor Narada și contribuie cu energie la fiecare pas. Cu 10 ani de experiență în industria evenimentelor – de la project management la sponsorship și brand activations – îi place să vadă cum ideile prind viață. Crede în egalitate de șanse și în adevăr, iar muzica îi completează zilele.

Nicoleta Giurcă

MANAGER FINANCIAR

Nicoleta s-a alăturat echipei Narada în iulie 2024, aducând cu ea peste 15 ani de experiență în societatea civilă. E atentă la cifre, riguroasă cu documentele și mereu cu ochiul format pentru detalii. În afara biroului, se relaxează printre flori și povești despre grădinărit – pasiunea ei de suflet.

Ramona Raduly

DIRECTOR MARKETING & COMUNICARE

Ramona Raduly este jurnalist de profesie și coordonează azi comunicarea Narada – după ce a descoperit povestea organizației chiar scriind despre ea, în plină pandemie. Timp de aproape doi ani a fost voluntar, iar fiecare vizită în comunități a adâncit convingerea că aici e locul unde poveștile devin schimbare. Crede că emoția sinceră e cel mai puternic instrument de comunicare.

Tatiana Mosutan

RESPONSABIL FINANCIAR & HR

Tatiana face parte din echipa Narada din 2022 și aduce cu ea entuziasm, curaj și bucuria de a lucra cu oamenii – fie că sunt colegi, sponsori sau profesori. E prezentă, implicată și nu se ferește de organizat ce alții evită. Vine din învățământ și crede cu toată inima că educația e cheia unui viitor de poveste. #eOKsafacemnoi

Carmen Voinea

SOCIOLOG

Carmen s-a alăturat echipei Narada acum un an și, de atunci, trăiește cu recunoștință fiecare ieșire pe teren – de la satele de munte până la orașele mari. Cu 8 ani în ONG-uri și 10 în mediul academic, aduce profunzime și claritate în tot ce face. Crede în solidaritate autentică și, chiar și în timpul liber, luptă pentru ea ca voluntar într-un ONG din Hârșova.

Denisa Benedic

PROJECT MANAGER

Denisa este Project Manager în echipa de Impact și face parte din familia Narada de peste doi ani. Creativă, organizată și mereu cu inima deschisă, aduce structură în proiecte și sprijin acolo unde e nevoie. Cu empatie autentică și determinare, își propune să transforme real viețile copiilor din comunitățile noastre.

Andreea Alecu

PROJECT MANAGER

După câțiva ani în mediul corporatist, Andreea și-a mutat energia spre un loc cu impact real: la Narada, unde de peste un an implementează proiecte educaționale în comunități și lucrează direct cu profesorii. Caută soluții inovatoare pentru provocările din școli și crede în puterea intervențiilor care schimbă vieți. În afara biroului, o găsești citind, pictând sau regăsindu-și liniștea în natură.

Alexa Moșteanu

ASSOCIATE RELATIONSHIP MANAGER

Alexa Moșteanu e cea mai tânără din echipă, dar cu o experiență surprinzătoare în ONG-uri și o ambiție care nu cunoaște frică. lubește conexiunile autentice și crede cu toată inima că parteneriatele pot schimba lumea. Când nu face magie în relația cu companiile, gătește pentru cei dragi sau dansează balet – cu aceeași grație cu care își construiește fiecare pas spre impact.

Cătălin Șerban

SOCIAL MEDIA MANAGER

Cătălin e omul din spatele camerelor, microfoanelor și vibe-ului fresh de pe social media. Cu creativitate și energie cât pentru un studio întreg, surprinde momentele care spun cel mai bine cine suntem. Dacă ai auzit întrebarea „Facem un reel?”... cel mai probabil el era în spate, deja cu telefonul în mână.

Deniz Bătrînețu

ASISTENT EXECUTIV PARTENERIATE

Deniz Bătrînețu deși s-a alăturat de curând echipei Narada, a adus cu ea sensibilitate, empatie și o dorință sinceră de a contribui la schimbare. Este o persoană emotivă, atentă la oameni și la poveștile lor, care pune suflet în tot ceea ce face. În afara proiectelor, își găsește echilibrul în plimbări, pictură și în timpul petrecut alături de cei dragi, iar alături de Narada își dorește să crească și să construiască, pas cu pas, un impact real în educație.

Gabriela Caloian

COORDONATOR ACHIZITI

Gabriela face parte din echipa Narada din 2018 și are grijă ca școlile din România să primească resursele de care au nevoie. Crede în proiecte cu impact real și lucrează mereu cu gândul la binele comunității. În paralel, își aprofundează studiile în domeniul creativității, pentru ca magia să nu se oprească niciodată.

Georgiana Nedelcu

SPECIALIST COMUNICARE

Georgiana Nedelcu a spus cu emoție și curaj povestea Narada, din rolul de specialist comunicare, făcând vizibilă magia din fiecare proiect. Azi are grijă de cea mai importantă „campanie” a ei – fetița ei –, dar știm sigur că în curând se întoarce. Și când o va face, ne va aminti tuturor cât de puternice sunt cuvintele care vin din inimă.

Diana Dorohonceanu

ASISTENT EXECUTIV FUNDRAISING

Diana Dorohonceanu s-a alăturat echipei în 2024, aducând organizare, entuziasm și o curiozitate care nu stă pe loc. Cu peste 3 ani de experiență ca asistent executiv, știe să îmbine atenția la detalii cu pasiunea pentru oameni și dorința de a contribui la schimbare. Azi, este în concediu de creștere copil, trăind o altă aventură plină de sens – aceea de mamă.

Ana Dubyk

PROJECT MANAGER PARTENERIATE

Ana Dubyk este cântăreață, compozitoare și piano terapeut. A studiat jazz vocal la Universitatea Națională de Muzică din București, apoi și-a continuat formarea în Olanda și la New York, construindu-și un parcurs artistic internațional. În 2018 a fost nominalizată, alături de Mr. Jurjak, la Premiile Gopo pentru cea mai bună muzică originală, pentru piesa „Silence in Petrila” din documentarul Planeta Petrila. În 2021 a absolvit cursul de piano terapeut și, de atunci, lucrează cu copii și adolescenți din spectrul autist. Aproximarea de cauze sociale și educație a adus-o firesc alături de Narada.

Luciana Nițu

DIGITAL MARKETING

Este creativa îndrăgostită de cifre, care știe tot ce mișcă pe internet. A crescut într-un sat ignorat de autorități - iar obstacolele din școala generală o ambiționează acum să contribuie la misiunea Narada. Astfel, crede ea, inegalitatea de șanse va deveni un mit pentru generațiile următoare, iar educația va primi locul pe care îl merită. Când nu este online, e undeva în mijlocul unei mulțimi, culegând povești.

Flori Gheorghe

COLABORATOR

Flori este studentă în ultimul an la Marketing, dar misiunea ei a prins contur dintr-o întâmplare cu sens: descoperirea Narada după un an în învățământ, unde a văzut nevoia de schimbare cu ochii ei. A început ca voluntar, azi e colaborator, și se bucură că face parte dintr-o echipă care nu doar visează, ci și face binele să se întâmple.

Radu Giurcă

COLABORATOR

Radu este student la ASE și s-a alăturat echipei Narada din dorința de a contribui la proiecte cu impact real în educație – un domeniu pe cât de fragil, pe atât de esențial. Este recunoscător pentru această oportunitate și pentru echipa alături de care învață, zi de zi, cum binele se face împreună.

PARTENERI STRATEGICI

PARTENERI DE MISIUNE

PARTENERI MEDIA

Metacompetențele care creează infrastructura invizibilă fără de care învățarea rămâne fragilă

Despre ceea ce susține, în tăcere, performanța școlară

În spațiul educațional românesc, accentul este pus cel mai adesea pe rezultate: note, examene, medii, procente de promovabilitate, clasamente. Este o preocupare legitimă. Problema apare atunci când măsurăm aproape exclusiv ceea ce este vizibil și cuantificabil, ignorând ceea ce face posibilă performanța în primul rând: structura internă a elevului.

Sub fiecare rezultat există un strat invizibil. Capacitatea de a rămâne concentrat când mintea fuge. Puterea de a continua când apare frustrarea. Discernământul de a diferenția între o afirmație convingătoare și un argument solid. Fără acest strat, conținutul curricular se acumulează, dar nu se consolidează. Elevul poate reproduce informații, dar nu le poate integra, aplica sau susține sub presiune.

Dacă ar fi să identific trei dimensiuni care susțin cu adevărat învățarea pe termen lung, acestea ar fi autoreglarea, autodisciplina și gândirea critică, așa cum sunt identificate și de Narada. Nu sunt concepte decorative și nici formule moderne de politică educațională. Sunt mecanisme psihologice fundamentale, fără de care orice conținut rămâne instabil.

Autoreglarea – capacitatea de a rămâne funcțional

Autoreglarea este abilitatea de a gestiona atenția, emoțiile și comportamentul în timp real. Este diferența dintre reacția impulsivă și alegerea conștientă. Între „îmi fuge mintea” și „știu cum mă întorc la sarcină, la ceea ce am de făcut”.

Neuroștiința și psihologia cognitivă arată clar că atenția este limitată și ușor de deturnat. Daniel Kahneman a descris

modul în care sistemele noastre cognitive funcționează automat, rapid, cu scurtături mentale care economisesc energie, dar generează erori. În absența autoreglării, elevul devine prizonierul acestor reacții automate, evitând sarcinile dificile, amânând, se blochează sub presiune sau, în alte cazuri, se retrage în tăcere.

Antonio Damasio a demonstrat că rațiunea nu funcționează în absența emoției; autoreglarea nu înseamnă suprimarea emoțiilor, ci integrarea lor. Un elev care recunoaște semnalele stresului și știe ce micro-acțiuni să aplice pentru a-și recâștiga echilibrul este un elev care poate rămâne funcțional în contexte solicitante.

Pe termen scurt, această capacitate reduce costul învățării. Elevul nu pierde tot ce știe atunci când apare anxietatea. Pe termen mediu, dezvoltă încredere în sine. Pe termen lung, construiește autodisciplină reală, nu defensivă.

Autodisciplina – puntea dintre intenție și consecvență

Autodisciplina este capacitatea de a susține efortul orientat spre scop, în timp, în ciuda oboselii, tentației sau fricii de eșec. Nu este sinonimă cu obediența sau conformismul. Este, mai degrabă, forma operațională a motivației intrinseci.

Daniel Pink, în analiza sa asupra motivației, arată că performanța sustenabilă este alimentată de autonomie și sens, nu de control extern. Autodisciplina se construiește atunci când elevul învață să-și structureze propriul efort, nu când este forțat să răspundă unor presiuni externe.

Kelly McGonigal, analizând mecanismele autocontrolului, arată că voința nu este

un rezervor moral, ci o capacitate antrenabilă. Se dezvoltă prin micro angajamente repetate, prin rutine clare și printr-un cadru care încurajează revenirea după eșec, nu penalizarea acestuia.

În context școlar, autodisciplina înseamnă planificare realistă, finalizarea sarcinilor începute, capacitatea de a tolera amânarea gratificației. Într-o cultură a recompensei imediate, aceste abilități nu mai apar spontan. Ele trebuie exersate intenționat.

Gândirea critică – igienă mentală într-o lume saturată informațional

Gândirea critică nu este o abilitate rezervată elitelor academice. Este competența de bază a unui cetățean funcțional. Capacitatea de a distinge între afirmații și dovezi, între emoție și argument, între popularitate și validitate.

Robert Cialdini a demonstrat cât de ușor pot fi activate mecanismele de influență socială - autoritate, reciprocitate, raritate, dovadă socială – chiar și în absența unei analize riguroase. Fără gândire critică, elevii devin vulnerabili la persuasiune manipulativă.

Dan Ariely și Daniel Gilbert au arătat cât de predictibil irațional suntem și cât de ușor ne autoînșelăm. Suntem, după cum observă și David McRaney, mult mai puțin conștienți de propriile noastre erori cognitive decât ne place să credem. Gândirea critică este mecanismul prin care învățăm să ne îndoim de propriile concluzii înainte de a le transforma în certitudini.

În era algoritmilor și a hiper-stimulării digitale, această competență devine o formă de igienă mintală. Nu este doar despre performanță școlară, ci despre discernământ, autonomie și rezistență la manipulare.

Ce produc metacompetențele, dincolo de discurs

Pe termen scurt, ele cresc funcționalitatea elevului în clasă. Acesta dezvoltă mai multă claritate în exprimare, mai mult curaj în a pune întrebări, mai puțină evitare și mai multă capacitate de a solicita sprijin.

Pe termen mediu, cresc autonomia. Elevul începe să-și organizeze învățarea, să-și înțeleagă tiparele, să-și construiască rutine eficiente. Relația cu școala se transformă dintr-o experiență de supraviețuire într-una de dezvoltare.

Pe termen lung, vorbim despre adulți capabili să ia decizii sub incertitudine, să reziste presiunii sociale, să-și susțină obiectivele fără să fie ușor de deturnat de context. Scott Barry Kaufman, reinterpretând teoria lui Maslow, vorbește despre autoactualizare nu ca vârf izolat, ci ca proces continuu de integrare a potențialului. Metacompetențele sunt fundația acestui proces.

Ce aduce Narada diferit în acest context Narada a ales să abordeze dezvoltarea acestor metacompetențe printr-un cadru riguros, inspirat din știința comportamentală? Modelul Social & Behavioral Change pleacă de la comportamente observabile și de la determinanți reali, nu de la intenții declarative.

Intervențiile sunt concepute, pilotate, măsurate și ajustate. Traseul T0-T1-T2 nu este un formalism, ci un mecanism de învățare organizațională. MVP2 a arătat reducerea stresului subiectiv la tranziția în gimnaziu și creșterea sentimentului de apartenență. MVP3 a evidențiat atât îmbunătățiri moderate în strategii de învățare și colaborare, cât și zonele unde anxietatea și evitarea necesită intervenții mai susținute. MVP1, adresat părinților, a confirmat că schimbarea relațională precede modificarea comportamentală.

Un element diferențiator esențial este investiția în profesori ca multiplicatori. Instrumentele, ghidurile și planurile de activități sunt construite pentru a fi integrate în realitatea școlii, nu pentru a o complica. Climatul psihologic al clasei, adesea neglijat, este tratat ca infrastructură a învățării.

Limite și maturitate instituțională

Intervențiile scurte nu pot rezolva tipare adânci precum evitarea cronică sau anxietatea severă de evaluare. Variabilitatea contextului școlar influențează impactul. Colectarea de date necesită rafinare continuă.

Recunoașterea acestor limite este, însă, un semn de maturitate. În locul promisiunilor grandioase, se optează pentru iterație, ajustare și creștere progresivă a probabilității de schimbare comportamentală.

Contribuția și motivația implicării la nivel personal

Ca psiholog clinician și psihoterapeut, am văzut costul lipsei acestor metacompetențe, obiectivate în copii care știu mult, dar se blochează sub presiune; copii care par neinteresați, dar sunt, în realitate, copleșiți; copii care nu cer ajutor pentru că nu au învățat cum.

În formarea profesorilor, am văzut și reversul, astfel, cât de rapid se modifică dinamica unei clase când adultul introduce rutine simple de autoreglare, normalizează emoțiile, încurajează întrebarea bine formulată și transformă greșeala în oportunitate de învățare.

Metacompetențele nu sunt un supliment opțional al curriculumului. Sunt infrastructura invizibilă fără de care școala poate funcționa formal, dar nu poate transforma. Investiția în autoreglare, autodisciplină și gândire critică este, de fapt, investiția în funcționalitatea

și autonomia generațiilor următoare.

Dacă ne dorim o educație care formează oameni capabili, nu doar elevi pregătiți pentru examene, atunci această direcție nu este un experiment. Este o necesitate strategică.

Referințe:

- Aronson, E. (2018). The social animal (12th ed.). Worth Publishers.
- Cialdini, R. B. (2009). Influence: Science and practice (5th ed.). Pearson.
- Damasio, A. (1994). Descartes' error: Emotion, reason, and the human brain. Putnam.
- Kahneman, D. (2011). Thinking, fast and slow. Farrar, Straus and Giroux.
- McGonigal, K. (2012). The willpower instinct: How self-control works, why it matters, and what you can do to get more of it. Avery.
- Pink, D. H. (2009). Drive: The surprising truth about what motivates us. Riverhead Books.
- Ariely, D. (2008). Predictably irrational: The hidden forces that shape our decisions. HarperCollins.
- Schwartz, B. (2004). The paradox of choice: Why more is less. Ecco.
- Kaufman, S. B. (2020). Transcend: The new science of self-actualization. TarcherPerigee.
- McRaney, D. (2011). You are not so smart. Gotham Books.

PSIH. DR. Sorana Mocanu
FORMATOR EDUCAȚIONAL
NARADA

Comunicarea

ca infrastructură
de schimbare

capitolul

6

Trecerea de la un model de intervenție pe nevoi structural, la unul pe nevoi comportamentale, a necesitat și o campanie de re poziționare pentru Narada. Iar când vorbim de re poziționare, ne referim atât la re poziționare de brand, cât și la o campanie de comunicare a noului model.

CONCEPT / IDEE CREATIVĂ / IMPLEMENTARE

Conceptul creativ al re poziționării Narada pornește de la o realitate simplă și incomodă: educația actuală continuă să se concentreze aproape exclusiv pe performanța academică, în timp ce viața îi evaluează pe copii zilnic prin situații pentru care nu primesc note, dar pentru care au nevoie de abilități esențiale; curaj, autoreglare emoțională, gândire critică, autodisciplină.

Ideea centrală a campaniei este metafora „siguranței care nu se vede”, inspirată dintr-un gest universal de protecție: centura de siguranță. Dacă adulții pun centura copiilor atunci când merg cu mașina, de ce nu îi ajută să aibă o „centură” și atunci când merg prin viață? Narada re definește astfel noțiunea de siguranță: nu doar una exterioară, vizibilă precum clădiri, dotări, infrastructură, ci una interioară, invizibilă, care îi ajută pe copii să facă față presiunii, fricii, eșecului și incertitudinii.

Conceptul mută conversația de la „cât a luat la test?” la „ce face când pică?”, poziționând Narada ca fundația invizibilă care îi susține pe copii din interior. Mesajele-cheie ale campaniei subliniază această schimbare de paradigmă: „Viitorul nu dă note. Dar te evaluează în fiecare zi.”, „Nu primești medie pentru curaj. Dar viața ți-l cere zilnic.” sau „Nu dai teză la empatie. Dar fără ea nu construiești nimic.”

Narada își asumă rolul de prim laborator de schimbare comportamentală în educație, folosind științele comportamentale pentru a construi rutine esențiale de autoreglare emoțională, și gândire critică.

Conceptul nu promite reforme spectaculoase, ci propune o abordare realistă: testare, iterare și construcție pas cu pas, alături de comunități, profesori, părinți și companii.

Din punct de vedere creativ, universul vizual și narativ susține ideea de invizibil devenit vizibil: copii surprinși în contexte simbolice, mesaje care contrastează limbajul școlii cu realitatea vieții și o estetică complet nouă pentru Narada (culori, logo și identitate) menite să marcheze clar această schimbare de direcție.

„Siguranța care nu se vede”

nu este un slogan de campanie, ci o nouă poziționare de brand și o promisiune pe termen lung. Re poziționarea marchează tranziția Narada de la soluții punctuale la o misiune mai profundă: aceea de a pregăti copiii pentru viață, nu doar pentru examene, și de a face vizibil ceea ce contează cel mai mult, chiar dacă nu se vede imediat.

„Pentru mine este foarte important ca un copil să învețe să răspundă critic la ceea ce aude și vede. Este esențial să înțeleagă de ce discutăm un anumit subiect și care este contextul lui. Abia după ce înțelege cu adevărat, poate să își formeze propria opinie.

Cred că aceasta nu este o problemă doar a României. Este o provocare care există peste tot: cum îi ajutăm pe copii să nu preia informațiile automat, ci să le analizeze, să le pună sub semnul întrebării și să gândească singuri.”

Benjamin Tuquin

Country Manager
BRD Asigurări de Viață

strategia

Strategia campaniei „Siguranță care nu se vede” a pornit de la o schimbare fundamentală de poziționare a brandului Narada: de la intervenții vizibile și ușor de cuantificat (renovări, dotări, infrastructură) la intervenții invizibile, dar esențiale pentru viitorul copiilor: gândirea critică, reziliența, autonomia și reglarea emoțională.

Pentru a face această tranziție ușor de înțeles și credibilă pentru publicul larg, Narada a ales să transforme un concept abstract într-o experiență trăită. Strategia a evitat comunicarea explicativă și a mizat pe demonstrație emoțională, arătând efectele lipsei „siguranței invizibile” înainte de a vorbi despre soluții.

Strategia a fost construită pe trei piloni:

1. EXPERIENȚĂ › CONȘTIENTIZARE

Lansarea a avut loc printr-un eveniment imersiv, conceput ca un declanșator emoțional puternic. Recrearea unei săli de clasă și expunerea publicului la comportamente educaționale disfuncționale au creat empatie și au pregătit terenul pentru noul mesaj de brand.

2. DEMONSTRAȚIE › CREDIBILITATE

Un experiment social filmat într-o clasă reală a funcționat ca dovadă concretă a modului în care frica inhibă gândirea critică. Acesta a oferit campaniei valoare de conținut și de știre, facilitând preluarea în media și susținând mesajul Narada cu evidență comportamentală, nu doar afirmații.

3. AMPLIFICARE › MOBILIZARE

Mesajul a fost amplificat printr-un mix coerent de canale: PR, social media, influenceri și outdoor, pentru a atinge publicul adult activ, cu putere de decizie și susținere. CTA-ul a fost constant și clar: susținerea noii direcții Narada prin donații.

Un element-cheie al strategiei a fost continuitatea.

Mesajele lansate odată cu re poziționarea nu au rămas izolate într-o singură campanie, ci au fost asumate ca direcție de comunicare pe termen lung.

În 2026, de exemplu, fiecare intervenție Narada - programe pentru clasele a V-a, a VI-a, a VII-a și a VIII-a, axate pe gândire critică, autonomie și reglare emoțională - va fi susținută de campanii dedicate, construite pe aceleași mesaje-cheie și pe aceeași linie vizuală complet nouă: noul logo, noile culori și noul sistem de identitate.

Rezultatele campaniei de repoziționare

Derulată între 6 octombrie și 30 noiembrie, campania „Siguranța care nu se vede” a transformat repoziționarea Narada într-o mișcare publică de amploare, cu rezultate semnificative atât în plan de vizibilitate, cât și de mobilizare și impact concret în educație.

Campania a debutat cu un eveniment imersiv de lansare la Muzeul MINA, care a reunit 100 de participanți și a generat un reach de peste 20.000 de persoane. Prin recrearea unei săli de clasă și momentul teatral susținut de actrița Oana Rusu, participanții au fost expuși direct la efectele fricii și lipsei siguranței emoționale în școală.

Evenimentul a marcat lansarea noii misiuni Narada - „punem centura de siguranță pe interior” - și introducerea lui Nari, primul

asistent AI Narada, dedicat dezvoltării meta-competențelor prin microrutine zilnice.

Vizibilitatea campaniei a fost amplificată puternic prin outdoor. Mesajele Narada au fost afișate în trei puncte-cheie din București (Mihai Eminescu, Tineretului Pipera), atingând un reach de 100.000 de persoane în patru săptămâni.

În paralel, un autobuz STB complet colantat a dus mesajul campaniei în oraș, fiind văzut de peste 34.000 de persoane în aceeași perioadă.

Un element central al campaniei a fost experimentul social „Ce faci când vezi o greșală?”, realizat într-o școală din Fulga de Sus, care a testat reacțiile elevilor de clasa a V-a în fața fricii și autorității. Experimentul a fost distribuit online și transmis către toate televiziunile de știri din România, generând peste 208.000 de vizualizări online,

aproximativ 200.000 de vizualizări pe platformele digitale și o audiență media de 8.325 de persoane.

Mesajul a fost amplificat suplimentar prin spotul TV al campaniei, difuzat pe Antena 1 (2,3 milioane de vizionări), Prima TV (2,5 milioane) și PRO TV (3 milioane), consolidând impactul național al campaniei.

În mediul corporate, activările din clădiri de birouri au transformat mesajul într-o experiență directă. În 11 clădiri de birouri, o bancă reală de școală și un manechin de elev au devenit simboluri ale campaniei, ajungând la un reach estimat de 55.000 de persoane și generând 284 de donații directe.

Campania a fost prezentă și în spații publice și HoReCa, prin parteneriatele cu Stradale și 1 Minute. Mesajele amplasate pe mese, oglinzi și podele, alături de QR code-uri pentru donații, au activat 18 locații și au atins un reach estimat de 30.000 de persoane.

În plan de PR și Social Media, campania a înregistrat următoarele rezultate: 224 de apariții media, media reach de 230.000, cu o valoare media estimată la 100.000 euro.

În social media, campania a generat 1.338.326 de vizualizări, un reach de 518.846 de persoane, 824 de urmăritori noi și a implicat 47 de influenceri, contribuind la răspândirea mesajului într-un mod autentic și relevant. Printre influencerii care s-au alăturat campaniei au fost Laura Coman, Adriana Matei (Hypewit), Ana Morodan, Cristina Dumitrescu sau Carmen Bruma.

La finalul campaniei, rezultatele de mobilizare au fost concrete și măsurabile: 284 de donatori noi, 160 de donații recurente, iar fondurile strânse vor susține intervenții educaționale în 17 școli, unde învață peste 8.500 de elevi. Până la finalul anului școlar, Narada estimează sprijinirea directă a încă 2.500 de copii.

**„Siguranța care nu se vede”
a demonstrat că o campanie
de comunicare poate depăși
obiectivele de awareness și
poate genera schimbare reală,
punând bazele unei mișcări care
redefinește felul în care vorbim
despre educație în România.**

Meet Nari

PRIMUL ASISTENT AI CE OFERĂ INTERVENȚII COMPORTAMENTALE ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI.

Canalele digitale au avut rolul de a explica și aprofunda mesajul repoziționării de brand Narada.

Însă, era nevoie de mai mult de atât. Astfel, profitând de noile culori, semne și mesaje, am refăcut site-ul narada.ro unde l-am introdus pe Nari, primul Asistent AI ce oferă intervenții comportamentale în domeniul educației.

Mai exact, ceea ce ne-am dorit a fost ca toți cei care au nevoie de sfaturi în această direcție, idei de intervenție, lucruri ce au la bază o arhivă solidă de cercetări de specialitate și studii, să poată obține cu ușurință.

Mai mult decât atât, oricine ar avea nevoie să aștepte în numai 1 minut cât de importante sunt intervențiile comportamentale, de ce sunt necesare și care pot fi rezultatele, să poarte o conversație cu Nari pe website-ul Narada.

Deloitte a făcut un hackaton și astfel, o echipă de voluntari, foarte buni specialiști în domeniul construcției și implementării inteligenței artificiale, l-a creat pe Nari.

Nari a fost promptat cu toate studiile și cercetările pe care se bazează inclusiv modelul de intervenție Narada, cu studiile SBC, cu studii de caz din alte țări, cu tot ce a funcționat în acest domeniu în educație în alte sisteme, cu cercetările efectuate de echipa de impact Narada în comunitățile școlare din România, cu metodologia intervențiilor, dar și cu rezultatele obținute până acum.

Nari este în continuare și probabil va fi veșnic într-un proces de îmbunătățire pentru că toată cunoașterea lui are nevoie de prompturi periodice.

În esență, obiectivul proiectului Nari a fost să demonstreze că AI-ul poate fi folosit în educație nu pentru a accelera sau standardiza învățarea, ci pentru a crea spațiu pentru reflecție, relație și dezvoltarea abilităților de viață, într-un mod responsabil, empatic și fundamentat pe date.

Lansarea oficială și integrarea în ecosistemul Narada

La data de 6 octombrie 2025, Nari a fost lansat oficial, odată cu noul website narada.ro, ca parte a campaniei de re poziționare Narada.

Lansarea a fost susținută prin:

- comunicat de presă,
- postări dedicate în social media,
- integrarea clară a lui Nari ca instrument cheie în noua poziționare a organizației.

Nari a fost integrat nativ în platforma narada.ro, devenind accesibil publicului larg: părinți, profesori și parteneri educaționali.

În prezent, Nari este comunicat constant în toate campaniile Narada care însoțesc implementarea programelor educaționale dedicate celor trei metacompetențe: gândire critică, autoreglare și autodisciplină.

Asistentul AI este utilizat ca instrument de sprijin pentru părinți și profesori, facilitând aplicarea intervențiilor Narada și extinderea impactului acestora dincolo de sala de clasă.

Recunoaștere internațională

Impactul și caracterul inovator al proiectului au fost recunoscute la nivel internațional, Nari fiind desemnat Student Wellbeing Tool of the Year în cadrul WorldWIDE EdTech Awards 2026, alături de alte soluții educaționale de referință la nivel global.

Această recunoaștere validează relevanța proiectului și potențialul AI-ului de a susține bunăstarea și dezvoltarea copiilor într-un mod responsabil și centrat pe om.

Beneficiari direcți:

Cei care interacționează direct cu Nari și beneficiază imediat de sprijinul său:

PĂRINȚI / TUTORI

- primesc sprijin adaptat pentru a înțelege și aplica strategii de susținere a copiilor în provocările comportamentale și emoționale.

PROFESORI / CADRE DIDACTICE

- pot folosi sugestiile și rutinele AI pentru gestionarea clasei, sprijinirea elevilor și implementarea de practici comportamentale eficiente.

Beneficiari indirecți:

Cei care nu folosesc direct asistentul, dar au avantaje de pe urma impactului său în medii educaționale sau sociale:

PĂRINȚI ȘI FAMILIILE ACESTORA

- chiar dacă nu folosesc direct asistentul AI, beneficiile pentru copii și profesori duc la o atmosferă familială mai sănătoasă și comunicare îmbunătățită.

ȘCOLI ȘI COMUNITĂȚI EDUCAȚIONALE

- școlile în care se implementează intervenții comportamentale au clase mai coezive și un mediu de învățare îmbunătățit.

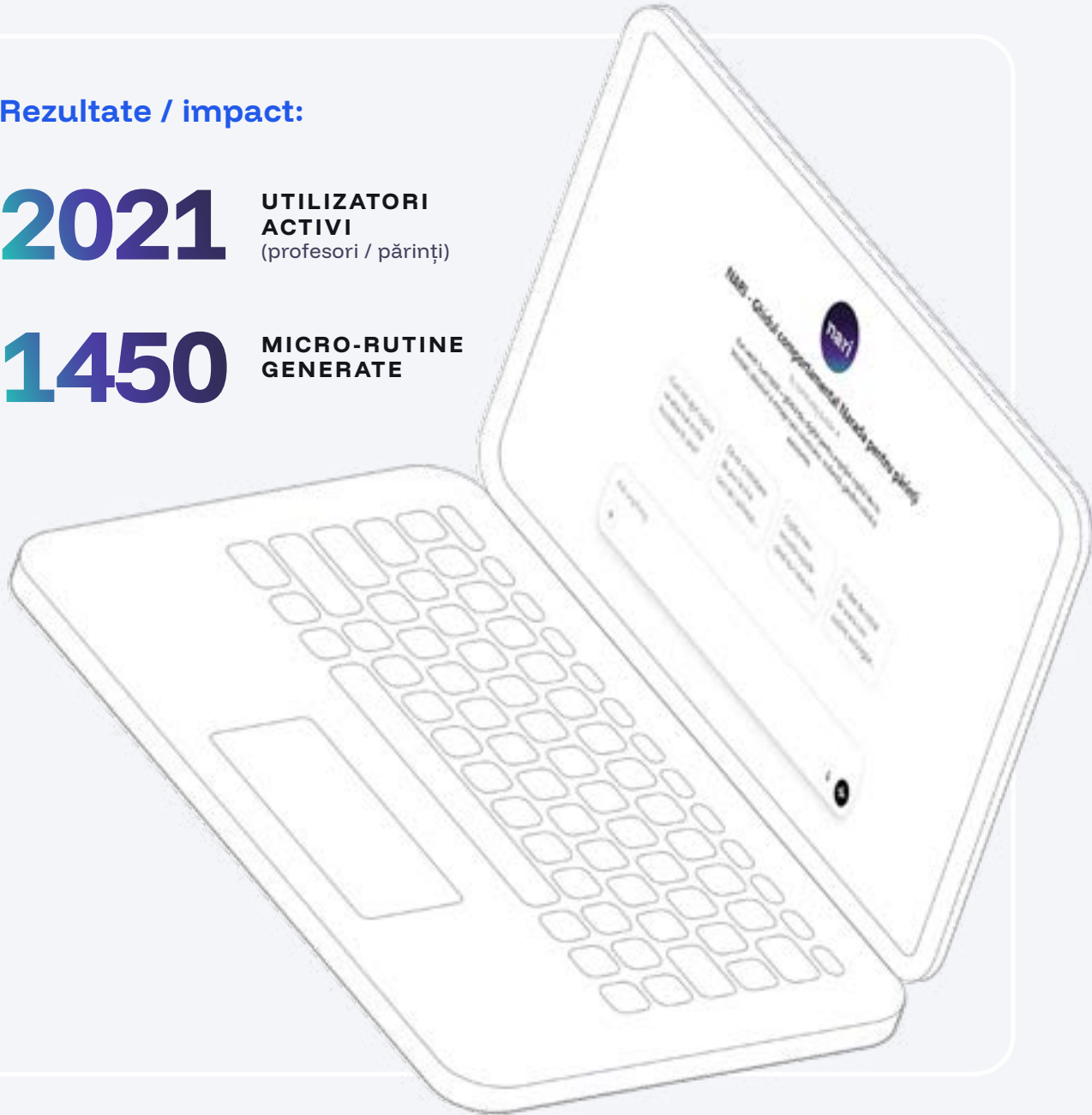
SOCIETATE LARGĂ

- pe termen lung, copiii cu abilități socio emoționale puternice contribuie la o societate mai rezilientă, empatică și adaptabilă.

Rezultate / impact:

2021 UTILIZATORI ACTIVI (profesori / părinți)

1450 MICRO-RUTINE GENERATE

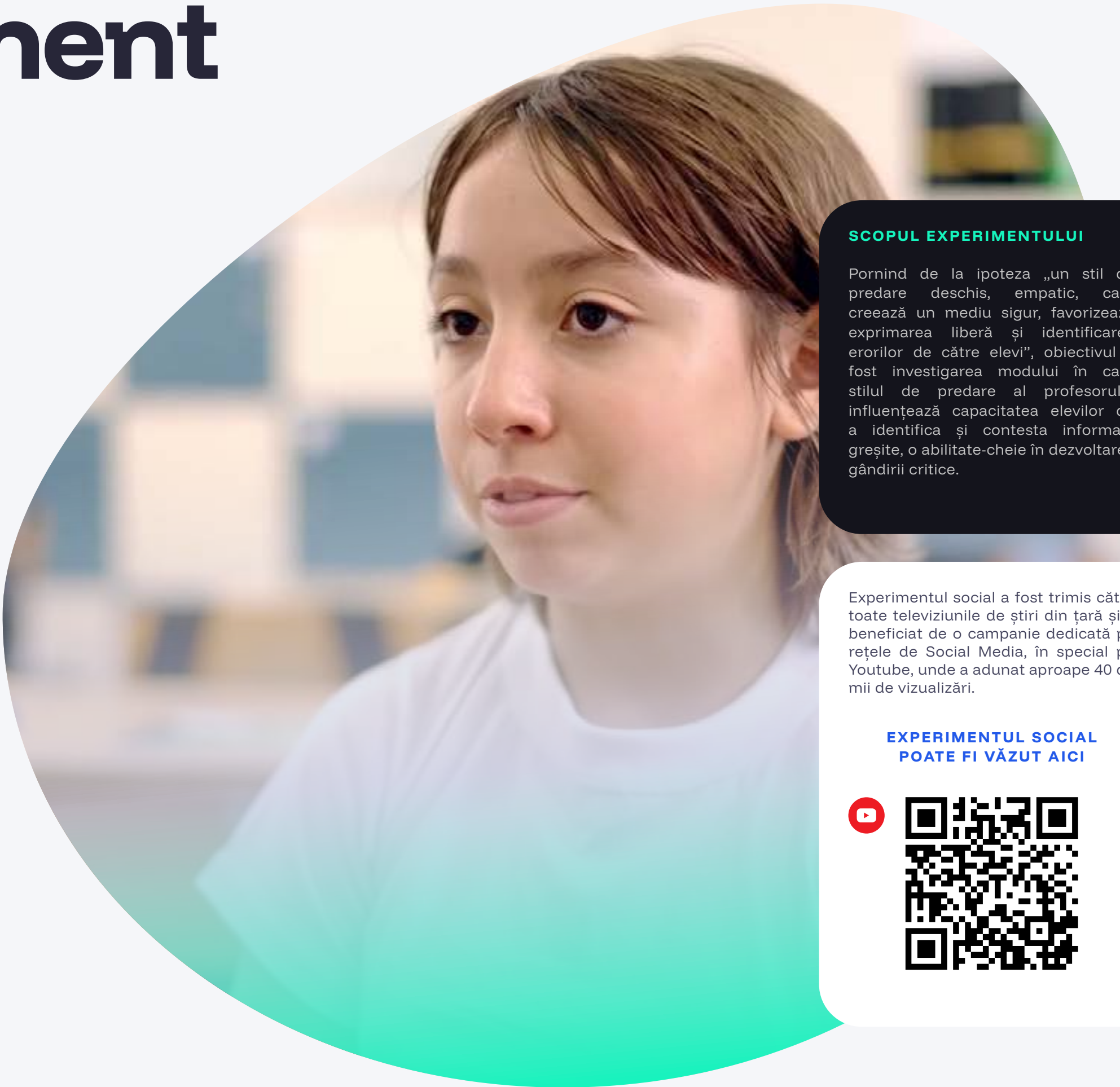
Experiment social

În urma cercetărilor desfășurate de Narada în școli din întreaga țară a reieșit că mediul educațional trebuie să fie mai mult decât un spațiu de acumulare de informații. Astfel, școala trebuie să devină un cadru care susține metacompetențe esențiale precum gândirea critică, autoreglarea emoțională și autodisciplina. Gândirea critică este una dintre prioritățile strategice ale Narada, considerată fundamentală în pregătirea copiilor pentru realitatea complexă și informațională de azi.

Pe acest pilon esențial, organizația Narada a realizat un experiment social a cărui principală concluzie a arătat că felul în care un profesor predă la clasă poate modela sau inhiba curajul elevilor de a dobândi această competență. Într-o clasă în care tonul este blând și deschis, copiii au corectat fără teamă greșelile profesorului. În alta, unde prima regulă a fost: „La ora mea nu vorbește nimeni neîntrebat”, tăcerea a devenit reflex.

Pentru ca elevii să aibă curajul să gândească, mai întâi trebuie să simtă că e în regulă să greșească.

SCOPUL EXPERIMENTULUI

Pornind de la ipoteza „un stil de predare deschis, empatic, care creează un mediu sigur, favorizează exprimarea liberă și identificarea erorilor de către elevi”, obiectivul a fost investigarea modului în care stilul de predare al profesorului influențează capacitatea elevilor de a identifica și contesta informații greșite, o abilitate-cheie în dezvoltarea gândirii critice.

Experimentul social a fost trimis către toate televiziunile de știri din țară și a beneficiat de o campanie dedicată pe rețele de Social Media, în special pe Youtube, unde a adunat aproape 40 de mii de vizualizări.

EXPERIMENTUL SOCIAL POATE FI VĂZUT AICI

Metodologia și desfășurarea experimentului:

Experimentul desfășurat de Narada a fost unul controlat, în cadrul unei școli rurale selectate din rețeaua Narada, cu elevi de clasa a V-a.

Același grup de elevi a participat la două ore simulate, cu două profesoare-actrițe care au folosit stiluri radical diferite de predare: profesoara de Istorie care a avut un stil autoritar, rigid, inhibant și profesoara de Geografie ce a adoptat un stil prietenos, blând, deschis dialogului.

În ambele ore au fost introduse intenționat greșeli factuale, pentru a vedea dacă și când elevii le vor corecta.

La experiment au participat, pe lângă elevii de clasa a V-a și cele două actrițe în rol de profesoare cu stiluri pedagogice opuse, echipa Narada, responsabilă pentru designul cercetării, pentru observarea reacțiilor, realizarea interviurilor individuale și analiza calitativă, cadre didactice și părinții copiilor, implicați în obținerea consimțământului informat, respectarea eticii cercetării și susținerea organizării în școală.

Rezultatele cercetării au relevat:

LA ORA CU PROFESOARA AUTORITARĂ:

niciun elev nu a corectat greșelile prezentate, doar doi elevi au recunoscut că au observat erori. Însă nu au avut curajul să le conteste, iar principalul motiv invocat a fost frica. De a greși, de a fi certat, de a fi sancționat. Emoțiile exprimate de copii au fost anxietate, nesiguranță, tăcere, tensiune și neputință.

LA ORA CU PROFESOARA PRIETENOASĂ:

elevii au identificat și corectat în mod activ greșelile, s-au simțit încurajați să pună întrebări și să exprime îndoieli, au declarat că ar prefera să aibă această profesoară tot anul, pentru că îi face să se simtă „văzuți”, „ascultați” și încurajați să învețe fără frică.

Raportul
experimentului
poate fi consultat aici:

Concluziile cercetării

- Gândirea critică nu poate fi exersată în absența unui mediu emoțional sigur.
- Stilul de predare este un factor determinant în exprimarea liberă, în curajul de a contesta autoritatea și de a gândi independent.
- Elevii au potențialul de a analiza și corecta informații, dar acest potențial înflorește doar în prezența unui cadru empatic, non-punitiv.
- Profesorii sunt actori centrali în cultivarea gândirii critice, iar formarea lor pedagogică trebuie să includă și dimensiunea emoțională a relației educaționale.
- O cultură a educației care acceptă greșeala ca oportunitate de învățare și încurajează exprimarea liberă este esențială pentru dezvoltarea unor cetățeni activi, reflexivi și rezilienți.

„nevoi ordinare pentru copii EXTRAORDINARI”

O campanie mare a anului, de fapt prima campanie de comunicare a lui 2025, a fost „nevoi ordinare pentru copii EXTRAORDINARI”.

Campania a debutat cu o deplasare a echipei de comunicare în comunități, ocazie cu care am cunoscut o parte dintre copiii cu talente ascunse, ale căror povești erau menite să dezgețe orice suflet, indiferent de cât de înghețat era contextul lumii în care trăim.

Ulterior, am încercat să arătăm tuturor că dincolo de note, abilitățile copiilor de a se descurca în viață, de a-și folosi talentele înăscute sau dobândite în medii vitrege, pot muta munții din loc dacă sunt descoperite și încurajate în locul și la momentul potrivit.

Proiectul „Nevoi ordinare pentru copii EXTRAORDINARI” a beneficiat de o vizibilitate remarcabilă în spațiul public, demonstrând un interes crescut din partea publicului și a presei pentru inițiativele educaționale centrate pe incluziune, talent și transformare personală.

Pe parcursul desfășurării proiectului, s-au înregistrat 626 de apariții în media și social media, cumulând un reach estimat de 1,83 milioane de persoane.

Valoarea media generată (media value) a fost estimată la aproximativ 250.000 de euro, ceea ce reflectă o acoperire generoasă și constantă a inițiativei în presa națională, locală și pe rețelele de socializare.

- PE FACEBOOK**

proiectul a înregistrat:

 - Reach de 342.000 de persoane
 - Peste 8.500 de interacțiuni cu conținutul (comentarii, distribuiri, aprecieri)
- PE INSTAGRAM**

proiectul a generat:

 - Reach de 66.000 de persoane
 - 225.000 de vizualizări pe stories și reel-uri
 - O creștere semnificativă a audienței, cu 557 de noi urmăritori atrași organic

Dar dincolo de orice cifre, rămân poveștile, emoțiile și energia pe care ne-o luăm zi de zi de la copii precum Luca, copilul ce a avut nevoie doar să fie o dată auzit, văzut și încurajat, ca apoi să râdă cu gura până la urechi că nu mai e „bulingat”.

Micul Einstein ascuns într-un sat din inima Transilvaniei

„Luca este total împotriva agresivității, pentru el e cel mai important ca oamenii și animalele să conviețuiască în cea mai desăvârșită pace. Dacă e o muscă în casă, încearcă să o prindă cu paharul și să o elibereze apoi în siguranță afară”.

Asta ne-a spus mama băiețelului de 11 ani despre care toți colegii lui spun că e „micul Einstein”. L-am întrebat atunci pe el:

- Dar când simți că te pișcă un țânțar, nu-ți vine să-l plesnești cu palma?

- Nu, nici vorbă pentru că eu știu că doar femelele pișcă și asta pentru că au nevoie de sânge ca să se reproducă. Și atunci mă gândesc că țânțarii au mai multă nevoie de acele picături de sânge decât mine.

Am ajuns la aceste conversații după mult timp petrecut împreună, timp ce i-a oferit relaxarea de a se destinde și de a putea vorbi în voie, pentru că Luca nu se simte tocmai în largul lui povestind în fața altora.

PROVOCAREA CE SCOATE TALENTELE LA SUPRAFAȚĂ

Luca s-a născut în Italia, dintr-un tată italian și o mamă româncă. În urmă cu câțiva ani, mama lui l-a cunoscut pe viitorul ei soț venit într-o excursie în Transilvania, s-au plăcut, s-au căsătorit foarte repede și l-a urmat în țara pastelor și a ruinelor istorice. Au făcut împreună doi copii, au experimentat sistemul de învățământ italian cu fiica cea mare și când

a venit vremea să-l înscrie pe Luca, mezinul, la școală, au decis că mai bine pentru el ar fi să meargă la școală în România.

Băiețelul fusese deja diagnosticat cu dislexie și disgrafie și s-au gândit că se va adapta mai ușor la sistemul românesc. Au ales astfel o viață de familie atipică, o relație la distanță în care atât părinții, cât și copiii și tatăl lor să se vadă de câteva ori pe an, de sărbători și în vacanța de vară. Copiii s-au adaptat repede, însă, în sufletul lor a rămas scrijelită această lipsă paternă.

Luca s-a afundat și mai mult în ceea ce-i face cu adevărat plăcere: în enciclopedii de tot felul. Deși îi este foarte greu să citească pentru că el vede literele invers, face eforturi considerabile pentru că și-a pus o mare provocare: aceea de a fi cel mai bun din clasă. Și poate că ar fi reușit cu succes dacă această lume nu s-ar vedea invers în capul lui.

Ce-l face atât de hotărât și determinat să fie cel mai bun? Tocmai râsetele și coatele pe care și le dau colegii atunci când îl numesc batjocoritor „micul Einstein” sau când îi pun piedică pe holurile școlii.

Sunt puțini copii care îl admiră cu adevărat pentru ceea ce știe și pentru eforturile pe care le depune, majoritatea fiind invidioși pe atenția pe care o atrage din partea profesorilor și pe rezultatele sale. Acest bullying primit zilnic nu l-a dărâmat cum poate s-ar întâmpla în alte cazuri, ci, dimpotrivă, l-a motivat să fie și mai bun, să se autodepășească, să-și depășească toate limitările.

PASIUNEA PENTRU BIOLOGIE

Pentru că de mic a savurat enciclopediile și pentru că fiecare listă a sa de dorințe pentru zilele de naștere sau de Crăciun începe cu o enciclopedie, Luca a asimilat o mulțime de informații. Arătându-i interes a găsit suficientă energie și entuziasm să vorbească despre ce-l pasionează cu adevărat.

Luca și-a făcut singur o micro fermă de alge marine, a crescut arici de mare, povestește cu zâmbetul până la urechi despre faptul că a văzut o sepie vara trecută în apele Italiei sau despre cum ar trebui să lăsăm frunzele uscate pe pământ deoarece acestea se descompun, se transformă în nitrați și hrănesc solul.

Când am intrat în biblioteca școlii, a luat de pe raft o enciclopedie despre planeta Pământ.

Inițial a deschis-o de la sfârșit, ulterior când i-am arătat că o poate deschide de la început, ne-a arătat și ne-a spus o mulțime de informații, ne-a descris în detaliu toate stagiile de formare a pământului și apoi a început să scrie pe tablă cu hieroglifice sau în scrierea cuneiformă.

Când am ajuns să vorbim despre Italia i s-a umplut suflet de emoție și bucurie. Mama ne-a povestit că atunci când a venit prima dată în România și la școală a primit paste, a refuzat să mănânce pentru că spaghettiile erau rupte în două. „Nu se poate să fie așa. Spaghettiile trebuie să fie întregi, altfel cum să le înfășori pe furculiță”, a completat el.

Luca este cu adevărat un copil EXTRAORDINAR!

„Generatia extraordinară suntem noi!”

Odată cu lansarea raportului anual de impact pentru anul 2024 și în pragul unei re poziționări de brand și de misiune, ce am făcut a fost să ne uităm la lucrurile pentru care am pus umărul în ultimii cinci ani de zile și la rezultatele atinse.

Și ce am mai făcut a fost să privim lucrurile dintr-un unghi puțin diferit: Voluntari, profesori, copii, părinți, donatori, oameni de business și angajați în companii, cu toții formează generația extraordinară care a venit umăr la umăr alături de echipa organizației Narada în ultimii cinci ani pentru a transforma educația din România.

Cu această ocazie am lansat o nouă campanie, „Generatia extraordinară suntem noi!”, prin care am făcut apel la mobilizare colectivă pentru următorii ani de tran formare în educație.

Am trecut în revistă proiectele mari Narada, dar mai ales acele intervenții care au mobilizat comunități și au creat mici mișcări în educație și, poate cel mai emoționant lucru, ne-am dus fix la acei copii cu care a început misiunea noastră.

L-am vizitat pe Robert, acum elev în clasa a VIII-a, apoi pe Cristian, ambii beneficiari HartaEdu și naradiX, ne-am dus la două dintre beneficiarele Alertă Elev și ne-am uitat la oamenii care formează această generație extraordinară, de la echipa Narada și până la parteneri care ne finanțează misiunea de ani de zile, părinți sau profesori.

Toate aceste „vizite” s-au transformat în câteva documentare excepționale difuzate în presă pe toate stațiile TVR și în presă.

Au fost peste 400 de apariții în presă și în Social Media, cu o audiență de peste 1 milion de cititori și media value de 130 de mii de euro.

Dar dincolo de orice au fost emoții.

Poate cele mai mari emoții de până acum, emoții ce ne-au dat energia necesară să mergem mai departe și să ne uităm la ce anume putem îmbunătăți în autonomia, responsabilitatea și gândirea critică a copiilor.

„Dăruim sens”

Ca o continuare firească a campaniei de re poziționare Narada, am încheiat 2025 cu o campanie mică, dar plină de sens: „Punem sens în coșul de Crăciun”, o inițiativă care a pornit de la o observație simplă și incomodă despre România de azi: trăim într-o societate în care emoțiile, frica și informațiile neverificate modelează comportamente, iar educația devine singurul antidot real.

Narativul de campanie a pornit de la faptul că ne aflam într-un decembrie în care, firesc, fiecare dintre noi făceam un pas în spate și priveam imaginea de ansamblu. Iar imaginea ultimului an ne-a arătat o Românie împărțită în două la alegeri, o țară în care realitatea poate fi modelată de emoție și de informație neverificată.

Și ne-am întrebat cu toată responsabilitatea: cum vom traversa următoarele alegeri dacă nu introducem programe de gândire critică în școli? Cum îi pregătim pe cei peste 700 de mii de tineri care vor vota pentru prima dată? Sunt multe cauze bune de Crăciun și e minunat că ne implicăm în ele. E semnul unui spirit civic care încă pulsează în România.

Dar poate că acesta este și momentul în care să ne întrebăm ce doare cel mai tare în societatea noastră și unde putem interveni

cu adevărat. Iar răspunsul, oricât de simplu și greu ar fi, rămâne același: educația.

Campania „Punem sens în coșul de Crăciun” s-a desfășurat în perioada 1-31 decembrie, la nivel național, și a propus o schimbare de paradigmă în modul în care înțelegem generozitatea de sărbători.

În timp ce companiile achiziționează, în mod obișnuit, mii de coșuri pline cu produse de sezon, Narada a introdus „coșul cu sens”: un coș fără dulciuri și obiecte consumabile, dar plin cu valori precum curaj, empatie, voce și gândire critică, oferite copiilor prin programele organizației și prin intervențiile concrete și practice pe care Narada le desfășoară acum în școli, în cadrul campaniei Siguranța care nu se vede. Prin această inițiativă, companiile au fost invitate să transforme bugetele de cadouri corporative în investiții directe în viitorul copiilor.

Campania a avut o vizibilitate de aproape 20 de mii de cititori, cu 35 de apariții media și aproape 8000 de euro media value.

cifre media
în 2025

1027

APARIȚII MEDIA

515k

MEDIA VALUE (EURO)

2.630.000

REACH

impact digital

FACEBOOK

671 followers noi în 2025
2,9 milioane vizualizări
33.000 interacțiuni cu conținutul
35.000 click-uri pe link-uri
30.600 vizite pagină

LINKEDIN

104.146 impresii
1.600 vizualizări pagină
200 followers noi

INSTAGRAM

Reach: 151.000
331.000 vizualizări
1.000 followers
(creștere organică)
7.100 vizite profil

YOUTUBE

37.800 vizualizări
47 abonați noi

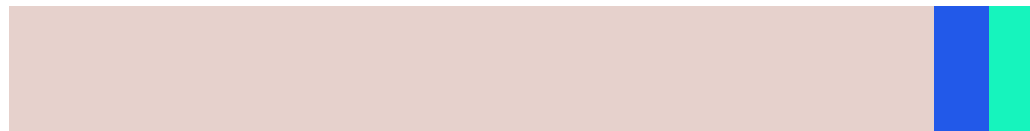

Resurse

transparență
& guvernanță

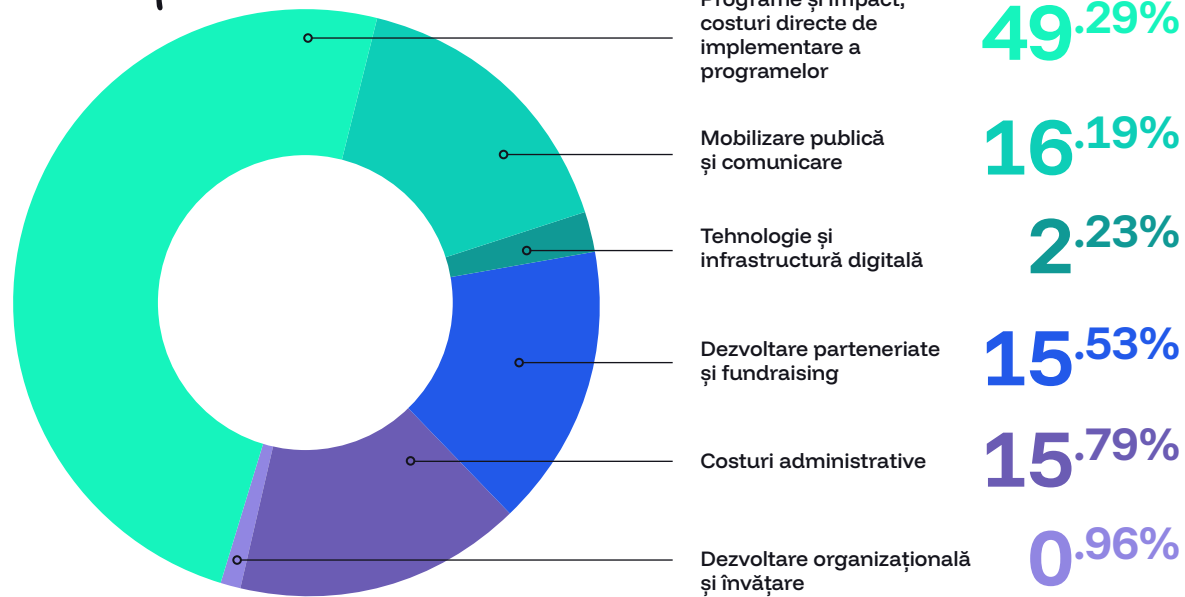

venituri

	PARTENERIATE ȘI SPONSORIZĂRI CORPORATE	688.516 €	89.82%
	DONATORI INDIVIDUALI	46.553 €	6.07%
	VENITURI FINANCIARE (dobânzi bancare)	31.486 €	4.11%
TOTAL ÎNCASĂRI:		766.556 €	

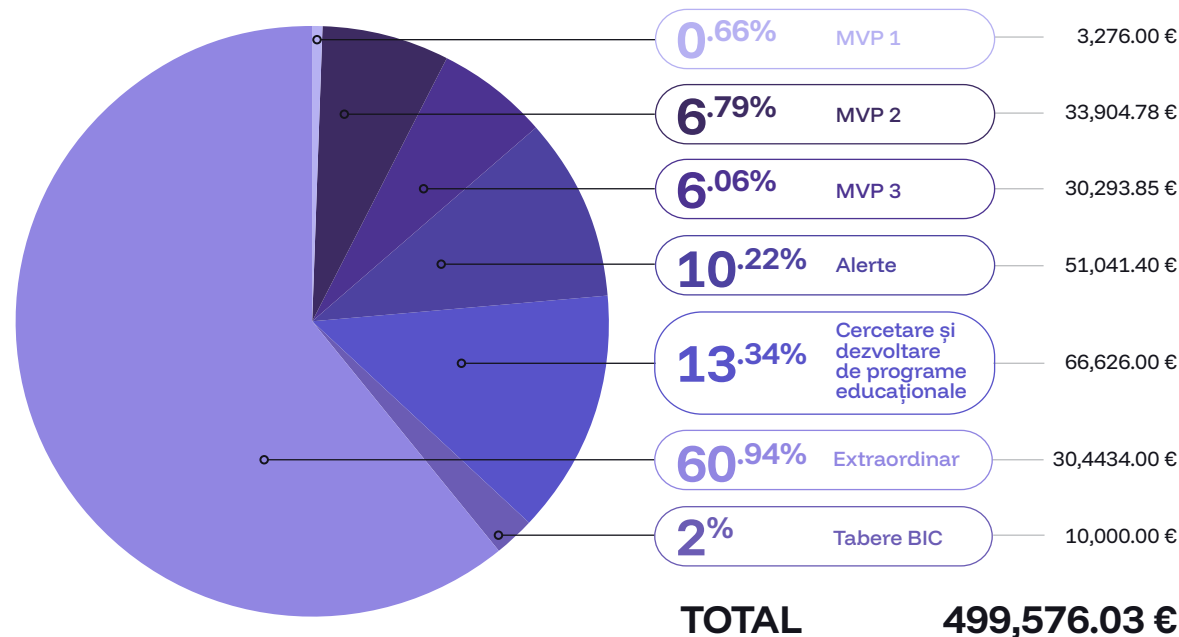
cheltuieli

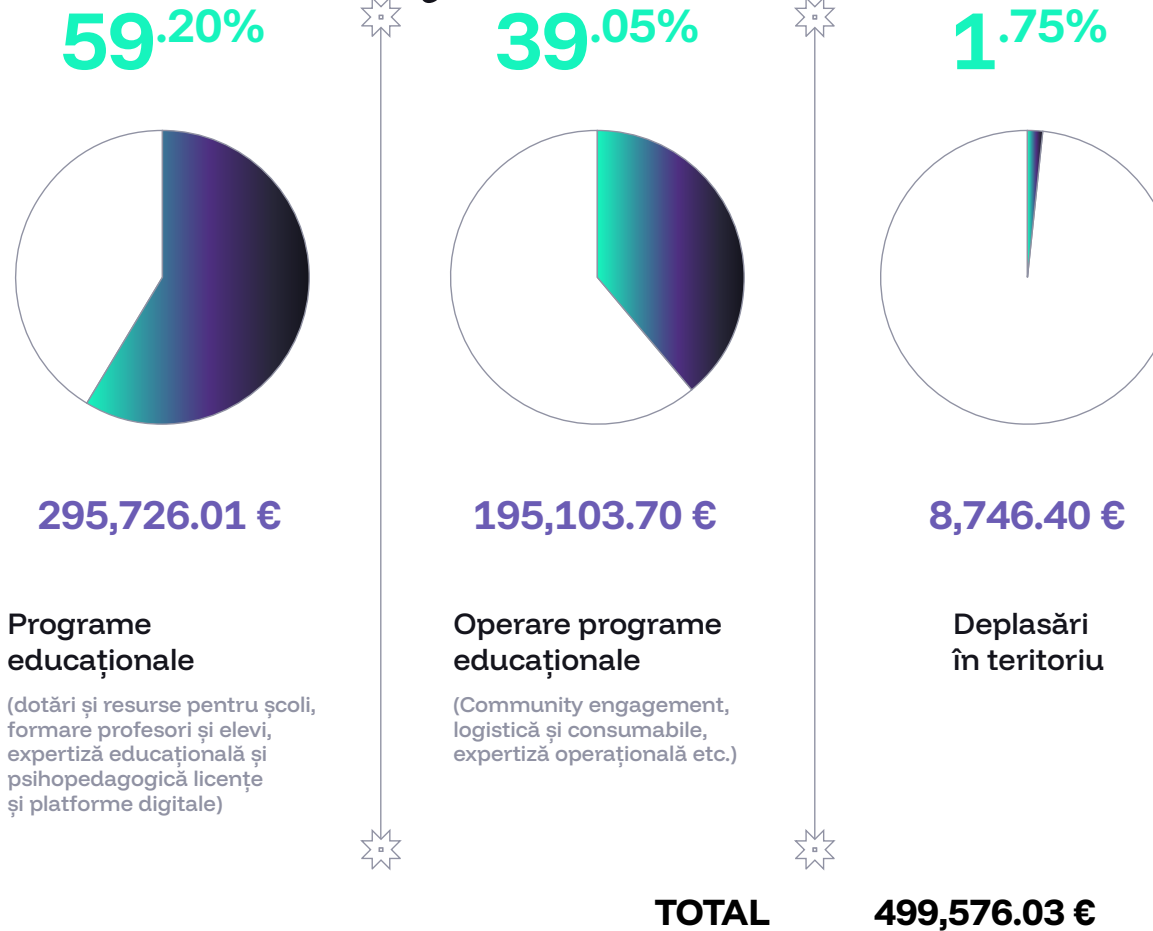
● Programe și impact, costuri directe de implementare a programelor	499,576.00 €
● Mobilizare publică și comunicare	164,145.40 €
● Tehnologie și infrastructură digitală	22,646.77 €
● Dezvoltare parteneriate și fundraising	157,401.35 €
● Costuri administrative	160,089.24 €
● Dezvoltare organizațională și învățare	9,765.92 €
TOTAL	1,013,624.67 €

programe și impact

COSTURI DIRECTE DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR

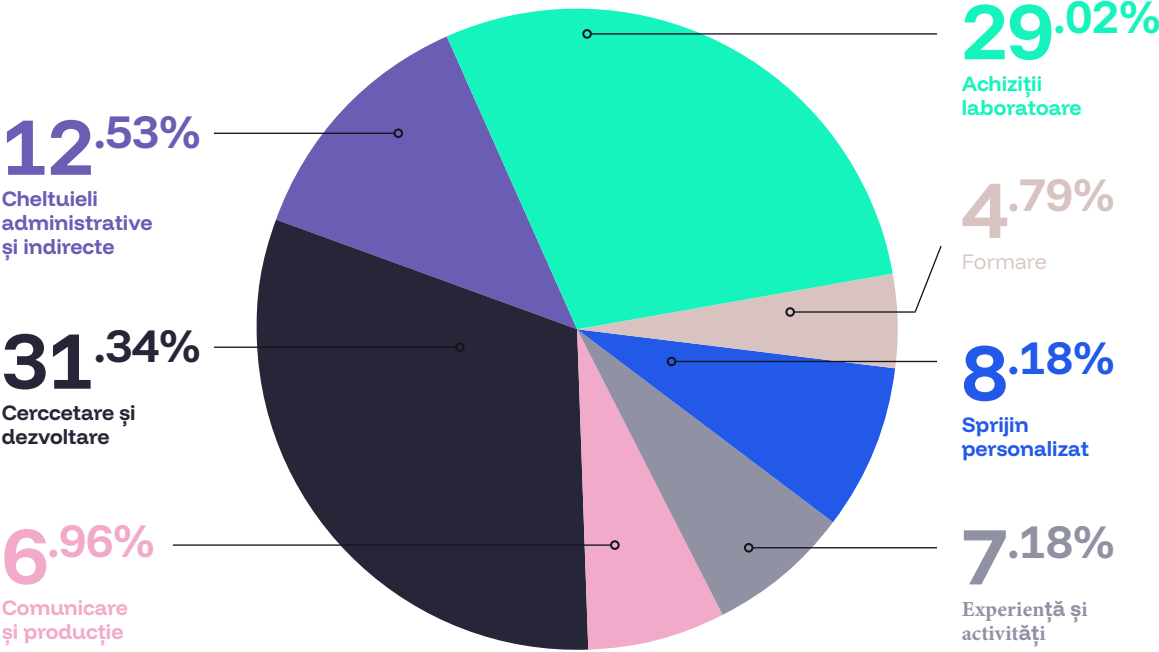

categorii de costuri

Extraordinar

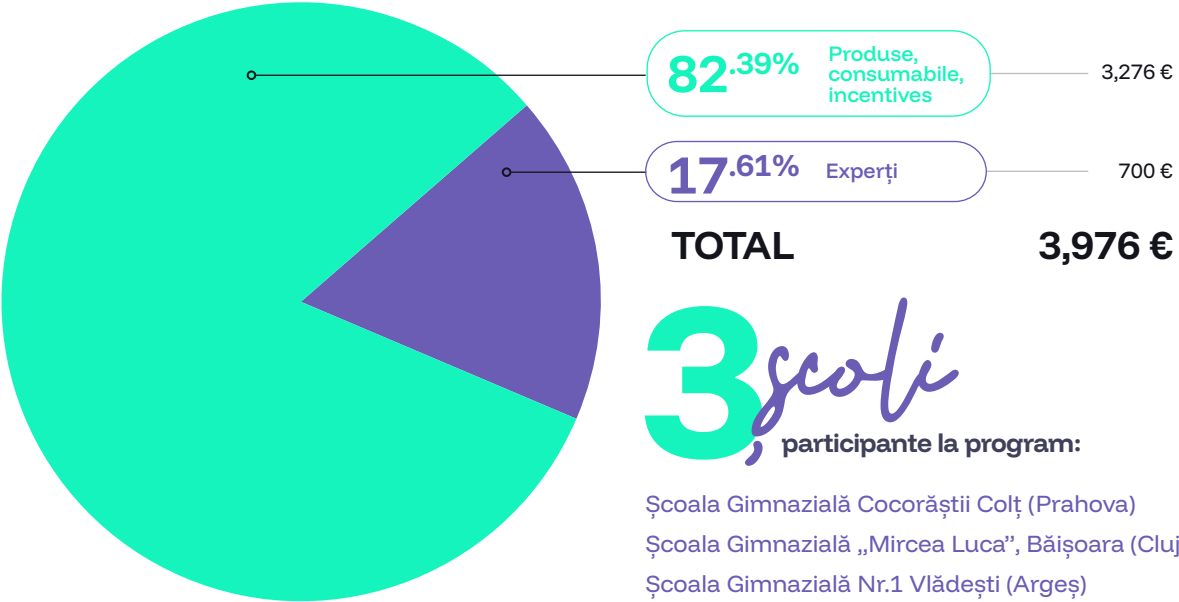
Achiziții laboratoare (dotări și servicii)	88,338.00 €
Formare și coaching profesori	14,580.00 €
Sprijin personalizat elevi	24,906.00 €
Experiență și activități elevi	21,866.00 €
Comunicare, producție video, foto, spațiu media , etc.	21,200.00 €
Cercetare și inovație, design, dezvoltare și testare programe, analiza și interpretare date, cheltuii operaționale, monitorizare, evaluare și învățare , tehnologie și infrastructură IT etc.	95,385.00 €
Cheltuieli administrative și indirecte, costuri de funcționare, cheltuieli generale de susținere a activităților din teren etc.	38,159.00 €

TOTAL 304,434.00 €

10
școli
participante
la program:

Școala Profesională Răscruți (Cluj)
Școala Gimnazială Cocorăștii Colț (Prahova)
Școala Gimnazială „Emil Isac” (Cluj)
Școala Gimnazială „Mircea Luca”, Băișoara (Cluj)
Școala Gimnazială Nr.1 Vlădești (Argeș)
Liceul Tehnologic „Jacques M. Elias”, Sascul (Bacău)
Școala Gimnazială „Laurențiu Fulga”, Fulga de Sus (Prahova)
Școala Gimnazială Nr. 113 (București)
Liceul „Mihai Dumitriu” Valea Lupului (Iasi)
Școala Gimnazială Nr. 1 Văculești (Botoșani)

MVP 1

MVP 2

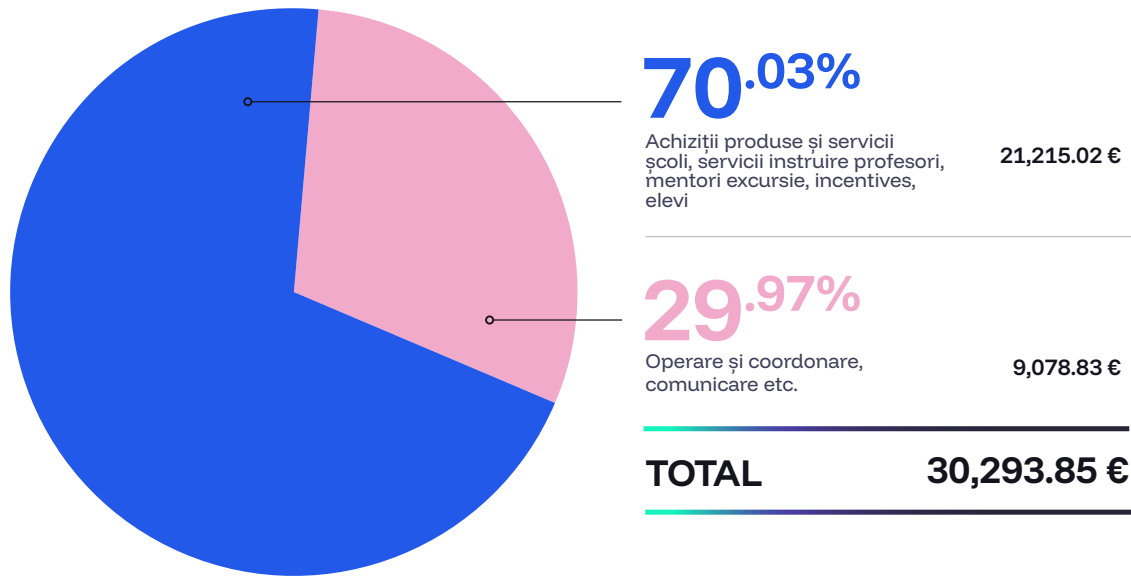

12
școli
participante
la program:

Școala Gimnazială Nr. 206 – București
Școala Gimnazială „Laurențiu Fulga” – Prahova
Școala Gimnazială Săcălaz – Timiș
Școala Gimnazială, Comuna Gura Vitioarei – Prahova
Școala Profesională Mogoșești – Iași
Școala Gimnazială nr.1, Ciolpani – Ilfov
Școala Gimnazială Nr. 1 Grădinari – Giurgiu
Școala Gimnazială „Naum Râmnicănu” Corbi – Argeș
Școala Gimnazială nr. 1 Cuza Vodă – Călărași
Colegiul Tehnic „Constantin Brâncuși” Petrila – Hunedoara
Școala Gimnazială „Explorator Teodor Gheorghe Negoită” Sascul
Școala Gimnazială Nr. 1 sat Toflea comuna Brăhășești

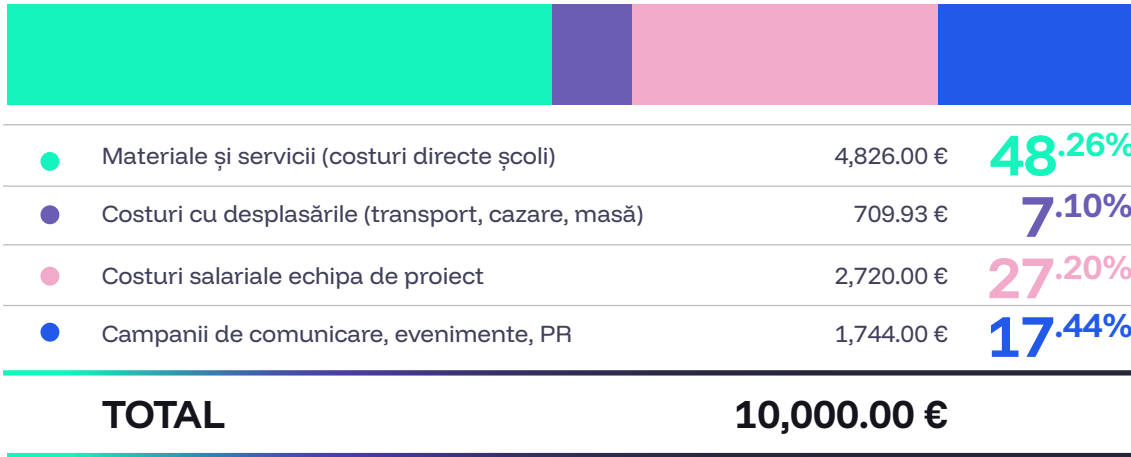
MVP 3

10 școli participante la program:

- Școala Gimnazială Nr. 206 – București
- Școala Gimnazială „Laurențiu Fulgă” – Prahova
- Școala Gimnazială Nr.1, Ciolpani – Ilfov
- Școala Gimnazială „Naum Râmniceanu” Corbi – Argeș
- Colegiul Tehnic „Constantin Brâncuși” Petrila – Hunedoara
- Școala Profesională Bontida– Cluj
- Școala Gimnazială „Emil Isac” – Cluj
- Școala Gimnazială Nr.1 N. Bălcescu, Călărași
- Școala Nr. 190, București
- Școala Gimnazială "Vasile Conta" Iași

BIC

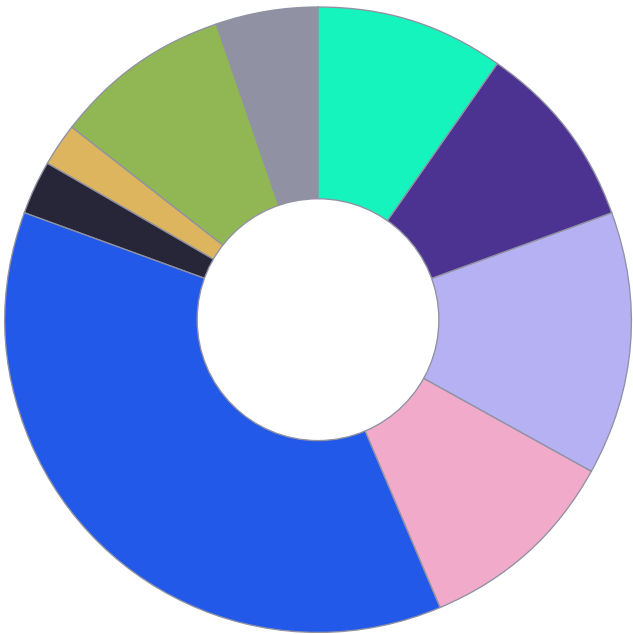

2 școli participante la program:

- Școala Gimnazială 206 - București
- Școala Gimnazială Cocorăștii Colț Prahova

Alerta

Peste 50.000 € investiți în 9 școli

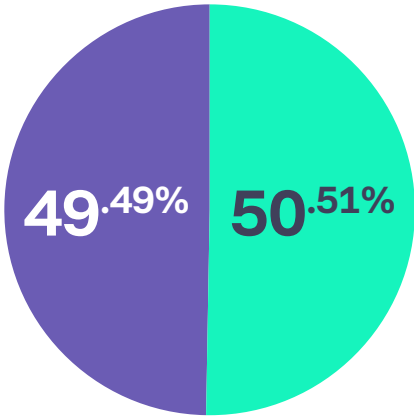

NEVOIE SEMNALATĂ	ELEVI IMPACTAȚI	ȘCOALA	BUGET
Achiziționare scaune	800	Liceul Teoretic Videle, Teleorman	2,652 €
Copertină metalică și înlocuirea gresiei de pe treptele școlii + sistem boxe	800	Școala Gimnazială "I.L. Caragiale" Pitești, Argeș	13,101 €
Pergola cu structura de lemn în incinta școlii	1100	Școala Gimnazială "Dimitrie Cantemir" Baia Mare, Maramureș	9,342 €
Construcție foișor în curtea școlii	856	Școala Gimnazială "Petru Rareș" Hârlău, Iași	11,532 €
Amenajare spațiu de lectură în aer liber	3000	Palatul Copiilor Ploiesti, Prahova	2,762 €
Ansamblu din două containere pentru a crea săli de clase noi	237	Școala Gimnazială Sălcioara, Ialomița	6,544 €
Sistem de control acces și aparat de aer condiționat pentru o sală de clasă	171	Școala Gimnazială "Preda Buzescu" Vlădaia, Mehedinți	1,360 €
Amenajare spațiu de joacă în curtea exterioară	756	Liceul "Simion Stolnicu" Comarnic,	1,631 €
Construcție foișor de lemn	412	Școala Gimnazială Nr.1 Chirnogi, Călărași	2,117 €
TOTAL	8132		51,041.00 €

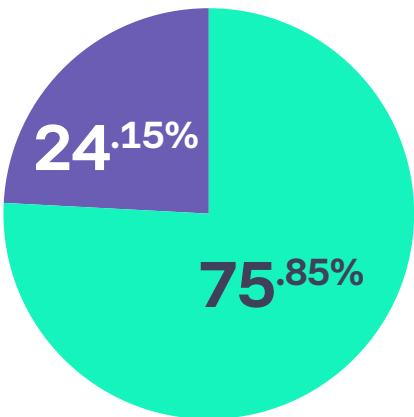
Mobilizare publică
și comunicare

● Expertiză și resurse de comunicare, costuri de personal și suport operațional	82,916.80 €
● Producție video și conținut multimedia, evenimente și activări publice, campanii media și promovare	81,228.60 €
TOTAL	164,145.40 €

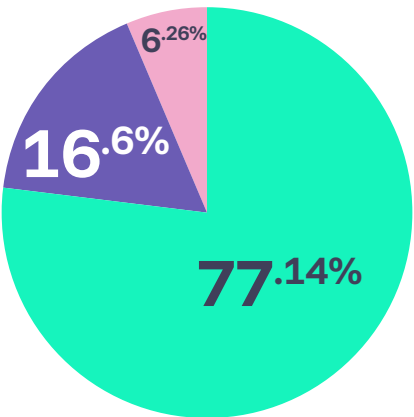
Dezvoltare parteneriate
și fundraising

● Expertiză și consultanță specializată, costuri de personal, suport operațional și alte costuri asociate	119,383.40 €
● Evenimente și întâlniri cu parteneri, sesiuni de lucru și activări cu companii și comunități, consumabile și logistică pentru activități de fundraising	38,018.00 €
TOTAL	157,401.40 €

Cheltuii administrative
și operationale

● Audit financiar, servicii contabile, servicii juridice, comisioane bancare, personal administrativ	123,495.40 €
● Servicii de telefonie, servicii de internet, utilități și chirie sediu, mentenanță sediu	26,567.00 €
● Materiale consumabile, transport etc.	10,026.80 €
TOTAL	160,089.20 €

Începând cu anul 2022, Narada își supune situațiile financiare unui audit extern realizat de Crowe România. Raportul de audit financiar pentru anul 2025 este în prezent în curs de finalizare.

capitolul

8

2026

De la experiment
la reper

„A fi profesor este o chestie pe care
aș pune-o eu într-un apostolat. Nu
trebuie să cauți neapărat bani, nu
trebuie să cauți neapărat faimă, ci
trebuie să cauți să fii de ajutor.

Sunt mulți care încearcă să fie de
ajutor, dar parcă lipsește sufletul.
Cred că în Narada am găsit suflet.”

Liviu Neagu

Managing Director
Bergerat Monnoyeur

Ce urmează în 2026:

DE LA VALIDARE LA SCALARE CONTROLATĂ

Dacă 2025 a fost anul testării și al validării metodologice, 2026 este anul disciplinei strategice. Nu urmărim creșterea volumului, urmărim, mai degrabă, creșterea certitudinii. Vrem să știm, cu mai multă claritate decât până acum: ce funcționează, pentru cine, în ce condiții și cu ce resurse.

Directii strategice

1. EXTINDERE CONTROLATĂ: 50 DE ȘCOLI EPICENTRU

Vom extinde intervențiile în 50 de școli selectate, cu focus pe:

- calitatea implementării,
- fidelitatea metodologică,
- monitorizarea constantă a rezultatelor.

Această creștere pe care ne-o dorim din punct de vedere strategic nu este pentru că sună bine și că pune pe masă o cifră rotundă, ci pentru că doar așa putem valida faptul că modelul este replicabil.

2. LANSAREA MVP-ULUI PENTRU GÂNDIRE CRITICĂ: EXTRA LAB, SKILLS FOR THE FUTURE

După autoreglare și autodisciplină, următorul pas este operaționalizarea gândirii critice ca infrastructură cognitivă.

Extra Lab testează deja în 10 școli din țară:

- comportamente concrete de analiză și reflecție;
- rezistența la influență socială și manipulare;
- aplicarea gândirii critice în contexte reale.

3. CONSOLIDAREA INTERVENȚIILOR VALIDATE ÎN 2025

Intervențiile MVP1, MVP2, MVP3 vor fi rafinate pe baza datelor colectate. Vom ajusta:

- frecvența activităților,
- nivelul de structură,
- suportul pentru profesori,
- mecanismele de evaluare.

Iterația devine un mecanism standard, nu o excepție.

4. PILOTAREA A TREI NOI MODELE DE INTERVENȚIE

Vom testa trei direcții noi, dezvoltate pe baza insight-urilor din 2025. Fiecare va fi:

- definit comportamental,
- măsurat pre și post implementare,
- evaluat înainte de orice decizie de scalare.

5. BIBLIOTECA DIGITALĂ NARADA - FUTURE READY KIDS

Vom dezvolta o bibliotecă digitală de resurse validate, ghiduri și instrumente aplicabile în clasă. Obiectivul nu este conținut suplimentar, ci transferabilitate și accesibilitate.

6. STANDARDIZAREA INSTRUMENTELOR DE MĂSURARE, FUNDAMENTAREA MCI

2026 marchează consolidarea MCI (Meta Competence Index):

- scale standardizate,
- măsurători longitudinale,
- primele analize comparative 2025–2026 (doi ani consecutivi pe același grup țintă).

Obiectivul este clar: nu doar să intervenim, ci să demonstrăm progres cumulativ.

7. PROFESORI AMBASADORI & BOARD CONSULTATIV AL ELEVILOR

Vom forma profesori ambasadori ai modelului și vom crea un board consultativ al elevilor. Pentru că schimbarea durabilă nu vine doar din metodologie, ci din asumare internă.

Gândirea critică nu este un capitol din programă. Este fundația unei societăți funcționale.

Istoria recentă a educației românești este un lung șir de aplicări ale unor soluții rapide la probleme structurale, iar anul 2025 ne-a arătat cum reformele superficiale pot eroda și mai mult un sistem de învățământ cu mari hibe în vederea acompanierii nevoilor elevilor săi.

În mod tradițional, sistemul educațional din România a pus accent mai ales pe acumularea și reproducerea informațiilor, pe memorare și pe evaluări standardizate. Acest model a favorizat performanța la examene, dar nu întotdeauna a încurajat analiza, argumentarea, formularea de întrebări sau exprimarea unor puncte de vedere proprii — elemente esențiale ale gândirii critice.

Proiectul Narada este complementar practicilor școlare, încercând să propună un model educațional sănătos, de profunzime, în care elevi și profesori să se adapteze reconfigurării relațiilor de învățare pe care realitatea zilelor noastre nu o mai poate amâna.

De când ea ocupă un loc în scena dezbaterilor naționale, se discută despre gândirea critică ca despre un element educațional distinct, cu indicatori și obiective de sine stătătoare. Din acest punct de vedere, vehicularea termenilor de gândire critică a devenit un trend. Ca de obicei, însă, privim mai mult la formă, nu la fond, uitând că acest tip de gândire nu înseamnă activități tematice bifate la clasă sau în curriculum, ci reprezintă suma unor componente dintr-un proces mai amplu de formare a competențelor copiilor.

Ce nu reușește să metabolizeze astăzi sistemul de învățământ românesc, prin reprezentanții lui, este tocmai faptul că performanțele academice ale elevilor nu le oferă acestora o înțelegere profundă decât dacă sunt însoțite de trăsăturile egale

cu fundamentul utilizării corecte a rațiunii, precum:

- Capacitatea de a aduna informații relevante.
- Abilitatea de a formula inferențe rezonabile pe baza informațiilor disponibile.
- Orientarea spre rezolvarea problemelor și găsirea de răspunsuri argumentate.
- Capacitatea de a analiza eficient conceptele-cheie.
- Deschiderea către identificarea și înțelegerea diferitelor puncte de vedere.
- Flexibilitatea de a-și reevalua sau modifica propriile perspective, atunci când este necesar.
- Onestitatea, integritatea, empatia, perseverența și autonomia intelectuală.
- Imparțialitatea în gândire și acțiune.

Există anumite condiții minime indispensabile pentru formarea unor minți educate. Acestea presupun modalități de predare care sprijină dezvoltarea standardelor, abilităților și trăsăturilor specifice unei persoane educate. Toate domeniile tradiționale studiate în școală pot fi predate într-un mod care să favorizeze cultivarea acestor calități, însă, în practică, acest lucru se întâmplă rareori.

Pentru ca gândirea critică să devină o componentă centrală a educației în România, sunt necesare:

- formarea continuă a profesorilor prin metode de cunoaștere aprofundată (deep learning), interactive și centrate pe elev;
- reducerea accentului exclusiv pe memorare și testare standardizată;
- introducerea mai frecventă a dezbaterilor, proiectelor interdisciplinare și studiilor de caz în stilurile de predare;
- crearea unui climat școlar care să încurajeze întrebările și exprimarea liberă a ideilor;
- corelarea informațiilor la care elevii sunt expuși în școală cu problematica societală actuală;
- formularea unui obiectiv prioritar care să transforme profesorii în lideri ai relațiilor de învățare din școală, cu măsurile deontologice și financiare adecvate acestei nevoi, conform unei metodici.

Narada a înțeles nevoile de mai sus și le-a inclus pe toate într-un program de intervenție coerent, care să se adreseze profesorilor, elevilor și ecosistemelor școlare, în ansamblu. Misiunea sa este una grea, dar satisfăcătoare – cultivarea proceselor specifice gândirii critice în școli din mediul rural, urban mic și urban mare din România, integrând spațiul de exprimare digital pe care elevii îl folosesc zilnic, dar care este slab reglementat astăzi.

Programul are caracter semestrial, destul de lung pentru puterile entităților nonprofit din România, scurt pentru rezultate de mare amploare în contextul în care o bază a așezării raționamentelor și tehnicilor de lucru nu există.

În acest sens, Narada a reușit să formeze o comunitate largă de profesori și elevi, prin training-uri interactive de cunoaștere și recunoaștere a capcanelor de gândire offline și online. Apoi, a dotat această comunitate cu un soi de curriculum alternativă, realizând 2 toolkit-uri cu informații și aplicații practice adaptate pe înțelesul copiilor și adulților. Ambele ghiduri reprezintă instrumente complexe de navigare sigură pe Internet, de cercetare a datelor, de integrare a inteligenței artificiale în procesele de învățare, de reperare a știrilor false (fake news), dar și de abordare a unei atitudini sceptice, bazate pe curiozitate și informare în diferite medii și circumstanțe.

După fazele de formare și aprofundare, ultima etapă a programului o va reprezenta faza de activare, care va transforma elevii și profesorii în activiști ai informării responsabile. Astfel, vor fi realizate campanii lunare care să abordeze problematici ale adolescenților în realitatea lui 2026, cu accent pe:

- 1) cercetare, colectare de date și verificarea surselor,
- 2) adaptare și interpretare, contextualizare conținut,
- 3) transpunerea conținutului în forme de expresie creativă, care să incite interesul copiilor și să le exprime propria personalitate,
- 4) diseminare în mediul virtual extins a materialelor realizate de copii, astfel încât mesajele lor să se propage în valuri în comunitățile online,

- 5) acompanierea copiilor în faza de primire a feedback-ului din partea comunităților online și offline, exersarea modurilor sănătoase de internalizare a unor mesaje și reacții, stimularea răspunsurilor constructive în online.

Cu alte cuvinte, Narada va reuși să obțină, la finalul celor 6 luni, maximul rezultatelor dezirabile: practici pedagogice îmbunătățite la clasă; awareness cu privire la modul în care elevii se raportează la boom-ul informațional și la conținutul contrafăcut; relații de învățare consolidate între elevi-profesori, elevi-elevi; integrarea inteligenței artificiale pentru a obține răspunsuri originale la provocări cotidiene; leadership remarcabil al adolescenților, replicabil delocalizat la nivel de țară; responsabilitate socială mai mare pentru cadre didactice și copii.

Un proiect care încapsulează tot ceea ce școala românească ar fi trebuit să aibă deja conturat, dar nu are.

Să fac parte din acest efort de admirabilă moralizare a copiilor și profesorilor este un moment de mare bucurie pentru mine, deoarece el presupune o infuzie de încredere în forțele unei regenerări de jos în sus a sistemului de educație românesc. Sper cu adevărat ca puterea acestui exemplu să îndemne și pe alții să se alăture comunităților care acționează, nu doar critică, și care contribuie cu resursele lor la reconstrucție.

Acest text a fost scris de:

Corina Taraș

PSIHOPEDAGOG, FORMATOR PENTRU PROFESORI ȘI ELEVII ÎN PROGRAMELE NARADA

Obiectivul real pentru 2026

După cei mai bine de cinci ani în care am intervenit în educație, rezolvând alerte la firul ierbii și socotind impactul în funcție de numărul real al beneficiarilor dintr-o școală, în 2026 ne uităm altfel la scalare. Nu urmărim nici pe departe o expansiune accelerată și o cifră de impact cât mai mare, ci ne dorim apropierea de un proces coerent de scalare.

Cu alte cuvinte vrem:

- MAI PUȚINĂ VARIAȚIE ACCIDENTALĂ,
- MAI MULT CONTROL METODOLOGIC,
- MAI MULTĂ COMPARABILITATE ÎNTRE ȘCOLI,
- MAI MULTĂ RIGOARE ÎN DECIZII.

Vrem să putem spune că aduce schimbări reale în comunitățile în care mergem și că aceste schimbări au o rețetă ce poate fi transmisă ușor mai departe.

Dacă 2025 a demonstrat că intervențiile pot funcționa, 2026 trebuie să demonstreze că pot fi replicate, măsurate și susținute.

Pentru că impactul real nu înseamnă cât de mult faci, înseamnă cât de sigur ești că ceea ce faci produce schimbare.

The great ambition

2026 este anul în care Narada își transformă modelul validat într-o poziție de referință publică și instituțională, asumându-și rolul de ONG de inovație care construiește infrastructura metacompetențelor pentru viitor.

În traducere liberă, ca Narada să ajungă în 2030 ca 500 de mii de copii să fie beneficiarii ai intervențiilor comportamentale în educație, e nevoie ca 2026 să fie anul în care aproape toată lumea știe ce face Narada, înțelege nevoia și urgența introducerii metacompetențelor în școli și vine umăr la umăr cu noi, să construim cadrul necesar pentru învățarea, dezvoltarea și deprinderea abilităților atât de necesare în viitorul copiilor noștri.

Dincolo de note

Povestea unei directoare care a înțeles că încrederea este prima materie.

Pe Mihaela Ene am cunoscut-o în urmă cu câțiva ani, atunci când ne-a primit cu brațele deschise în comunitatea dumneaei, în școala pe care o păstorește și o conduce după cele mai moderne idei, chiar dacă resursele de multe ori îi lipsesc cu desăvârșire.

Este profesorul fără vârstă, cum ne place nouă să glumim, mereu la current cu ultimele tendințe, mereu deschisă către orice program sau idee care scoate în evidență binele copiilor, mereu în trend, mereu cu ochii ațintiți asupra sufletelor și minților copiilor.

Mihaela Ene este profesoară de limba română, mereu conștientă de puterea vindecătoare a cuvintelor, dar, din postura de director al unei școli din mediul rural, ce se luptă cu multe prejudecăți, provocări legate de resurse și vulnerabilitate socială, înțelege perfect că pentru a da o șansă reală copiilor, e mare nevoie să le asigure acestora mediul și instrumentele potrivite pentru a putea fi pregătiți pentru viitor, nu doar pentru examene.

Care erau cele mai mari dificultăți reale ale elevilor din Fulga înainte de intervențiile Narada?

Dacă ar fi să folosesc o imagine, aș spune că elevii noștri erau ca niște copii care aveau semințe bune în palmă, dar nu știau cum să le planteze. Conținutul era acolo, manualele erau acolo, profesorii erau acolo. Dar uneori lecțiile se așezau peste goluri mai vechi, peste neînțelegeri nespuse. Citeau, dar nu întotdeauna înțelegeau cu adevărat. Rezolvau exerciții, dar fără siguranță.

Motivația? Era fragilă. Pentru unii, școala era un drum obligatoriu, nu o poartă deschisă. Iar stresul... era tăcut. Frica de a greși, de a fi judecați, de a ridica mâna.

Relația elev-profesor era corectă, dar adesea formală. Lipsa uneori puntea aceea invizibilă a încrederii.

Ce lipsea, dincolo de resurse materiale?

Lipsea ceva ce nu se poate cumpăra. Lipsa încrederea, în special în ei înșiși. Lipsa curajul de a spune „nu știu”. Lipsa liniștea interioară care îți permite să înveți. Copiii noștri aveau nevoie nu doar de explicații, ci de un spațiu sigur în care să crească.

Ce v-a făcut să spunei „da” intervenției Narada?

Am spus „da” pentru că nu a venit cu promisiuni spectaculoase, ci cu întrebări profunde. Nu a fost despre „hai să facem ceva rapid”, ci despre „hai să construim temelia”.

Mi-a plăcut că nu vorbea doar despre note, ci despre mecanismele invizibile din spatele lor, despre cum își gestionează un copil emoțiile, atenția, eșecul. Am simțit că nu ni se oferă o soluție de suprafață, ci o schimbare de rădăcină.

Ce a fost diferit față de alte programe?

A fost diferit pentru că nu a venit peste noi, ci a crescut cu noi. Nu ne-a spus ce facem greșit, ci ne-a ajutat să vedem ce putem face mai bine. Nu a fost un proiect care trece ca o caravană, lăsând în urmă afișe și fotografii. A fost un proces care a rămas în oameni.

Care a fost primul semn clar că ceva s-a schimbat?

Un copil care spune: „Nu am înțeles. Mă mai ajutați?” Pentru mine, acela a fost momentul. Pentru că în spatele acelei propoziții stătea curajul. Și unde e curaj, începe învățarea adevărată.

Ce comportamente ați observat diferit la elevi?

Da, cer ajutor mai des. Dar, mai important, nu se mai tem să ceară. Rămân concentrați mai mult timp, ca și cum ar fi descoperit că pot duce un efort până la capăt. Își asumă responsabilitatea, nu mai caută doar vinovați externi, ci caută soluții. Colaborează mai bine. Se ascultă. Se sprijină. Par mai ancorați în ei înșiși.

Ați observat o schimbare și în rândul profesorilor?

Da. Și cred că schimbarea profesorilor a fost la fel de importantă. Există mai multă reflecție. Mai multă răbdare. Mai multă atenție la emoția din spatele unui comportament. Nu mai vedem doar „un elev care nu învață”, ci un copil care poate are nevoie de sprijin diferit.

De ce sunt autoreglarea și autodisciplina mai importante decât o fișă suplimentară de exerciții?

O fișă este ca o treaptă, iar autoreglarea este scara. Dacă un copil învață să își gestioneze atenția, frustrarea, efortul, atunci poate urca oricâte trepte. Fără aceste mecanisme, orice progres rămâne fragil, dependent de context.

Credeți că performanța academică poate fi stabilă fără aceste mecanisme?

Performanța fără autoreglare e ca o casă construită pe nisip. Poate arăta bine o vreme, dar la prima dificultate serioasă, se clatină. Cu aceste mecanisme, fundația devine solidă.

Poate funcționa modelul și în alte școli? În ce condiții?

Da, dar nu ca rețetă. Funcționează acolo unde există deschidere, sinceritate și dorință reală de schimbare. Unde oamenii sunt dispuși să se uite și în interior, nu doar în statistici.

Ce s-ar întâmpla dacă aceste intervenții ar deveni parte din infrastructura standard a școlii românești?

Cred că am vedea mai puțină teamă și mai mult curaj, mai puțină presiune și mai mult sens. Școala ar deveni nu doar un loc al evaluării, ci un spațiu al formării reale.

Ce ar fi diferit pentru copiii din Fulga peste 5 ani dacă modelul continuă?

Îi văd mai încrezători, mai ancorați, îi văd intrând în liceu nu doar cu un bagaj de informații, ci cu o busolă interioară. Iar pentru mine, ca director, cea mai mare diferență nu ar fi într-o medie mai mare, ci în felul în care acești copii vor privi lumea: nu cu teamă, ci cu curaj.

„Validarea
celorlalti
nu se traduce
in valoarea
mea.”

Cu Alin despre autonomie, curaj și ce înseamnă să fii extraordinar

Dacă cineva se mai întreabă încă cum arată un copil cu adevărat „Extraordinar”, înseamnă că nu l-a privit în ochi pe Alin.

Alin e elev la Școala Gimnazială Emil Isac din Cluj-Napoca și, dincolo de activitățile normale unui copil de 15 ani, viitor licean, Alin se preocupă zilnic de a fi voluntar la trei ONG-uri locale, de a se gospodări, iar aici intră toate sarcinile unui adult precum gătit, spălat vase, făcut curat, făcut cumpărături etc., și grija lui mai e legată și de a fi elev de 10 la școală și a reprezenta cu brio școala la olimpiade.

A fost unul dintre copiii cei mai implicați în proiectul „nevoi ordinare pentru copii EXTRAORDINARI”, mai exact, a fost unul dintre tinerii pentru care acest program a adus cu adevărat o schimbare uimitoare. Când a debutat programul, Alin abia se mutase în Cluj, împreună cu sora lui, și trecea printr-o separare traumatizantă de părinți și prieteni. De multe ori se gândea că nu va face față, însă cartea pe care a început să o scrie împreună cu echipa EXTRAORDINAR i-a așezat pe tapet toate piesele de care avea nevoie pentru a se descoperi pe sine și, mai mult, pentru a-și folosi un talent pe care nu neapărat știa că-l are. Un talent pe care l-a cultivat, l-a cizelat, iar azi poate răspunde fără trac, cu multă sensibilitate și și mai multe nuanțe întrebărilor unui interviu.

Cum arată o zi obișnuită din viața ta?

O zi obișnuită din viața mea începe prin încercarea de a mă trezi dimineața, cu speranța că reușesc și nu adorm la loc. Urmează rutina de dimineață, un pic grăbită, pentru a ajunge la școală, unde încerc să rezist plictiselii. După ore, ajung rapid acasă și mă ocup de sarcinile din ziua respectivă: curățenia prin cameră, coordonarea proiectelor sociale plănuite și învățatul pentru examenul de clasa a VIII-a, cu mici pauze între ele.

Ce înseamnă pentru tine faptul că locuiești departe de părinți? Ce ai învățat din asta?

Faptul că locuiesc departe de părinți m-a determinat să devin autonom, având grijă de mine însumi, și să învăț să fac singur treburi de adulți.

Când ai realizat prima dată că trebuie să te bazezi pe tine?

Cred că prima dată când am realizat că trebuie să mă bazez pe mine a fost în clasele primare, fiind criticat și judecat, dar ulterior am realizat că validarea celorlalți nu se traduce în valoarea mea, fericire sau note mai bune. De atunci, nu am mai cerut voie nimănui să fiu eu însumi, având încredere și bazându-mă pe propria persoană.

Cum adică?

Păi, în principal, lucrurile ce-mi plăceau, felul în care arătam, modul în care gândeam, simpla existență a mea era considerată ceva “anormal”. Am realizat că validarea altora

nu mă face fericit în momentul în care am început să-mi reprim propriile emoții, propriile sentimente, toate lucrurile care mă reprezentau pe mine pentru niște persoane temporare, iar când am ajuns la “perfectul” pentru ei, am ajuns de fapt doar la mormântul fericirii mele.

Cum îți organizezi timpul între școală și viața de zi cu zi?

Se spune că timpul e scump, iar pentru mine e cu adevărat o comoară. Să echilibrez viața personală (care aduce sarcini de acasă, hobby-uri, relații interumane) cu responsabilitățile din partea celor 3 ONG-uri unde fac voluntariat și să mă și bucur de timpul personal împreună cu studiile școlare pentru examenul de Capacitate, olimpiade și alte activități curriculare este o adevărată provocare. Câteodată nu găsesc timp pentru toate, așa că anulez unele lucruri, dar când (și dacă) mă relaxez, toate aceste lucruri îmi dau o senzație de satisfacție nemaîntâlnită.

Ce faci când apare oboseala sau stresul?

Eu, oboseala și stresul suntem un trio inseparabil. Foarte rar găsesc pauze de la acestea două, dar, de obicei, încerc să le îndepărtiez odihnindu-mă și eliberându-mi programul.

Ți s-a întâmplat să simți că e prea mult? Ce te ajută să continui?

Senzația de „prea mult” este similară cu un ghiozdan plin cu pietre; când nu mai pot să îl car, mă așez și invit pe cineva să îmi țină companie cât timp iau o pauză.

Dacă ar fi să explici unui alt coleg ce înseamnă autoreglarea sau autodisciplina, cum ai face-o?

Când explic lucruri, îmi place să folosesc metafore și personaje fictive pentru a face ceva greu de înțeles ușor de digerat. De exemplu, recent am început să explic comportamente umane prin două personaje, Andrei și Maricica, primind un feedback extrem de pozitiv. În cazul autoreglării sau al autodisciplinei, le-aș explica drept sistemul de navigație către succesul lui Andrei, respectiv modalitatea în care ajunge acolo. Prin autoreglare observi ce simți sau ce ai de făcut și îți faci un traseu pentru a te simți mai bine sau pentru a completa sarcina.

Autodisciplina este momentul în care faci ce trebuie, chiar dacă o parte din tine ar vrea să facă altceva.

Crezi că rezultatele tale la școală țin doar de cât de mult înveți sau și de cum înveți?

Consider că rezultatele mele la școală țin de cantitatea de informație învățată, dar și de modul în care o învăț, lucru care determină modul în care o să rețin informația.

Ce a schimbat proiectul EXTRA în felul în care te vezi pe tine?

Proiectul EXTRA a aprins o lumină într-o cameră întunecată și friguroasă, oferindu-mi suport, încredere, dar și siguranță în propria persoană, evidențiindu-mi creativitatea și gândirea critică, calități ce înainte erau sub un strat gros de praf.

Ce ai făcut diferit după ce ai început să participi la proiect?

După ce am început să particip la proiect, aroma aerului de dimineață se schimbase, iar cerul se deschisese odată cu perspectiva mea, permițându-mi să văd mult mai departe decât în mediul meu înconjurător, punându-mi speranța în cuvintele rostite în bătaia vântului, crezând că cineva le va auzi și îi va ajuta.

Cum crezi că te vor ajuta abilitățile dobândite în programele Narada peste 5 ani?

Cred că abilitățile dobândite din programele Narada au fisurat o coajă care urmează să crape de tot în următorii 5 ani, punând în mișcare un ciclu de dezvoltare revoluționar.

Dacă ai putea transmite un mesaj unui adult care decide ce se întâmplă în școli, ce i-ai spune?

Cred că aș spune o duzină de lucruri, însă primul meu argument ar fi despre expunerea elevilor la activități noi ce le-ar putea evidenția lucruri despre ei înșiși pe care nu le știau.

Ce înseamnă pentru tine să fii „extraordinar”?

A fi extraordinar înseamnă să fiu eu însumi, să-mi depășesc limitele obișnuite și să reușesc ceea ce credeam anterior că e imposibil.

Dacă în 2030 vrem ca 500.000 de copii să fie expuși la intervenții comportamentale validate, nu este suficient să avem un model.

Este nevoie de o mișcare. Iar întrebarea rămâne deschisă:

Tu unde alegi să stai?

**În zona observației sau
în zona construcției?**

Pentru că infrastructura viitorului nu se construiește singură.

Donează direct pe [Narada.ro](https://narada.ro)

Redirecționează 3,5% din impozit

Trimite EDUCATIE la 8864

Direcționează 20% din impozitul pe profit

narada

WWW.NARADA.RO